PROVINCIALĂ

În mediul meu provincial
sălbatic timpul, val cu val
îmi frînge anii

mă surp în ritm, poet banal,
știind că-n lirică un stal
se ia cu banii...

Chiar dacă strig, e în zadar
că-n tîrgul meu fără de har
trăiesc toți surzii

și prăbușindu-mă-n pahar
ascult din ce în ce mai rar
cum cîntă sturzii.

Tot terminînd aici mereu
se scutură din trupul meu
vîrstele verii

La ce-aș mai crede-n Dumnezeu
cînd eu o duc cu mult mai greu
ca zilierii.

Cu groaza versului tîrziu
s-au stins în sufletul pustiu
multe avarii

Ce rost ar mai avea să scriu
cînd poezia nu o știu
nici cuțitarii ? !

Nu-mi pare rău că am trăit :
păcatul nemărturisit
în veac mă-nchide,

mă va scălda tîrziu în mit
Cu românescul lui granit
Biet Ioanide...

Atît aș mai avea de spus
că aș fi fost la fel de sus
ca mulți ironici

Dar primei pasiuni supus
eu versurile nu le-am dus
la alte... Cronici.

Dumitru Pricop

CU CĂLDURĂ

(Monoverb : 5—10)

L×F R×F

1	2	3	4	5	6 ■	7	8	9	10	11
2								■		
3				■						
4						■				■
5	■		■							
6		■		■					■	
■							■			
8						■		■		
9					■					■
10				■						
11		■								

ORIZONTAL : 1) Muza poeziei lirice ● A ciupi... *2)* Mijloc de deplasare în... poezia clasică ● Fire de tort. *3) Se făcură toți o apă și-un pămînt...* (sing.) ● Verbul versurilor, 7, 8 și 13 din rondeluri. *4)* Certificat de poet autentic ● Pupat din suflet ! *5) Pe-un picior de plai / Pe-o gură de rai... 6)* Imperativ al creației ● Vrabie cu... tulpină. *7)* Strofe... cu forma fixă ● Dragoste de țară (olt.). *8)* Artă poetică (pl.) ● Pe strune de chitară. *9)* Fire de artist ● Un cuvînt pentru cei mici. *10)* Erbacee comestibilă ● Poezii cu formă fixă. *11)* Însușire la imperativ ● I-e ușor a scrie versuri.

VERTICAL : 1) Versuri... negre ● Făcut cu piciorul (pl.). *2)* Ce din coadă au să sune (sing.) ● A potrivi. *3).* Aici, din altă parte ● Cu sabia la brîu (pl.). *4)* Ca brazii... ● Forme de... declin. *5)* Cercuri fără valoare! ● Necum ! ● Localitate în Iugoslavia. *6)* Poeți (fig.) ● Subsemnatul. *7)* Pe la curțile domnești ● Hop și-așa ! ● Proptea. *8)* Lașul din lumea necuvîntătoarelor (pl.) ● Mult e dulce... (pl.). *9)* Curat prozaic (pl.) ● Un cuvînt de atmosferă... pur poetic. *10)* Cînd nimic nu ai a spune... ● Nu ne place (fem.). *11)* Eroină de baladă ● Versuri de nici o... coloratură ● În sfîrșit, un poet !

Dumitru M. ION

Zarvă

Priviţi porumbeii cerului
şi ai pămîntului —
Albii, imaculaţii, nevinovaţii,
Hărăziţii dintotdeauna măslinului.

Iată de ce trecînd cu mintea
limpede pe lîngă poeţi,
artişti sau genii
Eu zic şi invers
Demonstrîndu-vă cum ard în paie ude
Ideile trecătoare, adică
Trecătoarele idei — non sens —
Idei-mesaj pe care nu le ocolesc
Şi nu le dau la o parte prin
Sic! ori ş.a.m.d.

Observaţi de ce, pentru ce, la ce
Fac eu zarvă şi loc porumbeilor
Eliminînd cioara vopsită;
Vorbindu-vă mai precis de Guernica.

Ioana DIACONESCU

Viclenia sărutului

Sărutul din cele mai vechi timpuri
vine legiferat drept act
unilateral sau bilateral
încă de la greci sau romani.
Cu mine însă e o altă poveste.
Mă făcui că nu-l văd...
Am înghiţit în sec
şi travestită ca şi cum
nu se va întîmpla nimic,
am continuat să merg mai departe
zicîndu-mi în gînd:
o dorinţă mie, o dorinţă ţie...
Şi tocmai cînd,
vai!
mă poticneam să respir uşurată,
deodată, ţoc, şi ţoc, şi ţoc!
m-am pomenit sărutată
pe ochi, pe gură şi pe năsuc

Nicolae DRAGOŞ

Morală în dilemă

S-a găsit un tip cu moţ
Pintenog şi vorbăreţ
Într-un colţ lîngă poiată
Să declare deocamdată:
„Eu dacă-aş avea topor
Chiar de nu ar fi uşor,
Eu i-aş face lui Grivei
Un bordei..."

„Zău!!!!
(I-a răspuns ţifnos curcanul)
Lasă
C-o să-i faci la anul
Vezi mai bine de găini
Să nu umble prin vecini
Şi nu te umfla în pene
Cînd am atîtea probleme
Nene!

Eu mi-s şeful deocamdată
Peste curte şi poiată"

Morala:
...să te umfli-n pene şi
să dai lecţii zi de zi;
deocamdată e-o problemă
ce rămîne în dilemă.

Mara NICOARĂ

Sobră şi devorantă

Eu care cunosc atîtea şi-atîtea secrete;
eu care umblu zi şi noapte la pix
şi nu mă dau de lemn cînd
visele, frumoasele flori mă trag
de rochie;
eu care trăiesc poezia ca pe o a
doua feciorie, iubitule, tot
arsenalul gîndului meu zboară
în roz-albastru spre tine

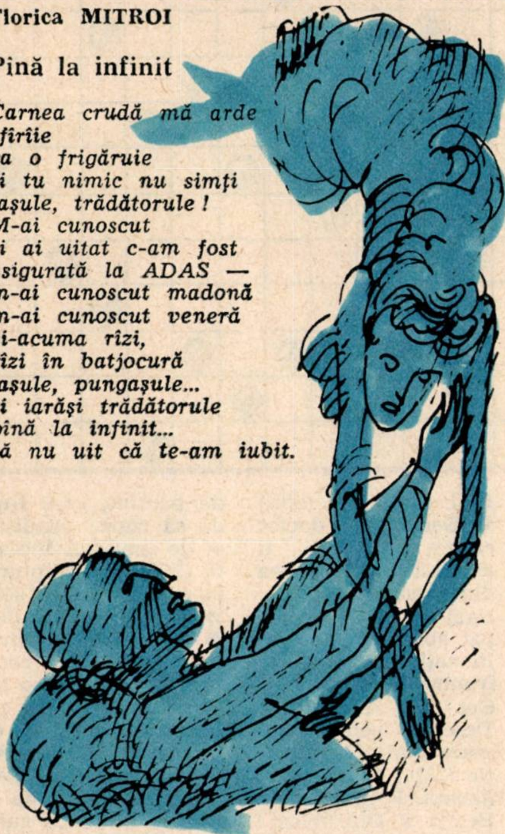
Vezi, tu, iubitule, eu care
cunosc atîtea şi-atîtea şi nu mă
dau bătută ca un sac de box
plin cu tălaş sau alte agremente
lipsite de importanţă simbolică;
te rog, ia aminte — la nevoie lovesc
şi-n stînga, şi-n dreapta
sobră şi devorantă aşa cum mă ştii
cînd sînt la masa de scris

PARODII

Florica MITROI

Pină la infinit

Carnea crudă mă arde
sfîrîie
ca o frigăruie
și tu nimic nu simți
lașule, trădătorule !
M-ai cunoscut
și ai uitat c-am fost
asigurată la ADAS —
m-ai cunoscut madonă
m-ai cunoscut veneră
și-acuma rîzi,
rîzi în batjocură
lașule, pungașule...
și iarăși trădătorule
pînă la infinit...
să nu uit că te-am iubit.

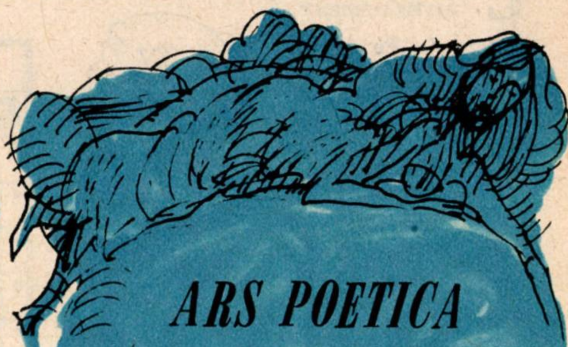
Carolina ILICA

Fetelor, iubitelor !

Eu caut trifoiul cu patru foi
Prin pajiștea erotică a stelelor
Nestingherită de Maimarele Noroc !
Din lumea aspră a necuvintelor

Cu simțurile mele : vreo șase
Din cîte se pare la număr
Pluti-voi ca florile astrale
Dumnezeiește precum Ofelia

Cu trifoul cu patru flori într-o mînă
Sub ocrotirea voastră fetelor
Să moară de invidie bărbații
La Est de Edenul părerilor.

ORIZONTAL : *1)* Epopee veche ● Tablou poetic. *2)* Poezie cu formă fixă (din lirica lui Macedonski) ● Drepți. *3)* Insula nimfei Circe ● Cel isteț ca un proverb... ● Miez de vers ! *4)* Teze ! ● Poet... bun ! ● Unități de lucru mecanic. *5)* Miorița ● În vers clasic. *6)* Iedul versurilor ● Se scrie ! ● Una, alta ! *7)* Pur ● Etc. ! *8)* Patru versuri ● Piesă de Maiakovski. *9)* Rele ! ● Ține de atom. *10)* A iubi (pop.) ● Versuri omagiale ● Mie. *11)* Esenin ! ● Rînduri menționate.

1	2	3	4	5 ●	6	7	8	9	10	11
2						●				
3			●					●		
4		●				●				
5				●						
6 ●					●			●		
7	●						●			●
8						●				
9		●							●	
10			●				●			
11					●					

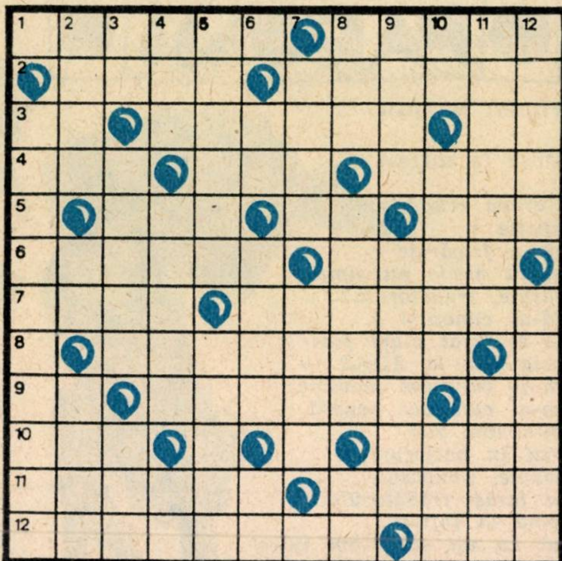
VERTICAL : *1)* Muză lirică ● Ardere tematică. *2)* Versuri, versuri... ● ... și iar versuri. *3)* Poet chilian (1570—1643) ● Ritm ● Introducere. *4)* Șede ! ● Creangă pentru Eminescu. *5)* Ape întoarse ! ● Fire de poet... modern. *6)* Insula Deltei ● Cu plus. *7)* Scurtă istorie ! ● Floarea somnului. *8)* Alte poezii cu formă fixă ● De două ori. *9)* Tub gol ! ● Cele din urmă ! ● Subînțeles la... un poet antic .*10)* Autori de elegii ● Rimă la rimă ! *11)* Poetică ● Pînă aici.

Moto: „Pe lîngă Shakespeare și Beethoven mai există un Dumnezeu: acesta este românul Brâncuși".

J. T. Farrell

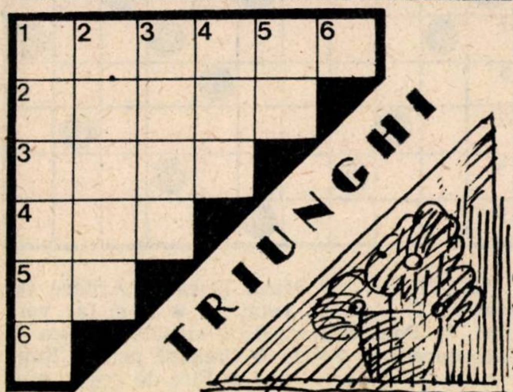

Coloana fără sfîrșit

ORIZONTAL: 1) Ion Georgescu-... micul portret (ghips) păstrat din prima epocă a tinereții artistului ● Una din materializările (1935) temei păsării care cîntă răsăritul soarelui, temă care l-a preocupat pe Brâncuși din 1922 pînă în 1949. 2) Sculptură în lemn din 1917 ● Capitală europeană în care în 1914 la expoziția **Allied Artists Exhibition** Brâncuși participă cu trei lucrări despre care Roger Foy avea să spună că sînt **cele mai remarcabile opere de sculptură de la Albert Hall.** 3) Plural (abr.) ● Generalul doctor căruia Brâncuși îi execută bustul la cea dintîi comandă oficială a sa ca proaspăt absolvent al **Școlii naționale de arte frumoase** (1903) ● Get! 4) Răzuit ● Desen în peniță de o mare puritate și grație (1924) ● Bloc de gheață. 5) Comună în Belgia ● Din obicei! ● Rîu în Franța. 6) **Fîntîna lui...**, operă-proiect pentru monumentul lui Spiru Haret, respinsă de ministrul V. C. Morțun și păstrată în atelierul artistului pînă la sfîrșitul vieții ● A repeta (înv.). 7) **...cu toartă rotundă**, sculptură de inspirație folclorică cunoscută și sub denumirea de **Cupa lui Socrate** ● **...lumii**, cel din urmă și cel mai desăvîrșit exemplar din seria ovoidelor marelui artist (neart.). 8) Simbol al ființei legate de pămînt, care tinde să rupă condiția ei de umilă și înceată tîrîtoare, sculptură în marmură din 1945. 9) Cifra geometrului ● Străjuiesc în număr de 24, de o parte și de alta, aleea ce leagă **Masa tăcerii** cu **Poarta sărutului** ● La noroc! 10) Ev ● Calificative. 11) Operă în marmură de o factură stilistică surprinzătoare (1908), aflată în **Muzeul de artă** al R.S. România ● **Studiu pentru portretul doamnei...**, sculptură care reușește să redea fizionomia modelului prin punerea în valoare a fibrei lemnului lustruit. 12) **Muză...** sculptură din 1910, reprezentînd o evocare magică a visului ● Articol.

VERTICAL: 1) **...X, ...puritatea, inocența și candoarea întrupate** (A. Salmon), operă care a dus la un

ORIZONTAL ȘI VERTICAL:
1) Poezii cu formă fixă. 2) Toate scrierile lor. 3) Căpitan în literatură. 4) Un erou, unu! 5) Literate! 6) Asta e!

josnic scandal declanşat de interpretarea vulgară şi răuvoitoare dată operei de un comisar de poliţie. 2) Vas de lut ● Abis ! ● Mască (fig.). 3) Acord final ! ● **Am vrut să fac un lucru care să pomenească nu despre o singură pereche, ci despre toate perechile de oameni ce s-au iubit şi s-au perindat pe pămînt, înainte de a-l fi părăsit** (neart.) ● Iubesc (lat.). 4) Piatră semipreţioasă ● Liberă trecere ● Număr (abr.). 5) Iubiţi ● Cenuşă. 6) Vasile Udrea ● Ciur ● Lei! 7) Perla Veneţiei ● **...născut,** mică operă a lui Brâncuşi executată în oţel. 8) Coloana fără sfîrşit! ● Lemn de culoare roşiatică ● Mea ! 9) Trib din Ţara de foc ● Opere brâncuşiene care au alcătuit în 1967, în exclusivitate, obiectul unei expoziţii în sălile Muzeului naţional de artă modernă. 10) Cornel Duma ● Interjecţie (pop). ● Broderie turcească. 11) Bronz (1905) dezvăluind nuanţe psihologice deosebite ● Materialul **Noului născut.** 12) Compozitor de la începutul secolului, al cărui oratoriu **Socrate** îi inspira prietenului său, Brâncuşi, lucrarea omonimă în lemn (1923) ● **Masa...,** una dintre cele trei părţi componente ale monumentalului complex sculptural de la Tîrgu Jiu (nominativ).

Dicţionar : AAT, ILE, ADOI, ONAS, LIOPA, OYA.

CU ŞI DESPRE SCRIITORI

● — Nu vă supăraţi, dar cu dv. nu se poate discuta nimic despre literatură !

— Nu vă înţeleg, ripostă criticul. De ce ?

— Pur şi simplu pentru că dv. vă pricepeţi !

● După cum prea bine se cunoaşte, bunica marelui scriitor francez Alexandre Dumas-tatăl a fost negresă, provenind dintr-o sclavă de pe insula San Domingo, fostă colonie a Franţei. Invidioşi pe talentul şi succesul repurtat de Dumas-tatăl, mulţi confraţi cu pana tocită mai înainte de a se fi apucat să însăileze ceva pe hîrtie, se răzbunau reproşîndu-i acest fapt.

— Maestre, l-a întrebat într-o zi un scîrţa-scîrţa pe hîrtie, e-adevărat că bunica dv. a fost negresă, după cum spun gurile rele ?

— Nimic mai adevărat, stimabile. Şi dacă tot te interesează, pot să-ţi mai spun că tatăl meu a fost mulatru, bunica — după cum zic gurile rele — a fost negresă, străbunicii au fost nişte sălbatetici, nişte negri sălbatici mai exact... Şi aşa mai departe. După cum vezi amice, arborele meu genealogic se termină acolo unde începe al dumitale. La maimuţă, adică, stimabile.

● Întorcîndu-se acasă după un lung turneu în Africa, unde a luat parte la safariuri memorabile, **Ernest Hemingway** îşi povestea peripeţiile în faţa unui grup de prieteni şi admiratori. Printre altele, el povesti că într-una din zile a ajuns şi într-un ţinut locuit de canibali.

— Şi nu ţi-a fost frică ? a întrebat cineva.

— O, ba da, a răspuns marele scriitor. Acolo eşti tot timpul cu un picior în lista de bucate...

● Alphonse Allais, celebrul autor de proze cu umor negru, supranumit şi „pirotehnistul umorului", obişnuia să răspundă astfel numeroşilor, prea numeroşilor săi creditori :

„Stimate domnule, vă aduc la cunoştinţă pe această cale că în fiecare lună pun într-o pălărie toate facturile creditorilor mei şi o plătesc pe cea care iese la sorţi. Vă înştiinţez în modul cel mai serios că, dacă veţi continua să mă plictisiţi cu insistenţele şi intervenţiile dv., veţi fi omis din oficiu la tragerea următoare.

Al dv.,
Alphonse Allais."

● Un scriitor ajuns aproape celebru şi-a dedicat unul

din romane : „Soţiei mele care, părăsindu-mă, m-a ajutat să scriu ?"

● Scriitorul spaniol Carlos Arniches, autor al unor comedii de succes, a fost oprit într-o zi pe stradă de un cunoscut, fost căsătorit acuma divorţat.

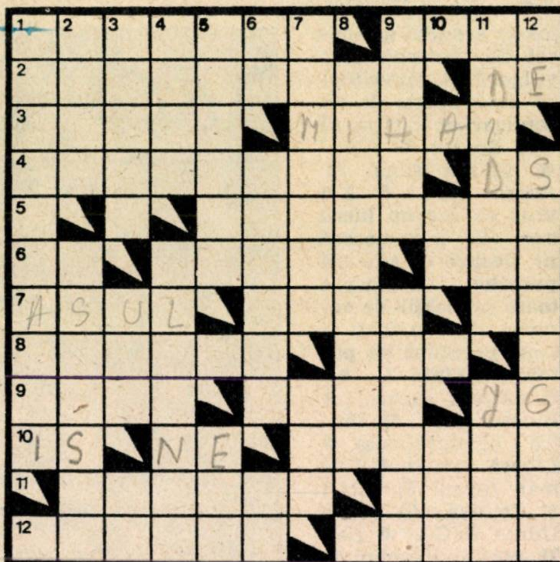
— Maestre Arniches... maestre, mă căsătoresc ! Ştiţi, n-aţi vrea să fiţi amabil să ne adresaţi o felicitare prin presă... Ştiţi, dacă dv....

— Grea treabă... Pe viitoarea dumitale soţie nu o cunosc, deci nu am cum să te felicit. În schimb te cunosc pe dumneata drept pentru care n-aş avea motive să o felicit pe viitoarea dumitale soaţă.

ORIZONTAL: 1) Adevăratul beneficiar al unei **scrisori pierdute** (O adevărată... dandana!) ● E dramatic prin definiţie! **2)** Valoros dramaturg contemporan, autor al piesei **Citadela sfărîmată** ● Început de declaraţie! **3)** Scene suprapuse în **Ferestre deschise** de Paul Everac ● Marele erou naţional, figură centrală a unei piese de Mircea Micu a cărei premieră a avut loc pe scena clujeană. **4)** Marele nostru dramaturg ● Dinu Săraru. **5)** Un autentic spectacol de teatru. **6)** Maestru ● Secretar literar la **Teatrul de Comedie** şi la **Teatrul Naţional,** din ale cărui scrieri amintim **Modernitatea clasicului I. L. Caragiale** ● Şi un foarte răsfăţat erou al lui nenea Iancu. **7)** Carte bună... de joc! ● În acest loc (reg.) ● Tipul fără pereche. **8)** Critic şi istoric literar autor al monografiei **B. P. Haşdeu** (1972, Mihai) ● Linişte! **9)** Joc de imagini şi cuvinte ● Prenumele lui Petrescu, o prezenţă scenică ● Jean Georgescu. **10)** Debutul lui Istrati! ● Scene în final! ● Învaţă pe dinafară (înv.). **11)** Artişti excesiv de comici ● O sală mult mai mare. **12)** Un atribut stricto senso pentru Agamiţă Dandanache ● Unul din eroii moderni ai lui Albert Camus, autorul piesei **Caligula.**

PE SCENĂ

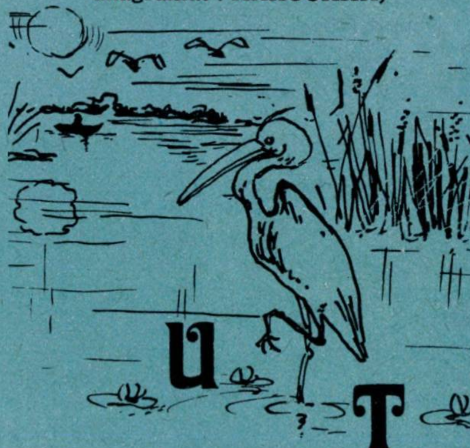

VERTICAL: 1) Clasic al literaturii noastre, unul din înaintaşii teatrului românesc. **2)** Din neamul goţilor (fem.) ● Poet şi dramaturg contemporan foarte apreciat, care a debutat cu piesa **Iona.** **3)** Piesă de Moliere sau... ca **Hagi Tudose** al lui Delavrancea (pl.) ● Pseudonim al lui Alexandru A. Bădărău, profesor şi publicist român (1859—1927) ● Lei! **4)** Localitate în judeţul Dîmboviţa ● Asigură o normare raţională. **5)** Ca un actor care joacă... una caldă, una rece! ● Prima femeie... dintr-un titlu de Aurel Baranga. **6)** La intrarea în Teatru! ● Scriitor american (1783—1859), autor al unei **Vieţi a lui Washington** ● Nuc găunos! **7)** De dincolo de **Cercul de cretă caucazian!** ● A iubi (reg.). **8)** Marcantă personalitate a literelor româneşti între ale cărui scrieri se desluşeşte şi piesa în cinci acte **Ludovic al XIX-lea.** **9)** Cunoscut handbalist român ● Personalitate de primă mărime din secolul trecut cu un rol covîrşitor în întemeierea teatrului în limba română (Gheorghe). **10)** Un tîrg mai mic! ● H. **11)** Un teatru mic pe lîngă un teatru mai mare (var. înv.) ● Verbul unei drame. **12)** Cute! Omul cu... ambianţa strict teatrală!

Dicţionar: NOAR, ICEA, AAB.

CU PONDERE

(Monoverb epentetic anagramat: XXXOOXXX)

POLO PE CAI

Nu, polo pe cai nu este un joc de aristocrați, așa cum ar putea crede mulți dintre cititorii Almanahului nostru. Este un sport aspru, la care se transpiră cît la un meci de baschet jucat într-un tempo îndrăcit, de la primul pînă la ultimul fluier al arbitrului, un joc în care transpiră din belșug atît calul, cît și călărețul. Călărețul trebuie nu numai să formeze un tot cu calul său, dar el trebuie să fie foarte rapid în gîndire. Se joacă uneori cu o viteză de peste 50 km la oră, se cer soluții rapide, bine calculate, iată de ce se spune că oamenii care gîndesc cu... încetinitorul nu trebuie să se apropie prea mult de acest sport.

Pare ciudat că un sport care în anii 1908, 1920, 1924 și 1936 figura pe lista sporturilor olimpice apare astăzi la rubrica de sporturi neobișnuite. Și totuși așa stau lucrurile. Au existat, cum este și firesc, și echipe campioane olimpice la polo pe cai. Una dintre acestea este cea a Argentinei, care și-a adjudecat la olimpiadele amintite două medalii de aur. Și nici nu e de mirare. Majoritatea cailor pentru acest sport provin din Argentina. Strămoșii lor au fost caii andaluzi și berberi, încrucișați cu cai locali. Au rezultat cai de înălțime medie, robuști, tenaci și nepretențioși. Caii pentru... polo trebuie să fie inteligenți și curajoși. Ei trebuie să fie capabili să frîneze și să oprească într-un spațiu incredibil de mic, să se întoarcă „cu iuțeala fulgerului“, cum spun admiratorii acestui sport, să demareze cu maximum de viteză în direcția opusă celei din care au venit, să schimbe ritmul de alergare în așa fel încît călărețul să se afle în permanență în cea mai bună poziție pentru a lovi cu paleta mingea de bambus ; să urmărească mingea din proprie inițiativă etc.

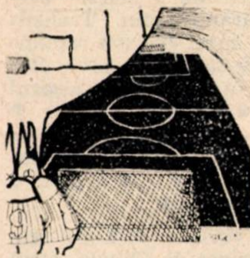
Nu este de mirare deci că animalele acestea superbe își fac apariția pe terenurile de sport la vîrste înaintate de cinci-șase ani, după ce pînă atunci au transpirat din plin exersînd la nesfîrșit felurite mișcări, obișnuindu-se cu paleta și cu mingea, învățînd să-și păstreze echilibrul și în momentele de grea încercare prin care trebuie să treacă de-a lungul unui meci. Este interzis jucătorilor să... îndemne caii cu bi-

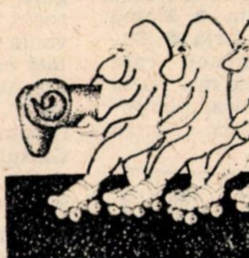

ciușca sau de a-i amenința cu paleta. Jucătorul este obligat să apere calul în orice situație, de altfel, regulile jocului sînt concepute pentru a proteja în primul rînd caii.

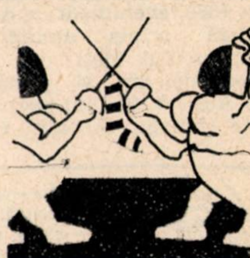
Dar cum se joacă polo pe cai ? El nu se aseamănă cu sporturile pe care le cunoaștem cu toții, cu toate că se joacă pe terenuri asemănătoare. Fiecare echipă încearcă să ducă mingea în spatele liniei sau marchează sfîrșitul terenului, pe care este fixată și poarta. Într-o astfel de situație, echipa care a reușit performanța, beneficiază de o lovitură de pedeapsă. Aceasta se execută de la o distanță de 54 de metri... Jucătorul care execută lovitura, și care urmărește mingea, are dreptul așa-numitei prime direcții. Dacă un călăreț advers i se interpune periculos în cale, el comite o infracțiune. Faulturile comise asupra cailor — jocul dur nu este admis în lumea superbelor și inteligentelor patrupede — se pedepsește cu lovituri, indiferent de locul în care au fost comise. Pedeapsa cea mai mare o constituie acordarea unui gol ca urmare a unei infracțiuni deosebit de grave. Cîștigătoare a întîlnirii va fi echipa care a reușit să înscrie cele mai multe goluri.

Polo pe cai cunoaște o răspîndire deosebită în Argentina și în Anglia.

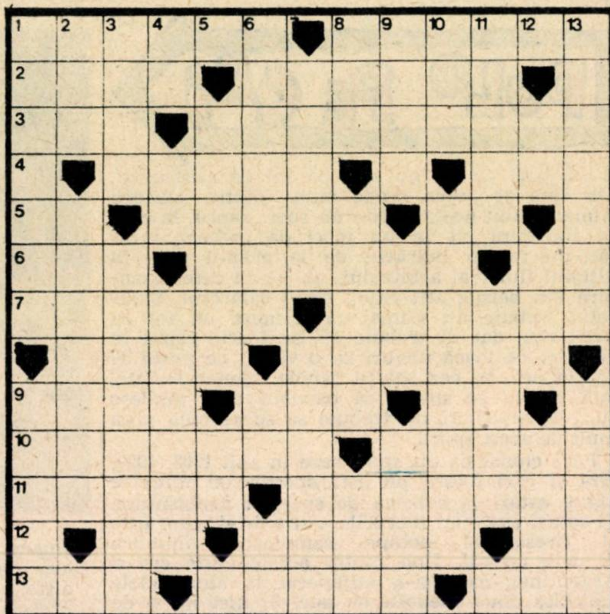

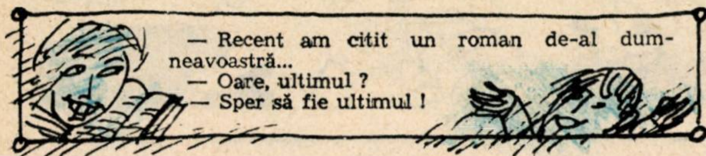

Liviu REBREANU

ORIZONTAL: 1) Cometa cu ale cărei resturi s-a întîlnit Pămîntul în noaptea de 27 noiembrie 1885, noapte în care, după cum povesteşte Liviu Rebreanu, s-a născut pe o formidabilă ploaie de stele ● ...**inimii** sau **Codrea,** prima schiţă a lui Rebreanu publicată, după cîteva insuccese în **Luceafărul** din Sibiu la 1 noiembrie 1908. 2) Fratele lui Rebreanu, ofiţer în armata austro-ungară, a cărui moarte prin spînzurare avea să-l influenţeze covîrşitor în redactarea romanului **Pădurea spînzuraţilor** ● Comună situată între Sîngeorz şi Rodna unde se mută familia Rebreanu în 1888, eveniment de care se leagă prima amintire a scriitorului (deşi nu avea decît doi ani şi jumătate). 3) Acea ● Atribut pentru Ion din romanul omonim, ca reprezentant al unei anumite categorii ţărăneşti de odinioară. 4) Revista teatrală pe care o editează Rebreanu împreună cu Mihail Sorbul între 15 septembrie 1910 şi ianuarie 1911 ● Rîuri. 5) Merg la Roma ● 10 litri mai demult ● Curge! 6) Amplificator de frecvenţă intermediară (abr.) ● Anotimpul în care, în anul 1944, boala avea să-l răpună pe Liviu Rebreanu, aflat în casa de la Valea Mare din apropierea Piteştiului ● 365 de zile. 7) Cuie speciale ● Tatăl scriitorului despre care acesta avea să afirme că **făcea un fel de literatură populară, aduna poveşti, strigături, cimilituri...** 8) Nume masculin ● Mamă de a doua. 9) A forţa ● Romanul lui Rebreanu care pleacă de la datele mai vechi ale nuvelei **Ruşinea,** numindu-se apoi **Zestrea,** roman care apare în Editura **Viaţa Românească** în anul 1920 ● Produs galinaceu. 10) Localitate unde se întoarce Rebreanu, între ai săi, în februarie 1908 cînd demisionează din armată şi unde avea să se îndeletnicească îndeosebi cu traducerile ● ...Herdelea, soţia învăţătorului, fată de ţăran de pe la Monor **(Ion).** 11) Desiş mare într-o pădure ● Trăsătură marcantă a literaturii lui Liviu Rebreanu, scriitorul care-şi desprinde subiectele din viaţa de zi cu zi, încercînd, prin arta compoziţiei, să prezinte întregi categorii sociale. 12) Nord-est ● Figură centrală a marei răscoale ţărăneşti din Transilvania a cărei evocare romanţată este făcută de Liviu Rebreanu în romanul **Crăişorul** (1929) ● Volum. 13) Fir ● Capitol din prima parte, **Glasul pămîntului,** a romanului **Ion...** ● ...şi eroină a aceluiaşi roman.

VERTICAL: 1) Localitate în apropiere de Chiuza, locul de unde se trăgea, dintr-o

familie de țărani, Vasile Rebreanu, tatăl scriitorului ● Mal înalt al unei ape. 2) Mame (arh.) ● Nuvelă scrisă de Rebreanu în vremea cînd era ajutor de notar în Nimigea Ungurească, ce avea să apară în **Luceafărul** din 15 decembrie 1908. 3) Erou al războiului troian ● Limba în care s-a tradus în 1930 atît **Pădurea spînzuraților,** cît și **Ion.** 4) Lele ! ● Ceva avocalic ! ● Roman de o factură deosebită al scriitorului J. Joyce. 5) O altă mare pasiune a lui Rebreanu alături de proză, susținută prin titluri ca **Plicul, Apostolii** ș.a. (de altfel în decembrie 1928 Rebreanu este numit director al **Naționalului** bucurștean) ● Către. 6) Roman apărut în anul 1940, an în care Rebreanu, ales membru al Academiei Române, rostește discursul de recepție **Lauda țăranului român** ● Eu din cronici ● Horia Ulieru. 7) A lua parte ● Localitate la a cărei școală este repartizat elevul Rebrean Oliver (un fel de liceu militar), ai cărei trei ani de studiu îi termină în 1903 cu distincție simplă. 8) Gioc, joc (mold.) ● Bun pentru predică ● Navigator rus. 9) Termen pentru o femeie de la țară ● Localitate în sud-vestul Norvegiei ● Ferment. 10) Automobil românesc de teren ● Capodoperă a lui Liviu Rebreanu, amplă frescă a evenimentelor care au zguduit țara în crîncenul an 1907. 11) Localitate în județul Alba ● Alifii moldovenești. 12) Comună în Șimleu Silvaniei ● Acela ● Ținut pe nas. 13) Liviu Rebreanu la Gimnaziul grăniceresc din Năsăud, 1895—1900, ani din care datează primele sale încercări literare (fem. pl.) ● Revistă la care Rebreanu publică cronici dramatice și articole și la care devine, din 1912, redactor.

Dicționar : AFI, LALU, IME, AIAS, GIO, ERT, NAA.

DEFINIȚII APROXIMATIVE

A admira = Un mijloc comod de a lăsa să se creadă că ai înțeles **(André Prévot)**

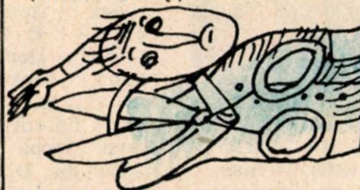
Actor = Toți oamenii sînt actori, cu excepția, probabil, a cîtorva artiști. **(Șacha Guitry)**

Altruism = Arta de a te servi de alții avînd aerul că le vrei binele. **(René Dubrueil).**

Amabilitate = Forma cea mai civilizată de egoism. **(Jerôme Klapka Jerôme)**

Antropofag = Asasinul care are o scuză. **(Pierre Valdagne)**

Apa = Acest lichid impur, din care numai o singură picătură e deajuns ca să tulbure un pahar de absint ! **(Alfred Jarry)**

Avocații sînt ca tăișurile unei foarfeci : nu se taie niciodată una pe alta, dar vai de acela ce s-ar pune între ele. **(Anton Cehov).**

Bancă = O instituție care-ți împrumută o umbrelă cînd e timp frumos și ți-o cere înapoi cînd plouă. **(Jerôme K. Jerôme)**

Bărbat = Un adevărat bărbat este compus din soț și rang. **(A. P. Cehov).**

Bărbatul ideal = este cel care întrunește cele mai bune însușiri feminine : hotărîrea, curajul, ingeniozitatea, rezistența, stăpînirea de sine și, desigur, spiritul de sacrificiu. **(Brigitte Bardot)**

Bîrfa este singurul zgomot mai rapid decît sunetul. **(Mario el Monaco)**

Botanica este arta de a usca plantele între file de hîrtie și de a le insulta în limbile latină sau greacă. **(Alphonse Karr).**

Cinicul este omul care cunoaște prețul fiecărui lucru și valoarea nici unui lucru. **(Oscar Wilde)**

Competență = Un om competent este un om care se înșeală după reguli precise. **(Paul Valéry)**

Confrate = Personaj fără pic de talent, care practică, în mod inexplicabil, aceeași meserie ca și tine. **(Pierre Daninos)**

Conștiința = Ceva care nu te împiedică niciodată să comiți un păcat dar te împiedică să te bucuri de el în pace. **(Theodore Dreiser)**

Cucuie = La unii, singura dovadă de autodepășire. **(J.K. Jerôme)**

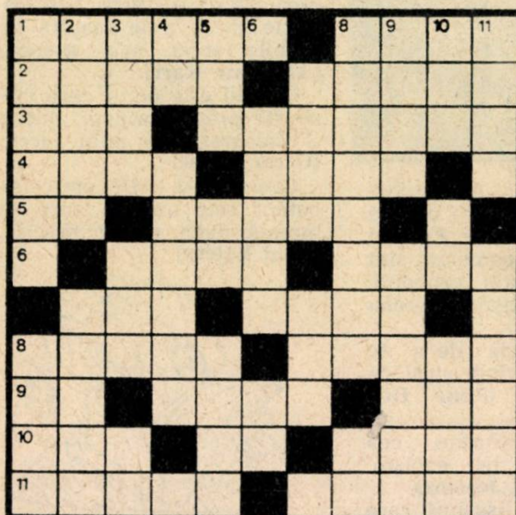
Decența = Conspirația tăcerii organizată de indecență. **(Bette Davis)**

Dispreț = Dacă cineva mă ține la distanță am satisfacția că el se află în aceeași situație față de mine. **(J. Swift).**

Dragoste = Dragostea e ca ciupercile ; nu știi dacă e bună sau rea decît după ce e prea tîrziu. **(Tristan Bernard)**

Educația constă în a concilia părerea bună pe care o ai despre tine cu cea mai puțin bună pe care o au ceilalți despre persoana sa. **(M. Twain).**

Egoist e cel care nu-și întrebuințează fiecare clipă să asigure fericirea tuturor celorlalți egoiști. **(Lucien Guitry)**

PERSONAJUL SADOVENIAN

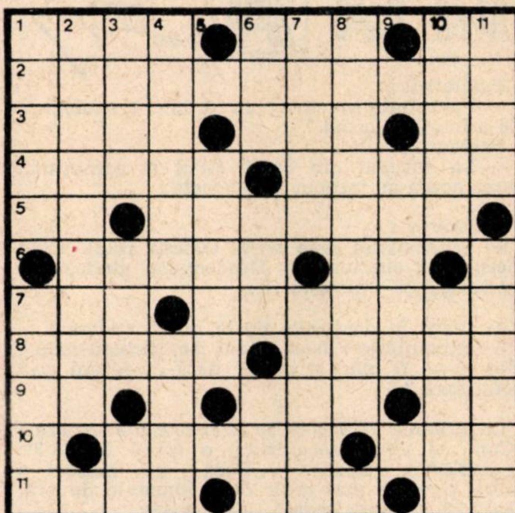
ORIZONTAL : 1) Comisul cel bătrîn din **Frații Jderi,** soțul jupînesei Ilisafta, bărbat sobru și puțin vorbăreț dar în tinerețe mare **îndrăgitor de ochi frumoși** ● Alt personaj din **Frații Jderi,** pîrcălab la Cetatea Crăciuna **bărbat mare și lung în spete, c-un cap de leu, cu ochi blînzi, albaștri 2)** Lotru din **Demonul tinereții, voinic viclean și cu coraj, bun prieten cu ciobanii din Munții Neamțului și dușman neîmpăcat al celor bogați** ● Verișoara povestitorului din **O istorie de demult (Ispita),** pe care vrea să-l ispitească cu farmecele ei. **3)** Reprezentare grafică în metalurgie ● Personaj din **Frații Jderi,** pe care Ionuț Jder îl poreclea Farmă-Piatră, pentru forța și statura sa uriașă. **4) Tînăr publicist cu oarecare talent,** din **Dureri înăbușite** ● Rîu în U.R.S.S. **5)** Costache Negruzzi ● Mama Margaretei din **Duduia Margareta, femeie delicată și bună. 6) Căpitanul de mazîli din Hanu-Ancuței, om ajuns la căruntită, dar (care) se tinea drept și sprinten pe cal** ● Ursul polar din opera lui Cezar Petrescu. **7) Într-un ..., odată,** povestire din care desprindem personajul Ștefan, om hapsîn și aproape întotdeauna băut ● A omite. **8)** Personaj principal al romanului cu același nume, tipul țăranului revoluționar, întîiul de acest fel din literatura lui Sadoveanu ● Vînător și pescar din **Păcat boieresc. 9)** Aurel Florescu ● Morarul de la Cotu Iepii din **Venea o moară pe Siret** sau țăranul **uriaș cu ochi albaștri,** solidar cu răsculații, din **Nada Florilor** ● Lac în Suedia. **10)** Apă curgătoare ● Jean Andrei ● Lucrător ceferist. **11)** Plutașul înalt **desculț și suflecat pînă la genunchi** din **Bulboana lui Vălinaș,** cunoscut în tot muntele pentru multele-i răutăți și ticăloșii ● Maiorul în rezervă din **Apa morților** — om **scurt, pieptos.**

VERTICAL : 1) Feciorul cel mare al fierarului Toma din **Lisaveta,** slujbaș la primărie, **strigă poruncile stăpînirii** și, cum spune autorul, are mult **talent la băutură** ● Pădurarul din **Țara de dincolo de negură,** neamț de origine, adus de unul dintre Ghiculești să organizeze o făzănărie și un parc de cerbi. **2)** Sergentul major din **Amintirile căprarului Gheorghiță,** care de cîte ori putea da drumul soldaților în permisie, motivînd că sînt la infirmerie dacă li se observa lipsa ● Fiica colonelului Mărculescu din **Însemnările lui Neculai Manea,** tînără de o frumusețe deosebită pentru care studentul Manea face o adevărată pasiune. **3)** Nevasta lui Ianoș Gherghel din **Credință strămoșească,** femeie foarte frumoasă în tinerețe ● Mamifer tibetan ● Intră în tură ! **4)** Cote mijlocii ! ● Avocat bîrlădean din **Demonul tinereții,** personaj care se ocupă cu moștenirea lăsată lui Naum Popovici de tatăl său. **5)** Baltă ● Soare egiptean ● Vestit haiduc amintit în povestirea **Vechime.** Avea **iarba fiarelor. 6)** Bătrînul cu talent poetic din **O istorie de demult (Amintire)** ● Între cal și călăreț. **7)** Slujitorul devotat a lui Cantemir-bei **(Neamul Șoimăreștilor), credincios ca un cîne, viclean ca un șarpe și viteaz ca leul** ● Capitala vechii nome libice a Egiptului de Jos. **8)** Jupîneasa lui Manole Jder și mama lui Ionuț, Simion, Cristea, Damian și Nicodim. ● Cal dobrogean. **9)** Localitate în Maramureș ● Țigancă rudărească, eroina principală din **24 iunie,** una dintre cele mai frumoase femei din opera lui Sadoveanu, **făptură (...) uimitoare subt arcul sălciei. Avea mișcări mlădioase și un obraz oacheș și pasionat. 10)** Una dintre mătușile lui Ștefan-Vodă **(Frații Jderi)** aflată **în al șaizecelea an al vieții sale** ● Afirmație ● Oraș în Nigeria. **11) Floarea,** din **Ochi de urs,** mama lui Nicula Ursake. Își iubește mult fiul. Femeia cu un mare fond de bunătate omenească și candoare; se apropie spiritual de Victoria Lipan și Ilisafta Jder ● Uriașul **cu fruntea** mare din **Crîșma lui Moș Precu (Două firi).**

Dicționar : TTT, LUSA, FRAM, UDD, IMU, VIMA, IDAH.

Moto : POETUL
Stă încărcat de versuri
ca toamnele de rod
(Ion Pillat : Poeme într-un vers)

ORIZONTAL : 1) Balauri, munții vineți, păzeau cetăți de-argint ● Mi-ai dat să beau din cană iubire de izvor (...neîncepută) ● *Din toți !* 2) Suia o viță de-aur pe negrul chiparos. 3) *Instrument muzical* ● *Metafora țurțurilor* ● *Aer !* 4) Încremeniră patru coloane, cerul, marea... (Templul...) ● Iubirea ta m-ajunge cu umbre tot mai lungi. 5) *Carte !* ● Din ghimpii amintirii Trecutul l-am cules. 6) O viață-ntreagă bate la poarta liniștirii ● *Nichel.* 7) *Pentru... pentru* ● *În extaz.* 8) *Foarte ușor* ● *De basm.* 9) *Apare !* ● *Să mergem !* ● *Era !* 10) Pe ruguri verzi ard flăcări în inima pădurii (sing.) (...sălbatici) ● *Învechit (abr.).* 11) Nu vorbele, tăcerea dă cîntecului glas (...poetică) ● Prin frunza rară, țapul privește, faun trist ● *Ea-i altfel !*

VERTICAL : 1) Nisipul poartă încă plăpîndă urma ta ● Nisip, talazuri, spume și scoici, tu, nicăieri... 2) La cuib o rîndunică prin suflet zboară lung. 3) *Capitala Marocului* ● *Rîu în Italia* ● *Bețe !* 4) *Bumbac divers colorat* ● Pășește lin drumețe, pe moartă să n-o scoli (Groapă...). 5) Prin piatra străvezie ca un talaz sirena. 6) *Fir* ● *Saxofon cu economie* ● *De trecut.* 7) *Plouat (fig.)* ● *Coroană orientală.* 8) Viața-i fum — și fumul căminului ți-e drag. 9) *Atașate.* 10) *Medie de timp* ● În zare zurgălăii de sănii... Suflet nins. 11) *Iarmaroc* ● Femei cu trup de soare și miez de soare-aprins.

UN SCRIITOR
(Monoverb, 5—12)

DE LA ...

Psihiatrul :
— Povestește-mi totul în ordine cronologică. Ce-a fost la început ?
Pacientul, calm ?
— La început am creat cerul și pămîntul... După aceea au început problemele !

Regizorul :
— Princiapalul este să-ți trăiești rolul. Cînd începi s-o sugrumi pe Desdemona, gîndește-te tot timpul că-i nevastă-ta...

— Crezi in dragostea de la prima vedere ?
— Bineînțeles ! L-ai văzut pe bărbatu-meu ? Mai m-aș fi măritat cu el dacă-l vedeam și-a doua oară ? !

La grădina zoologică se primește o scrisoare ? „Cum se poate recunoaște o cobră regală ?". Specialistul răspunde : „Dacă v-a mușcat o cobră și trăiți mai mult de-o jumătate de oră, n-a fost o cobră regală, asta precis !"

— Învăț engleza, franceza și algebra !
— Bravo ! Cum se spune „bună ziua" în algebră ?

— Aș vrea să trăiesc pînă la o sută de ani ! — suspină soția.
— Imposibil ! — intervine soțul.
— De ce ?
— Pentru că, de zece ani încoace, tot la patruzeci ai rămas !

In tramvai, un bărbat mestecă mereu un „chewing-gum". După vreo jumătate de oră este interpelat de femeia din fața :
— Degeaba îmi vorbești atîta, sînt complet surdă !

În fața unui mare magazin universal.
— Vai de mine, dragule, ăsta nu-i copilul nostru !
— Taci ! Căruciorul este mult mai bun...

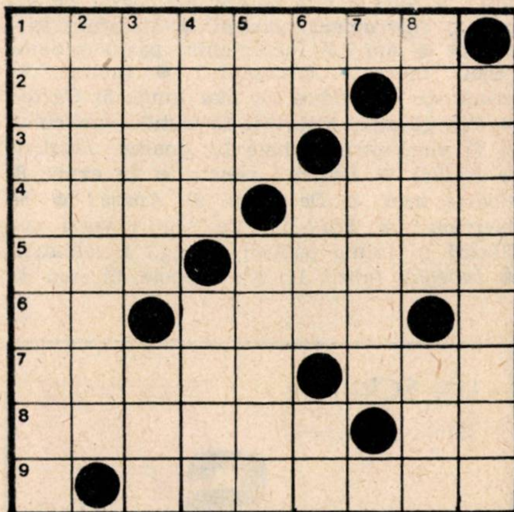
— Cînd devine clasic un scriitor ?
— Cînd oamenii care n-au citit nimic din operele lui, încep să afirme că le-au citit !

— Săptămîna trecută bărbatu-meu a desenat un panou, iar astăzi a și fost expus la Galeria Națională.
— Ce vorbești ? În ulei, sau tempera...
— În vopsea obișnuită, cu care a pictat : „Garderoba obligatorie" !

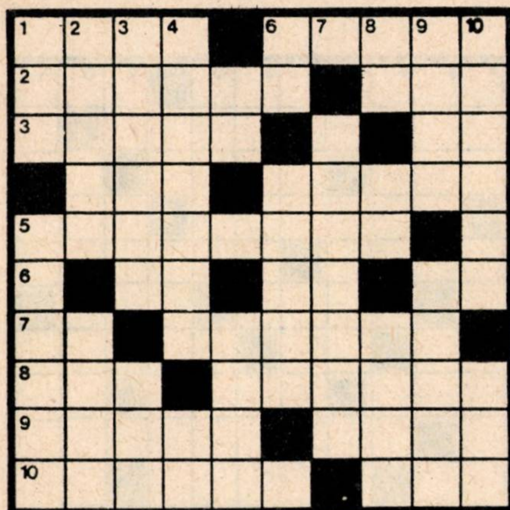

CINE ȘTIE...

ORIZONTAL : *1)* E în toate facultățile (fem. pl.). *2)* Materie primă pentru moara birocrației ● Semnul mirării ! *3)* E dată lipsă din neatenție ● Chestie de obraz ! *4)* Fire de artist... à la Beatles ! ● Formație de zburătoare la sol. *5)* Ruptă la... fugă ! ● Vastele apartamente ale... cadînelor. *6)* Prin mijloc ! ● Cetatea de lemn. *7)* Unde se bagă ăștia... iese cu spargeri ! ● De miercuri pînă vineri. *8)* Farfurii zburătoare... luate la ochi ! ● Alfabetul în monograme ! *9)* Pier pe limba lor dulce...

VERTICAL : *1)* Valori de schimb din bancă (dim.). *2)* Subiect pentru... predicat ! *3)* Deosebit de... frumoasă ● E de lemn (a ajuns la culme !). *4)* Țigări din import... aflate pe toate drumurile ● Nici una, nici două... *5)* A fost odată... ● Faptul de a... privi de sus ! *6)* Un marș cotidian ● Garsonieră la înălțime pentru un... îngeraș ! ● Sînt înscrise în cerc ! *7)* Exemplare vizavi de publicul cumpărător. *8)* O cursă prin... apă ! ● Țara de Sus. *9)* Sînt oameni și ei.

ORIZONTAL: *1)* În dorul lelii ! ● Dor... plin de poezie. *2)* A fost cîndva iubit... ● ...şi-a fost cea mai iubită ! *3)* Patria jodlerelor ● Notă de demult. *4)* O întrebare la obiect ● O simplă dorinţă. *5)* Dor de ducă ! *6)* Inimă de... pică ! ● Lene ! ● Seleniu. *7)* Dete peste cap ! ● A dori mai mult decît... a dori ! *8)* Pus la curent ● Între două... scrisorele ! (pl.). *9)* Încurcăturile... dragostei ! ● Imediat. *10)* Nu-i doar dor ! ● Veşnic în încurcături.

VERTICAL: *1)* Dor... în acţiune ● Dor aprins cu greu se stinge (pl.). *2)* Cînd sînt departe le duci dorul... ● Cel mai dorit băiat! *3)* Dor... pentru rebusişti ! ● Începe nebunia! *4)* Poezia dragostei ● Început de jignire ! *5)* Dorul ei ● Cub din lemn. *6)* Acuz ! ● A pune mîna pe inimă. *7)* Plină de nerăbdare. *8)* Ele fără el ! ● Ofer din suflet ! ● Nu doresc cu foc (fig.). *9)* Ţine mult la el ● Semn al doritelor regăsiri. *10)* Locul dorului de-o viaţă (pl.) ● Cea mai iubită, dar demult.

— Spune-mi ce citeşti, şi-am să-ţi spun cine eşti !
— Interesant !... Lecturile mele sînt din Ovidiu, Horaţiu, Homer...
— Atunci eşti un mincinos !

— Şefule, aş vrea să merg la înmormîntarea soacră-mii, îmi daţi voie ?
— Cum să nu ! Cine n-ar vrea să participe la o asemena festivitate !

— Dacă asta e artă, atunci eu sînt un idiot !
— E artă ! — exclamă pictorul aflat lîngă exponate.

Cineva a cîştigat o sută de mii de lei la loto.
— Şi cum a reacţionat nevastă-ta ? — îl întrebă un prieten.
— Pur şi simplu a amuţit !
— Doamne Dumnezeule, cîte noroace pe capul tău !...

Smith soseşte la întîlnire într-o maşină luxoasă, ultimul tip.
— De unde ai făcut rost de bani, pentru o asemenea limuzină ?
— De la o tombolă de binefacere.
— Ai cîştigat premiul cel mare ?
— Nu. Am organizat-o !...

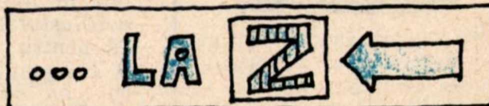
— Nu vă supăraţi, sînteţi mut ? — işi întreabă o tînără cavalerul, la un ceai dansant.
— Ferească sfîntu'. dar de ce mă-ntrebaţi ?
— Pentru c-aş prefera să-mi faceţi curte fără mîini !

— Te măriţi cu Amadeo ?...
— Nu ! Este ateu, zice că nu există iad şi nici purgatoriu !
— Fii liniştită... După căsătorie, o să le pomenească în fiece zi !

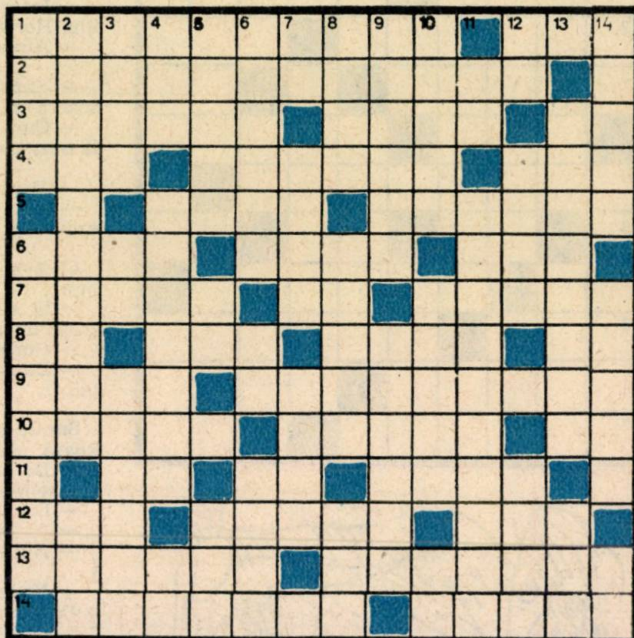
— Urît din partea ta, că nu te-ai dus la înmormîntarea soţiei lui John Frankenberg...
— Mi-a fost ruşine, draga mea ! M-a mai invitat de două ori la celelalte răposate, iar eu pe el niciodată !...

Doctorul, către pacient :
— Parcă aţi mai fost la mine, cum vă numiţi ?...
— Schmidt !
— Adenom ?...
— Nu, Arnold !

ORIZONTAL: **1)** Oglindă care concentrează în focar un fascicul de raze paralele cu axa, folosită în reflectoare şi telescoape ● Poem de Bacovia din care **Cîntau clare sărutări...** **2)** Clasic al literaturii române, autor al fabulei **Oglinzele** în care apare utilizată şi forma **oglinzi.** **3)** Unul invizibil în galeria oglinzilor ● Poet român contemporan, autor al poeziei **Joc de oglinzi,** din ciclul **Pămîntul visează** (Tiberiu) ● Debutul lui Enescu! **4)** Bărbat urît, slut (reg.) ● Poet sovietic rus, reprezentant al simbolismului, autor al poeziei **Din lac culege luna scăpatele oglinzi...** (din ciclul **Motive persane)** ● Vîrf şi cabană din Munţii Bucegi. **5)** În care nu te poţi oglindi (masc. pl.) ● Tînărul grec de o mare frumuseţe care, respingînd dragostea nimfei Acho, este pedepsit de Afrodita; îndrăgostindu-se de propria sa imagine oglindită în apă, moare tînjind după acest chip de neatins. **6)** Stă de lemn la oglindă ● Oglindiţi în literatură ● Rîu în nord-estul Franţei. **7)** Oglindă pentru viitoare rezolvări ● Începutul unei epoci! ● Nici nu îndrăzneşte să-şi scoată capul (fig.). **8)** Vede şi nu prea! ● **Jos din cui acum oglindă / Mama-i dusă-n...** (George Coşbuc) ● O suprafaţă de teren... articulat! ● Casă! **9)** Nume mai deosebit ● Poet român de la începutul secolului trecut, autor al poeziei de dragoste **Oglinda** (Alecu). **10)** Oglindesc peisajele prin care îşi poartă undele ● Un om cu... oglindă în frunte ● Veche notă muzicală. **11)** S-a spart la urmă! ● Semnal de alarmă pe Capitoliu ● Le scapără călcîiele. **12)** Prima femeie ● Stat african ● Cei mai buni. **13)** Folosită înainte de lăcuirea lemnului ● Incendiate în antichitate de către Arhimede prin procedeul concentrării luminii solare în focarul unor imense oglinzi. **14)** Poet român contemporan, autor al poeziei **Oglinda,** din ciclul **Din lumea celor care nu cuvîntă** ● **Mi-adun puterile solare / Şi fulgerînd după un semn / Ca Arhimede-n depărtare / Ói fulgerînd după un semn /** (din poezia **Oglinda).**

COPERTĂ LITERARĂ

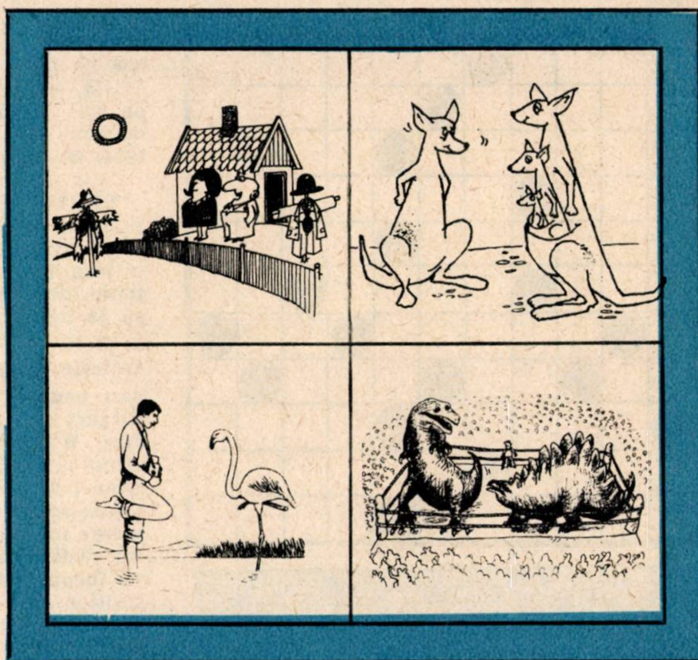
(6,8)

Prin anagramare aflaţi numele unui cunoscut poet contemporan.

VERTICAL : 1) Autoare a romanului **Între două oglinzi** (1965), în care prezintă lumea intelectualilor universitari (Letiţia) ● Oglindă metalică montată la o lampă pentru a reflecta razele de lumină într-o anumită direcţie. **2)** Autor al piesei **Fîntîna Blanduziei,** precum şi al poeziilor **Lacul de Como** şi **Veneţia** ● Imagini în somn. **3)** Care şi tot care !... ● Meu ! ● Insulă de lîngă Veneţia unde au fost produse primele oglinzi suflate cu amalgam, iar mai tîrziu cu argint. **4)** Element al oglinzilor tehnice (pl.) ● Cel mai mare arhitect francez al epocii (1646—1708), autor al celebrei **Galerii a Oglinzilor** de la Versailles (inspirată după cele ale palatelor Renaşterii italiene) ● Dan Laurenţiu. **5)** A lovi (var.) ● Cută ! ● Localitate în S.U.A. **6)** Nu îţi ascund adevărul (fem.) ● Transmite imagini la domiciliu (abr.) ● Oglindă de ocazie. **7)** Calde ! ● Vechea Irlandă ● Pictor clasic român autor al tabloului **Sultana la oglindă. 8)** Nuri la oglindă ! ● Lipsite de strălucire ● Imagine toracică normală (abr.). **9)** Ramuri, crengi de brad ● Dispus în formă de raze. **10)** A nu lăsa... baltă ! ● Uşor încărunţit ● Pămînt şi apă. **11)** Con gol ! ● Oglindiri. **12)** Aur ● Ferestre deschise către Univers ● Pictor român, autor al tabloului **Nud la oglindă. 13)** Luceafărul poeziei româneşti, autor al versurilor : **Cînd priveşti oglinda mărei / Vezi în ea / Ţărmuri verzi şi cerul sărei / Nor şi stea /** ● Mame (arh.). **14)** Poetă română contemporană, autoare a poeziei **Oglindă calmă** (din volumul **Ţara fetelor)** ● Şi încă un poet român, autor al volumului **Prefaţă la inima mea** (Nicolae) ● Eterna enigmă îndrăgostită de chipul său din oglindă.

Dicţionar : UCE, EHN, ARUL, ERMA, KEO, EIRE, IRUN, IME.

LAPSUSURI PENTRU ETERNITATE

Bătrîneţea e o plută de catarge ostenite.

*

Pe cît hămăie şi se smucesc, pe atît de neajutoraţi s-ar simţi aceşti căţei dacă li s-ar da drumul din zgardă : prin lesa întinsă ei simt de fapt grija stăpînului.

*

Nu-mi place să fiu aşezat în capul bucatelor : e singurul loc de unde mă oglindesc în farfurie.

*

Cîte femei nu se ridică pe propriile lor picioare de pe genunchii altora...

*

Galaxia noastră se mişcă în vid prin Univers; sistemul solar se zbuciumă el însuşi la periferia galaxiei ; în cadrul lui planetele delirează în jurul soarelui ; mai mult chiar, pămîntul se învîrte în jurul propriei sale axe. În timp ce noi, cîţiva, sîntem nişte tipi cu picioarele pe pămînt.

*

Mă uit la Prunariu, zise baba. Îl văd băiat fin, frumos, inteligent... Aşa or fi toţi ăia din Cosmos...

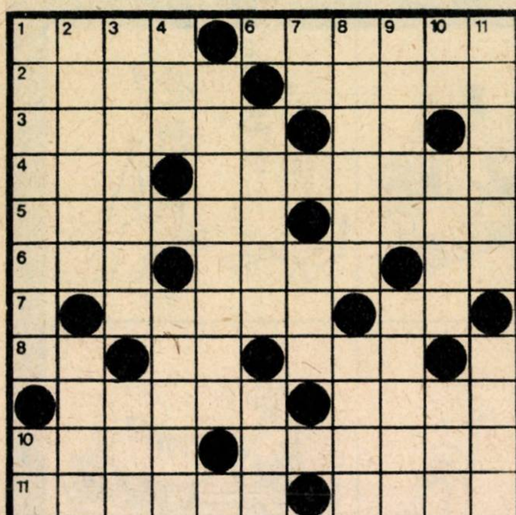
*

Caii mei verzi apar mai întîi într-un tiraj de patru pereţi, ceea ce revine cam un tavan pe bietul meu cap de locuitor ; îi paginez cît mai sus, inaccesibili igrasiei notelor de subsol.

*

Ce-şi spune calul cînd se plesneşte de muşte ? „Dii !"

Tudor Vasiliu

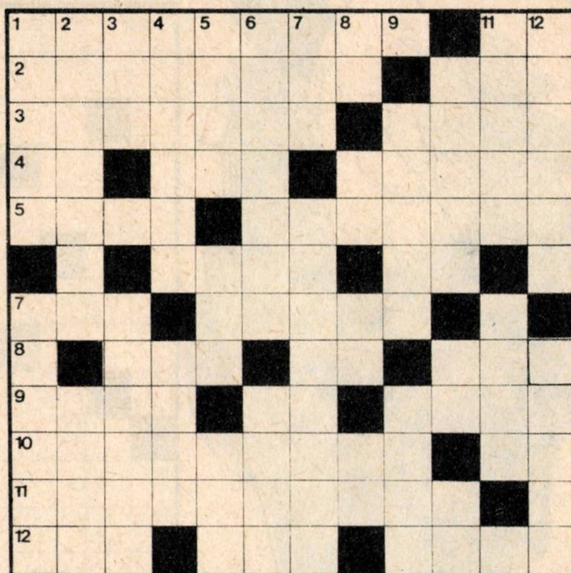

OAMENII ȘI ȚARA

ORIZONTAL: 1) **Tărîm al luminilor pure / Mireasă cu pletele verzi, de pădure, / ... Țara mea, inima mea, bucuria mea, / Munții sufletului se închină ție!** (poet român contemporan; n. 1929) ● Poet și scriitor italian (1908—1950) care în cunoscuta sa lucrare **Meseria de a trăi** afirma: **Cînd un popor nu mai are sentimentul vital al trecutului său, se stinge.** 2) Istoric și filozof francez (1823—1892), care, întrebîndu-se **Ce este o națiune,** arată că **Pămîntul este substratul, cîmpul de luptă și de muncă; omul dă sufletul** ● Județ din centrul României. 3) **Națiunea trăiește adînc în conștiința fiecărui individ,** afirma acest filozof și om politic român (1891—1940) ● În bloc! 4) Dromader ● Scriitor spaniol: **A ajunge în admirația oamenilor e foarte mult, dar mai mult este încă a ajunge la iubirea tuturor.** 5) Înfăptuiri artistice ● Suprafețe de pămînt. 6) Jilave ● **Nu e deloc o simplă întîmplare / Că-n stema țării cresc păduri de brazi: tot pentru om și-acolo ei sting lumini solare / din viitorul ce începe azi** (poet român contemporan; n. 1930) ● Oneste! 7) Luat la ochi ● Leșin! 8) Particulă domnească ● Siglă buzoiană ● Plin de teme! 9) Pămîntul strămoșesc, patria — în cuvîntul înaintașilor ● Mai mult. 10) Poet și revoluționar american (1755—1776): **Regret doar că am o singură viață pe care să o pierd pentru țara mea** ● Scriitor și filozof grec (c. 125 — c. 192) căruia îi aparține maxima **Fumul patriei e mai plăcut decît focul străin.** 11) **Patria se cuvine așezată deasupra a tot ce există, chiar și a zeilor, căci ea îi cuprinde pe toți... altarele zeilor și mormintele strămoșilor, iată patria** (scriitor francez; 1844—1924) ● Aliat.

VERTICAL: 1) Cel mai mare sculptor român, a cărui profundă convingere asupra misiunii sociale a artistului este exprimată în afirmația sa deterministă: **Există un scop în toate lucrurile. Pentru a ajunge acolo trebuie să te desparți de egoism** ● Herescu Florea. 2) Scriitor francez (1864—1910): **Omul nu trăiește pe pămînt numai pentru fericire sau pentru cinste, el trăiește pentru a da lucruri de seamă omenirii (Dialoguri filozofice)** ● Poet, filozof și om de știință persan (1040—1123) din ale cărui catrene cităm: **Omu-i țelul, piscul lumii de planeți, / giuvaeru-amarei, trecătoarei vieți.** 3) **Pentru a merge mai departe, priviți mai des înapoi, altfel, veți uita de unde ați pornit și nu veți ști încotro să vă îndreptați,** povățuia acest scriitor rus (1871—1919) ● Centru solar! 4) Cadou ● Mare scriitor și dramaturg norvegian (1828—1906) ce afirma că **omul acela are dreptate care e mai aproape de a înțelege viitorul,** oferind astfel un valoros criteriu de apreciere al acțiunii sociale. 5) **Eu sînt român, mi-e dragă țara mea,** își afirma la mijlocul veacului trecut ardentul patriotism acest cunoscut scriitor și memorialist (1808—1868). 6) A supăra ● Colectiv feminin. 7) Amici! ● Fire. 8) Scriitor și publicist român căruia îi aparțin versurile: **Popor de viță-naltă, / Române, cîntă, saltă; / Nu piere mișelește / Un rîu ce se pornește / Dintr-un măreț izvor** (1841—1907) ● Lingvist și istoric iluminist român (1745—1806) care, în **Scurtă cunoștința a istoriei românilor** spunea: **Să se gîndească că mai întîi să dobîndească binele și fericirea cea de obște a neamului, nu fieștecare să umble după cum patima și pofta sa îl poartă.** 9) Comportament ce implică sacrificii în slujba unor țeluri înalte. ● **Patriotismul este unul dintre sentimentele cele mai profunde pe care le-a făurit existența seculară și milenară a unor patrii separate** (teoretician și conducător al mișcării muncitorești internaționale; 1870—1924). 10) Case! ● Profesor de istorie generală la **Colegiul Sf. Sava** care definea patriotismul ca **un sentiment nobil, care stă într-o aplicare statornică de a voi tot binele concetățenilor** ● Drumuri. 11) Scriitor sovietic (1895—1925): **Mi-e drag locul unde m-am născut, / Iubesc nespus de mult patria mea!** ● Filozof german (1724—1804): **Cînd dreptatea piere, nu mai este nimic care să poată da preț vieții oamenilor.**

Spune-mi cine ești...?

ORIZONTAL : 1) Falstaff de la **Moftul român** ● Barbu Delavrancea. 2) X la **Curierul de Iași** și Y la **Convorbiri literare** ● Exclamație. 3) Tovarășul Ghiță de la **Furnica** ● A scris **Un leagăn pe cer** (Andras). 4) Nicolae Bălcescu ● Fructul șarpelui ● Nici blond, nici brun. 5) În acest loc ● Ion N. Theodorescu. 6) Înălțimi ● Ioan Slavici. 7) Localitate în India ● Are capitala El Beida. 8) O felie de comedie ● Care ! ● Mai jos de. 9) Uzați ● Aceasta-i întrebarea ● Tavi din Sibiu la **Luceafărul. (10)** M.S. Cobuz în **Pagini alese** ● Aurel Rău. 11) Un abonat din Moldova la **Steaua Dunării. 12)** Poet și romancier francez (1873—1918) ● Una din insulele arhipelagului Torres ● Lucian Blaga în Gazeta **Transilvaniei.**

VERTICAL : 1) Elvira M. de la **Semănătorul** ● Fortunio de la **Revista noastră** (Zaharia). 2) Bună ● Vas. 3) Fluviu european ● P.A. Călescu la **Convorbiri literare.** 4) Slab ● Păsărica bate la ușă ! 5) Aglaia Pruteanu la **Opinia** ● Pseudonim al lui Ioanichie Olteanu ● Abreviație medicală. 6) P.I. Delabrăila în **L'Humanité** ● Se servește cu lămîie. 7) Colea ● Grachus de la **Ordinea.** 8) Leu ! ● Sandu Gurgău ● Cămașă țărănească ● Nicolae Dan. 9) Alexandru G. Stănescu ● Spune vrute și nevrute. 10) A fost redactor la **Luceafărul** (Gica) ● Debutul lui Sorescu ! ● Inițiale sub care a semnat G. Ibrăileanu. 11) D. Razu de la **Gîndirea** (Demostene) ● Eleonora Almosnino. 12) Una din semnăturile lui Ion Nădejde la **Contemporanul** ● Dan Barbilian.

Dicționar : IOI, BAH, NAU, HIU, RIN, VSH.

— Ce pămînt frumos ! Cred că dă niște recolte extraordinare...

— Nu-i adevărat !

— Cum, vrei să spui că acest pămînt nu dă o recoltă bogată, de cartofi, de exemplu ?

— Nu dă.

— Nici de grîu ?

— Nici.

— Nici de porumb?

— Nici.

— Nici de floarea-soarelui ?

— Nici.

— Nici de roșii ?

— Nici.

— Nici de ricin ?

— Nici.

— Nici de orz ?

— Nici.

— Bade, după dumneata, acest pămînt nu merită să fie cultivat.

— Ba nu ! Cultivatul este altă treabă, tovarășe reporter. Cultivat, dă o recoltă într-adevăr foarte bună...

Scurt-circuite

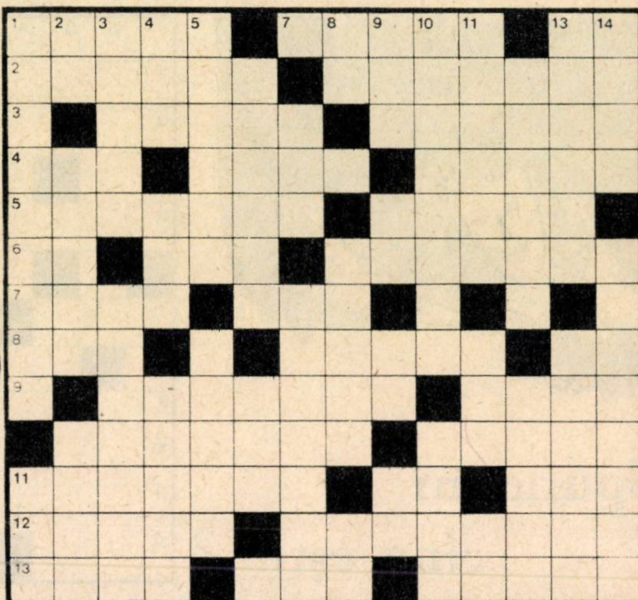
— Vreau să repar acest ceas.

— Rămîne în urmă?

— Nu, domnule. Cucul iese din zece în zece minute și mă întreabă cît este ora.

Alexandru Lincu

ORIZONTAL : 1) Scriitor, eseist și critic american (1865—1943) căruia îi aparține aforismul **O carte cu succes de public este mormîntul poleit al unui talent mediocru** ● **Cititul îl face pe om deplin ; vorbirea îl face prompt; iar scrisul exact** (autor al **Noului Organon, Francia**, 1561—1626) ● Coperți de carte ! 2) Compozitor și pianist rus (1856—1915) care, constatînd necesitatea organizării cititului afirmă : **Nici o ocupație nu constituie o asemenea pierdere de timp ca lectura nesistematică** ● **Marile cunoștințe, cele cu adevărat importante... le-am luat... din cartea lumii** (filozof francez, 1713—1784). 3) Fizician și chimist francez (1859—1906) care sublinia rolul și importanța științei într-o țară care se vrea liberă și independentă ● Unul din părinții cărții românești tipărite. 4) Eu, el și ea ! ● Scriitor francez, autorul romanului **Germinal** ● Povestire pentru copii de Barbu Șt. Delavrancea (neart.). 5) Mamă de-a doua (pl.) ● Reprodus în imagini artistice. 6) Parfum specific ● Morfeu autohton ● Critic literar și publicist rus (1840—1868) care ne sfătuia **să ne dezvoltăm mintea prin citirea cărților celor mai geniali dintre gînditori, care au studiat natura în general și omul în special.** 7) Cufăr ● Sursă de inspirație. 8) Curelușă de meșină ● În plenitudinea forțelor ● Mircea Lupescu. 9) Poet și scriitor satiric spaniol (1580—1645) care constata că **viața se scurge mai mult citind decît învățînd, fiindcă pe oameni îi desfată mai mult să povestească decît să dea pilde altora** ● Coadă de nagîț ! 10) Pătată ● Mijloc de muncă. 11) **Nici o carte nu este atît de rea, încît să nu folosească la nimic** (literat roman ; 62 — cca 113 e.n.) ● Teu ! ● A fi bine documentat. 12) **Cultura proletară trebuie să apară ca o dezvoltare firească a acelui bagaj de cunoștințe pe care oamenirea l-a elaborat** (teoretician și conducător, genial al proletariatului) ● În cabina de proiecție. 13) Prefix foarte... cuprinzător ● **Oameni, ..., viață**, titlul unei cunoscute cărți de memorialistică a lui Ilya Ehrenburg ● **Toate cărțile scrise repede... îmi trezesc o anumită prejudecată împotriva autorului** (poet clasic german).

VERTICAL : 1) **Cărțile dau naștere visului, îl trezesc la viață, invită la meditație, educă independența gîndirii** (economist și statistician sovietic, n. 1877) ● Plan incipient ! 2) Introducere în manual ! ● Cărturar iluminist (1779—1823), fondatorul în-

vățămîntului popular în Țara Românească, cel care afirma : **Fericit este neamul acela carele are credincioși patrioți și oameni întru știință luminați** ● Insulă în Marea Adriatică. **3)** Vechi popor sud-american ● Teolog inspirat din aristotelism (Thomas, 1225—1274). **4)** Instrument pentru desenat ● Diminutivul Filofteiei ● Clintit. **5)** Filozof și prozator rus (1812—1870), care afirma că : **prin lectură omul supraviețuiește veacurilor** ● **Un singur prieten rămîne neschimbat — cartea,** constată acest cunoscut prozator sovietic contemporan (n. 1892). **6)** Floare de primăvară ● Vale în Elveția. **7)** Dînsele ● **Să nu citești niciodată decît ce-ți place,** ne povățuiește acest eseist, poet și filozof american (1803—1882). **8)** Dă înapoi ! ● **Viața ca o...,** biografie literară apărută sub semnătura lui Marin Preda ● Raport geometric. **9)** Ei întrec ! ● Radu Ionescu ● Cato ! ● Final de carte ! **10)** Scriitor român (1834—1895) care în conferința **Artele în periodul istoric,** lansa îndemnul : **Studiați, lucrați, produceți, fără a pierde un minut din vedere nici sentimentul frumosului, nici conștiința patriei... 11)** Poet chilian, laureat al Premiului Nobel ● Crustaceu ● Diftong latin. **12) Singura carte perfectă o scriam eu, dacă puteam,** afirmă cu mult umor și puțină mîhnire acest cunoscut om de litere francez (Jules) ● **Cultura nu se poate impune de sus... ea trebuie deci să trăiască într-o atmosferă de libertate** (filozof, etician și sociolog român 1880—1955). **13)** Șuvițe de păr ● Poet englez căruia îi aparține maxima **Cine ucide o carte bună, ucide însăși rațiunea** (1608—1674). **14)** Privitor la morală ● **Cele mai bune cărți sînt acelea pe care le întregesc cititorii** (François-Marie Arouet).

ENIGME

TEST

Ce cifre trebuie să înscrieți în cercuri pentru ca operațiile aritmetice să fie corecte ?

COPERTĂ LITERARĂ

(5, 8)

Dina Cocea a scris o carte despre cea mai cunoscută sportivă a noastră ?

UN ROMAN

(Monoverb : 7—10)

ENIGME

LITERARĂ

(Monoverb : 2—6)

AGRARĂ

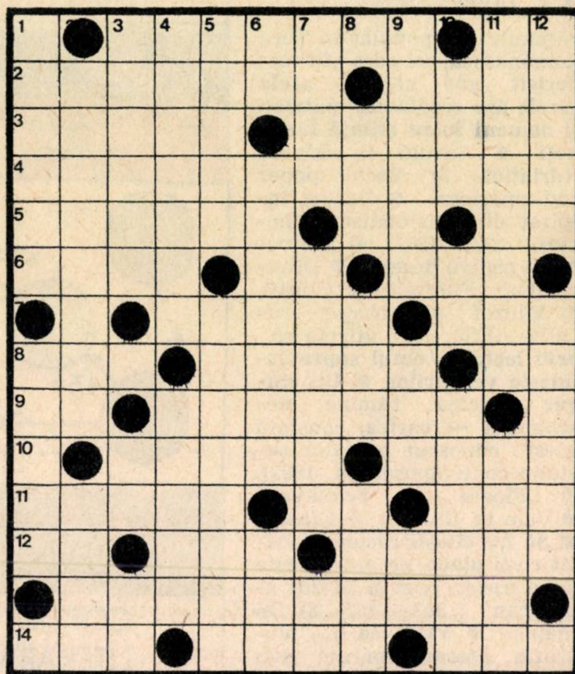
(Rebo eliptic anagramat : 6+ (2) = 7)

ENIGME

ORIZONTAL : 1) Clasic român, autor al poeziilor : **Susana** şi **Fata de boier şi fata de ţigan** ● Intră la idei ! 2) **Fata răzeşului** de Eduard Caudella ● Sălcii de munte. 3) Din muzica noastră populară, desprindem şi una **a fetelor** ● Nume exotic din parfumerie 4) Un alt clasic al literaturii noastre, autor al basmului **Fata din dafin** şi al legendei **Fata de la Cozia.** 5) Întreg ● Inimă de mamă ! ● Semnal pentru mama. 6) Masa de seară ● Din timp! ● Adverb (abr. uz.). 7) Personaj din piesa **Fata cinstită** de Carlo Goldoni ● Diminutiv (temporal) de la Ana. 8) Săgetătorul Dianei... ● Personaj din **Fata de zăpadă** de Ostrovski ● Aur. 9) Literat şi ea! ● Fără ocol (fem.). 10) Sfîrşitul unei curse sportive ● Plecaţi. ● 11) Fată ! ● Ene ! ● Titlu scurt ! 12) Nu duc lipsă ● Literă arabă ● A iubi cu patos. 13) Încă un poet clasic român, autor al legendei **Prier şi fata iernii.** 14) **Numai...** poezie de G . Coşbuc ● **Ia te... ce mai fete !** ● E de lăsat baltă !

VERTICAL : 1) Poet al satului şi al ţăranului, autor al poeziei **Fata mamei** ● Zeiţa înţelepciunii în mitologia greacească. 2) Fetiţa cu cravată roşie cu tricolor ● Pictor român, autor al tabloului **Mamă cu fetiţă.** 3) Oraşul ultimilor ani ai lui Caragiale, tatăl spiritual al unor Zoe, Miţa, Veta ● Fes ! ● De două ori la Lala ! 4) Un zbor... la Lună ! ● **,fiica omului,** cunoscut volum de Nexö. 5) Una din eroinele lui Coşbuc ● **A fost odată ca-n poveşti / A fost ca niciodată / Din rude mari, împărăteşti, / O prea frumoasă fată (Luceafărul).** 6) Locotenent ● Cîntecul privighetorii ● Cei mai buni. 7) **Chiriţa în...** sau **Două fete şi-o neneacă,** din creaţa dramatică a lui Alecsandri ● Fata-n ziua nunţii sale (pl.) ● Inimă de fată! 8) Fata din... Banat ! ● Concert de baltă ● Nume de fată. 9) **Doina** din capitală ● Abreviaţie medicală ● De la oglindă ! 10) Cotat mediu ! ● Afirmaţie de la ofiţerul stării civile ● Tudor Arghezi pentru **Fetica** (pl.). 11) Personaj feminin din **Fata căpitanului** de A.S. Puşkin ● Satul unde s-a născut Ion Slavici, autorul romanului **Mara** şi al nuvelei **Pădureanca.** 12) A boteza... la un pahar! ● Fată dragă.

LITERARĂ

(Anagramă : 6 litere)

TRISTAN BERNARD

Într-o societate se vorbește despre viața viitoare, Infern, Paradis. Fiecare emite idei, unele chiar foarte originale. Singur, ascunzîndu-și un surîs în barbă, Tristan Bernard tace. Vecina de masă, o tînără doamnă, îl interpelează :

— Și dumneavoastră, domnule Tristan Bernard n-aveți nici o părere despre aceste probleme grave ?

— O părere ? Nu, scumpă doamnă, ci o preferință. Desigur mi-ar place Paradisul din cauza climatului ; numai că din păcate va trebui totuși să prefer Infernul din cauza societății mult mai agreabile pe care o voi găsi acolo.

GEORGE FEYDEAU

Un prieten îi recomanda cu insistență dramaturgului G. Feydeau să consulte o prezicătoare, care se părea că făcea furori cu prezicerile ei. Feydeau, trăgînd din eterna sa țigară, manifesta un scepticism cronic. Dar amicul insista, insista : „Ce riști ? Îți va spune lucruri care te vor stupefia". Plictisit, omul de teatru cedă, și promise că-i va face o vizită.

După cîteva zile Feydeau se reîntînește cu amicul în chestiune.

— Am fost la prezicătoarea dumitale...

— Ei și ?

— Extraordinară !

— Păi nu ți-am spus ?

— Ei bine, nici n-a întins de tot cărțile alea unsuroase și mi-a spus că voi fi victima unei escrocherii...

— Drace ! și tu... ?

— Mi-a cerut cinci ludovici și i-am plătit !

SACHA GUITRY

Încă de la începuturile carierei sale, Sacha Guitry a reușit să-și constituie un cont de cîteva mii de franci într-o bancă pariziană. De altfel era foarte mîndru că putea achita toate datoriile și onora toate plățile cu un simplu cec. Vine totuși momentul cînd banca îl înștiințează pe tînărul actor și dramaturg despre lichidarea contului său, în urma plăților efectuate, și despre.... un pasiv de 3 000 de franci pe care-i datora băncii. Sacha se duce la bancă și cere explicații. Foarte amabil casierul îi arată cecurile emise și-i demonstrează că datorează băncii suma mai sus amintită.

— Bine, bine — mormăi Guitry în cele din urmă — vă voi trimite un cec !

GEORGES COURTELINE

Georges Courteline povestește prima sa întîlnire cu Verlaine. Maestrul absorbise lichide atît de numeroase și tari încît nu era capabil să se întoarcă acasă pe propriile picioare. Courteline îl urcă într-o mașină și-l întreabă adresa. Verlaine îi răspunde că nu-și mai amintește.

— Este casa pe partea stîngă a Senei ?

— Nu...

— Se găsește pe la Montmartre ?

— Nu...

— Pe lîngă Bastilia ?

— Cam... pe acolo...

— Bulevardul Beaumarchais ?

— Nuuuu...

— Bulevardul Filles-du-Calvaire ?

— ? ! ? ! ?

— Strada Roquette ?

— Hîc, ...da.

— Ce număr ?

— Nu știu ?

— Numărul 1 ?

— Nțț !

— Numărul 2 ?

— (gest negativ din cap)

— Numărul 3 ?

— Nu...

Și Courteline termină povestirea :

Locuia la 248....

HENRY BECQUE

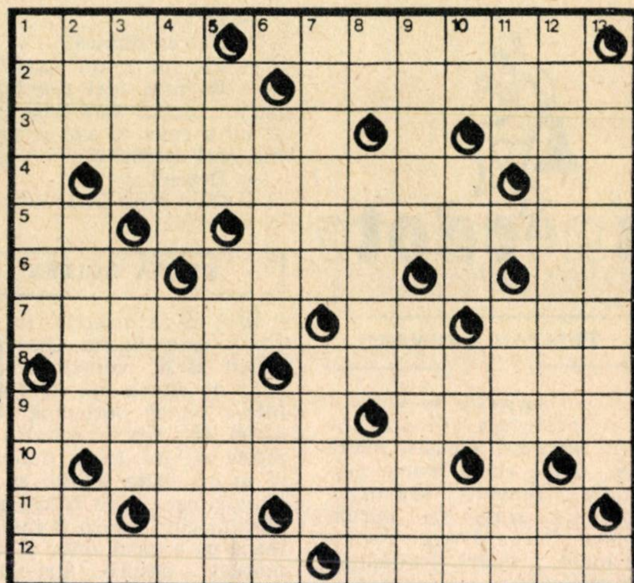
Amorul propriu ascuțit al lui Becque îl făcea să surprindă cele mai mici gesturi sau cuvinte care păreau să atenteze la demnitatea sa. Odată, voiajînd în Italia, a fost invitat la trecerea prin Roma, într-o casă foarte aristocratică. La ora convenită, autorul „Parizienei" ajunge și aruncă băiatului care-l întreabă, numele său pentru a fi anunțat :

— Domnul Henry Becque.

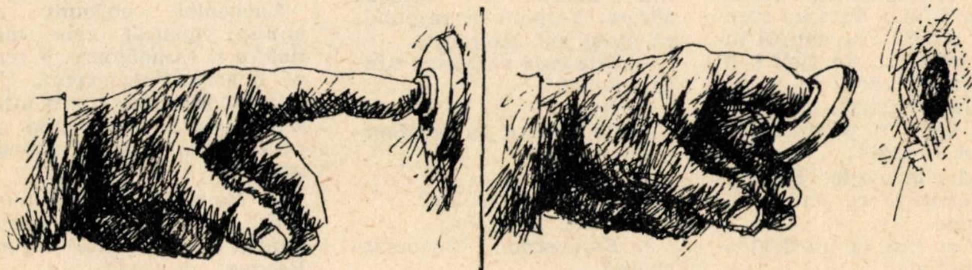
Lacheului, obișnuit să anunțe numele cele mai ilustre și răsunătoare, îi scapă o grimasă elocventă, căreia autorul dramatic îi înțelege perfect semnificația. Și cu prezență de spirit adaugă imediat :

— Nu uita să anunți — spuse el cu toată seriozitatea — Domnul Henry Becque... de Gaz !

ORIZONTAL: **1)** Marele scriitor romantic francez, autor al romanului **Oamenii mării** (1866) ● **Lacul codrilor albastru** (fig.; Eminescu). **2)** Scriitor de naţionalitate maghiară, autor al volumelor de poezii **Pe-o barcă-n flăcări** (1926) şi **Cîntec de lebădă** (1970) ● Una dintre Insulele Riau (Indonezia). **3)** Critic literar de notorietate, autor, printre altele, al unor impresii de călătorie în volumul **Călător pe două continente** (Valeriu) ● Insulă pe coasta Suediei. **4)** Poetă licenţiată în litere la Sorbona, autoare a volumelor **Corabia de lumină** şi **Strigăt prin lumi** (Veronica) ● Intrate în port! **5)** Posezi ● Autor al unor schiţe umoristice şi satirice (numele său derivă de la un rîu), adunate în volumele **Pilot fără noroc** şi **Amintiri dintr-un jurnal de bord** (Constantin). **6)** Zahăr pisat ● Am... o cămaşă înflorată! ● Pene! **7)** Ca un omagiu vieţii lor grele petrecute în porturile de altădată li s-a ridicat o statuie la Galaţi, operă a sculptorului Mircea Ştefănescu ● Nicolae Horia ● ...West, vedetă a filmului din anii '30, protagonistă a filmului lui G. Ratoff **După arşiţa asta.** **8)** Nume masculin ● Numele a doi pictori belgieni (fraţi), dintre care Joseph e cunoscut ca autor de peisaje, marine şi studii de animale. **9)... şi marea,** capodoperă a lui Hemingwai a cărei apariţie a constituit prilejul pentru acordarea premiului Nobel (neart. pl. fem.) ● Mult sub nivelul apei. **10)** Critic contemporan foarte apreciat, autor al volumului intitulat **Geografii spirituale** (Dan). **11)** La ţărm! ● Sere! ● Luntre mică pescărească (pl.). **12)** În apropiere de Mamaia! ● Localitate de pe malul Hîrtibaciului, aşezare de numele căreia se leagă unul din primele şantiere de

muncă patriotică ale tineretului din țara noastră.

VERTICAL : **1)** Un alt scriitor de naționalitate maghiară, autor al versurilor din **Se revarsă satul** (1949) și al prozei din **Stropi de rouă în viitoare** (1976) ● Autor a nenumărate scrieri despre mare și marinari, cunoscut mai ales prin romanul **Europolis** (Jean). **2)** Localitate în Norvegia ● Poet contemporan (Nicolae), dintre ale cărui volume l-am ales pe cel intitulat **Templu sub apă** (volum de debut) ● Intrare în mare ! **3)** Cineastul Ion Popescu, autor al celebrului **omuleț,** care debutează în 1951 cu **Rățoiul neascultător** ● Poet și eseist englez (1830—1867), autor al volumului de eseuri **O vară în insula Skye** (Alexander). **4)** A face deosebire (pop.) ● Luată de val (fig.) **5)** Munte în insula Honshu ● Pompe (nu de apă !). **6)** Lac din nordul Deșertului Kalahari (Africa), în care se varsă rîul Okovango ● Nicolae Labiș. **7)** Comună subcarpatică din Dobriceni, Horezu ● Mare... în Arabia! **8)** Cale ! ● Apa rîurilor, apa de ploaie, ca termen des folosit de geologi ● Vechiul nume al insulei Keos. **9)** Nu le atinge nimic, nimic ! ● Oraș chinez din valea rîului Sungeri (afluent al Amurului). **10)** O... mare... le desparte ! ● Mare stat federal american cu granițe în două oceane — Atlantic și Pacific (abr.) ● Vad... gol ! ● Fără pereche. **11)** Navă arabă cu pînze ● Nutreț pentru vite (plural uzual). **12)** **Finul Pepelei, cel isteț ca un proverb,** de la care aflăm că **Dreptatea iese ca untdelemnul la suprafața apei** (2 cuv.) ● Subit ! **13)** Încă un poet contemporan din care am selectat titlurile volumelor **Orfeu trece punțile, Intoarcerea la Circe** și romanul **Păcatul fluviului** (Valeriu).

Dicționar : UTO, ULA, ZAO, CIA, DAU.

DEFINIȚII APROXIMATIVE

Entuziasm = Există momente cînd nu te poți opri să faci prostii : asta se cheamă entuziasm. **(Henri Meilhac)**

Eventualitate = Închipuiți-vă ce tăcere s-ar lăsa dacă oamenii n-ar spune decît ceea ce știu. **(K. Capek)**

Forță = Slăbiciunea forței este de a nu crede decît în forță **(Paul Valéry)**

Frumusețea = O scrisoare de recomandare pe care natura o dă favoriților săi **(Voltaire)**

Gentleman = Un om capabil de două lucruri : să descrie o femeie frumoasă fără să facă gesturi și să asculte totdeauna o anecdotă ca și cum ar auzi-o pentru prima dată... **(Jerry Lewis)**

Glorie = A fi cunoscut de cei pe care nu vrei să-i cunoști. **(Natalie Gliford Barney)**

Greșeală = Mărturisită, e pe jumătate iertată ; dar ascunsă e iertată pe de-a-ntregul. **(Pierre Véon)**

Hazard = O pasăre care zboară de cele mai multe ori cu picioarele. **(Pierre Etaix)**

Imposibilitate = O imposibilitate aparentă este întotdeauna preferabilă unei posibilități nesigure. **(Aristotel)**

Jurămînt = Forma sentimentală a cecului fără acoperire. **(G. A. Masson)**

Istoria este un un roman care a fost ; romanul este o istorie care ar fi putut fi. **(E. și J. de Goncourt)**

Longevitate = Ceea ce e dificil este să devii octogenar. După aceea, nu trebuie decît să trăiești. **(Paul Léautaud)**

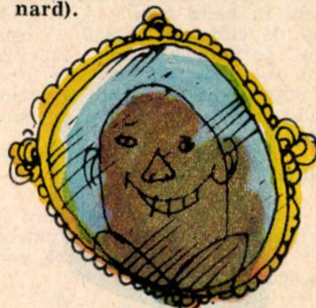
Moda = Moda este ceea ce se demodează. **(Coco Chanel)**

Modă = O formă a urițeniei, atît de greu de suportat încît trebuie schimbată la fiecare șase luni. **(Oscar Wilde).**

Nas = Există unele nasuri care au mai mult decît o formă ; au o veritabilă atitudine. **(G. Cesbron)**

Noroc = Norocul aduce succesul și succesul aduce adesea meritul. **(Etienne Rey)**

Oglinda = Un individ demn de consultat, fiind capabil să reflecteze. **(T. Bernard).**

Omul = Singurul animal care roșește. Sau care ar trebui să roșească. **(M. Twain)**

Opinie = Adevărul fiecăruia. **(Dicționarul Academiei umorului francez).**

Optică = Femeile nu văd niciodată ceea ce ai făcut pentru ele, ele nu văd decît ceea ce n-ai făcut. **(G. Courteline)**

Optică = Elefanții sînt, fără excepție, desenați mai mici decît în realitate, iar puricii totdeauna mai mari. **(Jonathan Swift)**

Profitor = Profitorul crede că important nu este ca el să aibă bani, ci ca ceilalți să-i aibă. **(Sacha Guitry).**

Peștele = Este o ființă a cărei creștere este foarte rapidă între momentul cînd e prins și cel în care pescarul îl descrie amicilor săi. **(Georges Simenon)**

VORBE DE DUH

— De ce să divorțați, după o conviețuire de douăzeci de ani ?
— Și ce, credeți c-a fost atît de ușor ?

★

— Și soția nu are nimic împotriva pasiunilor dumneavoastră ?
— Cituși de puțin.
— Și ce anume vă preocupă în timpul liber ?
— Spălatul rufelor și al vaselor...

— Cum este cu putință să umblați cu mașina în halul ăsta ? — se arată indignat agentul de circulație. Farul vă este spart, stopurile nu funcționează, bara este strîmbată ! Coborîți din mașină...
Șoferul descinde de la volan, își examinează autoturismul proprietate personală și deodată exclamă stupefiat :
— Dumnezeule ! Unde mi-or fi rulota și familia ?...

★

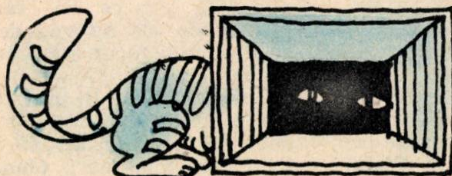
— Soțul dumneavoastră are ceva semne particulare ? Altminteri nu-l putem găsi...
— Încă nu, dar o să aibă, cînd mi-l veți aduce acasă !

★

— Astăzi parcă tușiți mai lejer...
— Păi cum să nu, doctore, toată noaptea am exersat !

★

— Ce este filozofia ?
— Știința de-a fugări o pisică neagră într-o cameră obscură, și să nu existe acolo nici o pisică. Unii filozofi susțin c-ar fi prins-o !

La doctor, după examinarea pacientului :
— Nu-i nimic grav. Va trebui să faci mai multă mișcare. Să mergi zilnic pe jos, un ceas sau două...
— Mă rog, dar cînd ar fi mai bine ? Înainte de-a-mi distribui poșta în oraș, sau după aceea ?

★

— Spune-mi, dragul meu, după ce gătesc ceva pentru cină, hrănesc copiii, îi spăl și-i culc, ești de-acord să mergem la un film ?
— Bineînțeles, dacă faci rost de bilete !

1	2	3	4	5	6	7	8	■	10
2									
3			■				■		
4						■			
5	■				■				■
6				■			■		
■								■	
8		■							
9					■				
10				■					

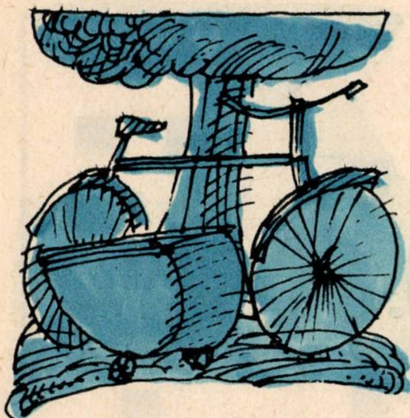
TINEREȚE

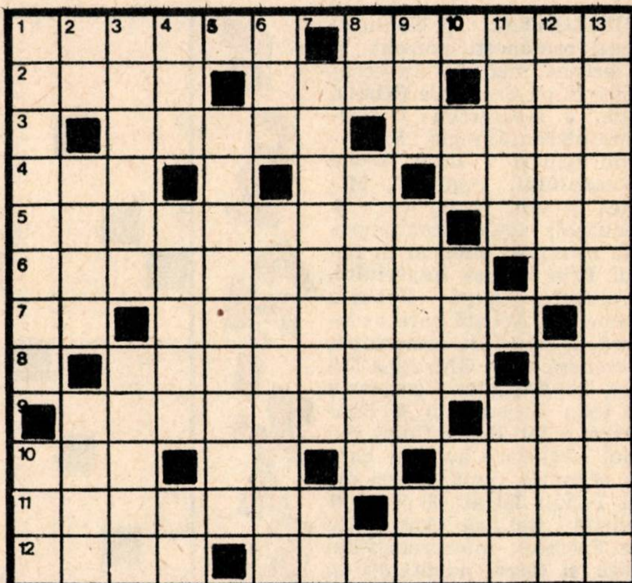
ORIZONTAL : 1) Manifestare tinerească cu caracter periodic la scară mondială. **2) Acel rege-al poeziei, vecinic tînăr și ferice** (M. Eminescu). **3)** Cu mare frecvență ● Clubul sportiv **Armata** ● Olga Tudorache. **4)** Luat... pe departe ● A iubi (arh.) **5)** Vuiet (reg.) ● Fiică, în popor. **6)** Drum către inimă ● Un tip de... vază ! ● Ființă rațională. **7)** Tînăr cutezător. **8)** Una, alta !... Exemplu viu în muncă și disciplină. **9)** Debut în sport ! ● Localitate în India. **10)** Copilași (fam.) ● În floarea vîrstei.

VERTICAL : 1) Autorul romanului **Tînăra gardă** ● Cei mai buni. **2)** Tînăr de pe băncile școlii ● Cei șapte ani de acasă... **3)** Cursa cu obstacole în arena universitară ! ● Începutul și sfîrșitul (fig.). **4)** Toc gol ! ● Echipe sportive. **5)** Născut ● Compozitor german (1788—1847). **6)** De necuprins ● Lecții de 50 de minute. **7)** Legendara soție a meșterului Manole ● Tinerii satelor noastre. **8)** Locomotivă Diesel ● Ce e al tău e al tău ! ● Rîu și lac în Islanda. **9)** Veșnic tînărul îndrăgostit (fig.) ● A se odihni. **10) ...fecioara cu ochii sprințari...** ● Om în toată firea.

Dicționar : UET, ANTU, ETT, RINN.

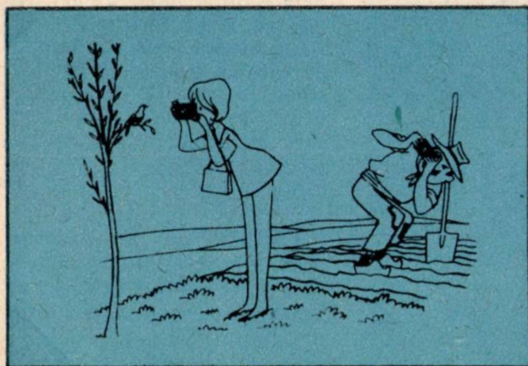

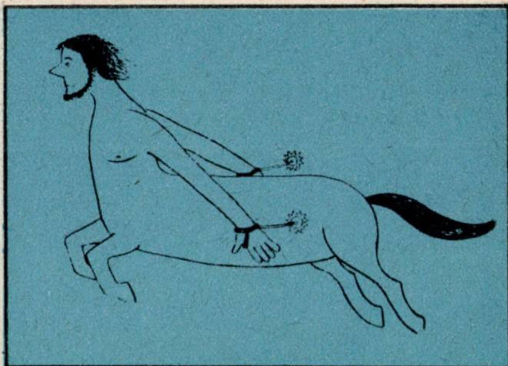
Definiţii figurative

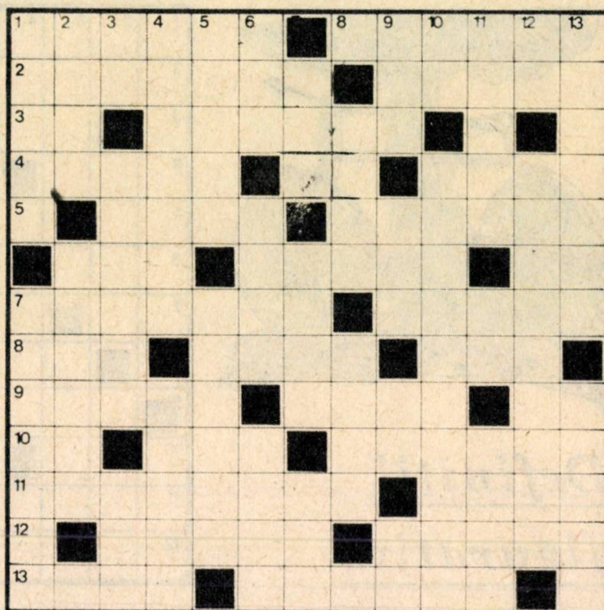
ORIZONTAL: **1)** Sprijinul gurilor de foc ● Bicicletă cu ataş. **2)** Belele ● O slăbiciune omenească ● Carpaţii Orientali ! **3)** A întîmpina şansa neşansei ● Acţionează în cîmp. **4)** À la carte (pl.) ● Sare cu clor ● Avant-scene. **5)** Medie ponderată ● Definit cu aproximaţie. **6)** Extrem de protocolară ● Un capăt de ţară ! **7)** Clarinet ! ● Apăsare discontinuă ! **8)** A mare de tipar ● Sîmbure de vişină ! **9)** Vîrf de atac ● Capitol în proză ! **10)** Interpret de piese istorice ● Rîie ! ● Acoperită cu un praf... ce nu reprezintă nimic. **11)** Tratat separat de dinamică (fem.) ● Creează condiţii pentru o intrare în legalitate. **12)** Date din închipuire ● Ţine loc de companie.

VERTICAL: **1)** Coroană îngropată ● Pregăteşte un fel anume. **2)** Arici ! ● Opune rezistenţă ● Bate toba (pl.). **3)** Nu-i loc de întors ● Ochiul magic. **4)** Esenţă de ceai ● Motan bătrîn ● Cuprinse în eter ! **5)** Monştri ai combinaţiilor iluzorii. **6)** Cel puţin de-o palmă ● Tipi impunători. **7)** Capital nepreţuit la purtător ● Unul după trei mai lungi. **8)** Tone scurte ! ● Acoperită (cucu !). **9)** Vastă, nemărginită ! ● Focar de infecţie ● Un număr la pronoexpres ! **10)** O jumătate de ceas ! ● Volum de istorie ● Unul căruia nu-i lipseşte nimic. **11)** Frizer cîmpenesc ● Mijloc de circulaţie (pl.). **12)** Face o expunere à la carte ● Întemeiază un cămin. **13)** O apreciere negativă.

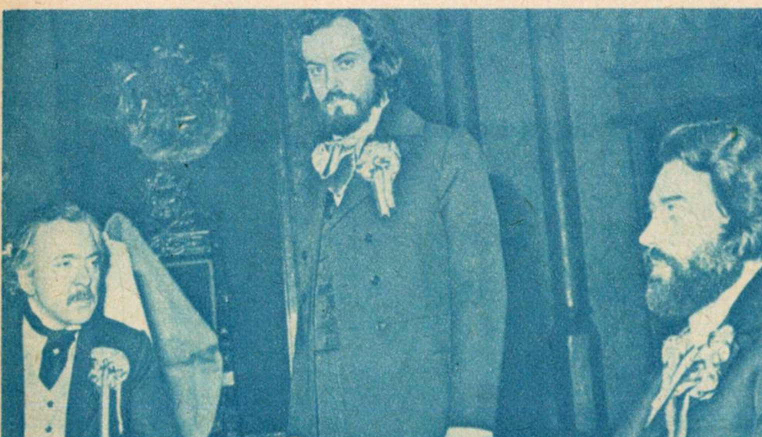

ECRANIZĂRI

ORIZONTAL: 1) Geniu al scenei româneşti, prezent şi pe ecrane mai ales în ecranizări după Caragiale (**Vizita,** regie: J. Georgescu; **O scrisoare pierdută,** regia: S. Alexandrescu şi V. Iliu; **D-ale carnavalului,** regia: A. Miheles şi Gh. Naghi etc.) ● Redutabil actor contemporan, interpret pincipal în filmul **Prin cenuşa imperiului,** ecranizare după Zaharia Stancu. 2) Actriţă care excelează în roluri de compoziţie, parteneră a lui Gheorghe Dinică în **Explozia** (scenariu de Ioan Grigorescu) ● Realizare a lui Henri Colpi din anul 1963 care avea la bază un scenariu după scrieri ale lui Panait Istrati. 3) Tei! ● Actriţă italiană (Antonietta De Pascale), interpretă din **Roşu şi negu,** adaptare în regia lui Cl. Autant-Lara după Stendhal. 4) Film istoric în regia lui Lucian Bratu, pe un scenariu de Mihnea Gheorghiu, premiat la Buenos Aires şi Cork ● Mea! ● Farmec mai franţuzit. 5) Urmată îndeaproape în **Croaziera** (M. Danieliuc) ● Foarte apreciat regizor român de film, un maestru al realizărilor după opere literare (1964 — **Pădurea spînzuraţilor**); scenograf la **Mitrea Cocor** (1952) şi **Facerea lumii** (1971). 6) Modă cerealieră ● Ochi fără culoare şi expresie ● Vorba lui Hîncu. 7) Interpret principal din ecranizarea **Neamul Şoimăreştilor** după Mihail Sadoveanu (Mihai) ● Sportiv. 8) A fost odată... ● Regizor român între ale cărui realizări se află şi pelicula **Felix şi Otilia,** o ecranizare după romanul lui G. Călinescu **Enigma Otiliei** (Iulian) ● Văr al lui Heracles. 9) Arme din **Columna** şi **Dacii** ● Din cînd în cînd ● Gheorghe (presc.). 10) **...sat la noi,** film de V. Iliu în colaborare cu J. Georgescu (1951) ● Regele zeilor la sumerieni ● Ţara al cărei reprezentant Luis Garcia Berlanga obţine în 1953 premiu la Cannes pentru **Bun venit, domnule Marshall.** 11) Interpretă din **La patru paşi de infinit,** ecranizare de Francisc Munteanu a unei scrieri proprii (Irina) ● Pseudonim al lui Miron Radu Paraschivescu. 12) Eroină din piesa lui Horia Lovinescu **Citadela sfărîmată,** transpusă pe ecran în 1957, în regia lui M. Maurette ● Actriţă care debutează în **Moara cu noroc** (ecranizare după Ioan Slavici, regia: V. Iliu), care mai apare şi în **Atunci i-am condamnat pe toţi la moarte** şi **Mofturi 1900** (Ioana). 13) Prenumele actorului Păunescu ● Precum premiile pentru creaţie cinematografică (Cannes, Oscar ş.a.).

VERTICAL: 1) Actorul-poet de o sensibilitate aparte, care deţine roluri în filme ca **Viaţa nu iartă, Pădurea spînzuraţilor, Răscoala,** precum şi în **Reconstituirea,** filmul

lui Lucian Pintilie inspirat de o remarcabilă nuvelă de Horia Pătrașcu ● Cunoscut actor contemporan care debutează în film încă din 1943 în rolul lui Rică Venturiano din **O noapte furtunoasă** (în regia lui J. Georgescu). **2)** Regizor român din filmografia căruia desprindem ecranizările **Mitrea Cocor** (premiu Karlovy Vary, 1952) și **Moara cu noroc** (1956) (Victor) ● ...Coroamă, regizoare contemporană, autoarea unui serial de televiziune la baza căruia au stat piese din dramaturgia lui Delavrancea. **3)** Carte ! ● Un alt regizor contemporan, realizator al filmelor **Setea** (după un scenariu pe romanul lui Titus Popovici) și **Neamul Șoimăreștilor** (după Mihail Sadoveanu) ● Siglă feroviară italiană. **4)** Regizor și operator francez, autor al acelui celebru **Un bărbat și o femeie,** ce obține **Palme d'or** la Cannes în 1966 (Claude) ● Unitate dramaturgică indivizibilă a filmului. **5)** Aliment... cu economie ! ● Pantofi de modă turcească. **6)** Rîu în U.R.S.S. ● Acești (pop.) ● Ghizd al fîntînii. **7)** Arbore ● Un pahar fără picior ! ● Cannes... fonetic ! **8)** Strămoșești ● Alt regizor contemporan de film (Timotei). **9)** În acest loc ● Refren din cîntecele populare ● Ape ! ● Bea ! **10)** Neo ! ● Film în regia lui V. Calotescu în care apare Ștefan Ciubotărașu, figură marcantă a scenei și ecranului românesc. **11)** Mai mult ca perfectul ● Leo ! ● Leon s-a încurcat ! **12)** Cei ! ● Talentat actor român, interpret al unor roluri remarcabile în filme ca **Pădurea spînzuraților** și **Zestrea** (Victor). **13)** Slăbit ● Eroul lui Creangă interpretat într-o originală transpunere cinematografică de Florin Piersic (în regia lui Ion Popescu-Gopo).

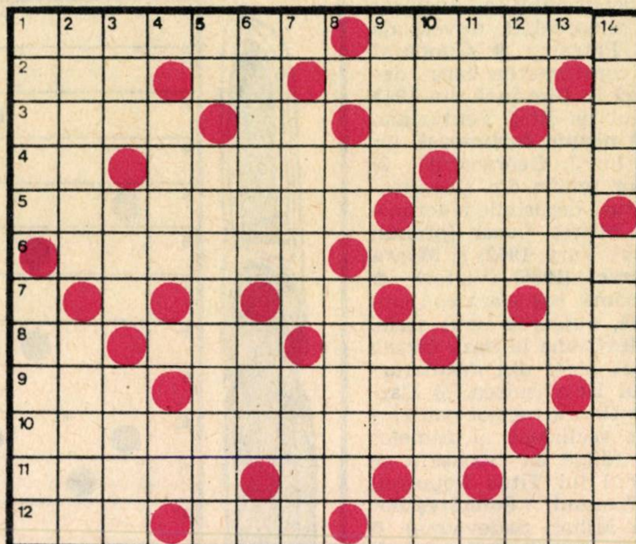
Dicționar : EON, ANU, RIC, CNA, USNA, PAHA, NOLE.

ORIZONTAL : 1) Marea enciclopedie... literară. **2)** Cuvînt înainte și... sumar (pl.) ● Titlu scurt ! **3)** Semn de mirare, asta e...! (pl.) ● Nume de... roman. ● Erată atemporală ! **4)** Ar fi fost cumnatul lui Hamlet ! ● Lumina cărților. **5)** Orășel în insula Flores ● Carte... care circula odinioară (pl.). **6)** Localitate în Guineea ● Balada... oilor. **7)** Dau cărțile pe față ● Prefața prefețelor ! **8)** Editura pentru literatură universală (abr. od.) ● Domiciliu tematic ● A lega. **9)** Lumină materială ● Surogat de pisică !... ● Vorbă franțuzească. **10)** Și-n carte și-n parte ! ● La o carte, înainte. **11)** Carte pentru rebusiști ! ● A apărea... dicționarul ! ● Caracter... folcloric. **12)** Oameni cu carte ● „Mea culpa" pentru toată tema.

VERTICAL : 1) Scrie toate cărțile ! **2)** Erou al unei cărți de Vergiliu ● Două pagini... la una ! ● Pronumele... cărturarului ! **3)** O lume a cărților. **4)** Carte ! ● Un, doi, trei. **5)** Primele la tipar ! ● Cărți cu profil respectabil ● Carte ! **6)** Chenare solide ● Curelușă de meșină ● Sare-n ochi. **7)** Refrenul cosașilor ● Captare (pl.). **8)** Debara birocratică ! ● Nici mie, nici lui. **9)** Vorbă păsărească ● Eforie Nord ! **10)** Caiete ! ● Domn moldovean ● A răsturna pămîntul. **11)** Citită... parțial ● Scris. **12)** Erată la erată ! ● Ai carte, ai parte.

Dicționar : REO, OFA, UIE, IȚAI, OC.

CÎNTECUL APELOR

ORIZONTAL: 1) Mare compozitor şi pianist francez, reprezentant al impresionismului, autor al piesei simfonice **Marea** (Claude- Achille, 1862—1918) ● Compozitor român (1885—1978), din creaţia căruia am desprins compoziţia corală pe versuri proprii **Pîrîuaş cu apă lină** (Dimitrie). 2) Rîu în U.R.S.S., afluent al rîului Uda (tributar fluviului Selenga) ● Cuci! ● Compozitor şi dirijor sovietic, autor al unui cunoscut **Călăreţ de aramă.** 3) Compozitor român născut în comuna Pianu de Jos (Alba), autor al poemului **Furtuna pe mare** (Augustin) ● Colţ din natură! ● Personaj dintr-un balet de Prokofiev ● Mai... fără una! 4) Nelipsit de la bazin ● Oglinzile albastre ale Terrei ● Mers... prin apă. 5) Mare compozitor austriac, născut la Lichtenthal, autor al **Cvintetului cu pian Păstrăvul** ● Poet popular (la cazahi şi alte popoare), care se acompaniază cu un instrument popular. 6) Autor al unor **Însemnări: Din carnetul unui medic de plasă** (George) ● Pretext natural pentru actorul şi regizorul Gene Kelly de a dansa şi a cînta, mai ales a cînta... (dim.). 7) Culpe! ● Barbu Voinescu ● Iele! 8) Cel mai bun (la înălţime) ● Marcă de insecticid ● Leu! ● O notă... la un mic instrument! 9) Preot din Zair ● Compozitor român (1901—1954), autor de muzică simfonică **(Paparudele** — 1929), muzică vocală **(Salcia,** 1954) etc. (Theodor). 10) Compozitor rus care a influenţat puternic **(Grupul celor 5,** autor al operelor **Rusalka** şi **Oaspetele de piatră** ● Carte mare. 11) Om de stat german (1871—1925) ● Notă muzicală pe Capitoliu ● Număr. 12) Arhipelag în Atlantic, în dreptul capitalei Conakry ● Dans din arhipelagul Tonga accesibil numai căpeteniilor ● Autor al libretului şi al muzicii de teatru **Marin Pescarul,** operă în două acte, după nuvela **Păcat boieresc** de Mihail Sadoveanu (Marţian).

VERTICAL: 1) Alt compozitor român, autor al suitei simfonice **Nunta de pe Someş,** precum şi al operetei în două acte **Nimfa litoralului** (Viorel) ● Mare compozitor german, unul din proeminenţii creatori ai istoriei muzicii, autor al uverturii **Muzica apelor.** 2) Geniu al muzicii româneşti, din creaţia căruia am desprins poemul simfonic **Vox Maris** ● Compozitor de naţionalitate maghiară din România, autor al **Cantatei Bistriţei** (Csaba, n. 1936). 3) Piesă de schimb! ● Mică monedă romană ● Superstiţie. 4) Într-un cuvînt e... a lui! ● Ger! 5) Primele în scenă! ● Dirijor german al orchestrei **Gewandhaus,** care a concertat şi în ţara noastră (Herman). 6) Deschis ● Degeţel, un erou de poveste. 7) ... **Rinului,** prima operă (prologul) din teatralogia **Inelul Nibelungului** de Wagner ● Vechi dans englezesc, introdus în suită. 8) Final de concert! ● **Pe o... japoneză,** din muzica simfonică a compozitorului clujean Mircea Istrate. 9) Şire de paie ● Rîu în U.R.S.S. 10) Rîu şi localitate în U.R.S.S. ● Unul din Crişuri ● Insulă în nord-vestul Marii Britanii. 11) Mare compozitor rus, autor al faimosului balet **Lacul lebedelor** (libretul: V. Berghicev şi V. Ghelzer). 12) Perle! ● Marş... de-aici! ● Cămăşi ţărăneşti ● Opere! 13) Compozitor român (1882—1965), din care amintim opera **Fata de la Cozia** (Emil) ● Undele carelui de faţă. 14) Acut ● Operă de Gluck (libretul de Ranieri da Calzabigi) după tragedia lui Euripide (eroina era soţia lui Admetus, unul dintre argonauţi).

Dicţionar: ONA, AKIN, NZI, HEA, HLS, ULS, UIL, SKIE.

— Azi, draga mea, nu am pescuit nimic.
— Ştiam, dragul meu. Ai uitat banii pe masă...

★

— Un frigider este strict necesar pentru casa omului. În el puteţi păstra alimentele timp de zece zile.
— Şi-n intervalul acesta ce mănînc ?...

★

— Dar poţi cumpăra un ventilator din Bucureşti ?
— Pot...
— Atunci de ce vrei să-l cumperi din Braşov ?
— Doctorul mi-a recomandat să respir aer de munte...

— Căpitane, vasul se umple de apă.
— Calmează-te, omule, ce crezi că n-o să mai rămînă apă ca să navigăm ?

★

— Ce studiezi acolo ?
— Geografia...
— Poţi să-mi spui unde este Brazilia ?
— La pagina 73...

★

— Felicitări şi casă de piatră ! A fost dragoste la prima vedere ?
— Nu. La a doua vedere. La prima nu ştiam că este inginer...

— În acest hotel, stimată doamnă, vă veţi simţi ca acasă !
— Sper că nu : am venit să mă odihnesc...

★

— Sincer, dumneavoastră nu aveţi pic de talent.
— Acum e prea tîrziu. Deja am ajuns celebru...

★

— Cu ce aţi contribuit la construirea acestei piscine ?
— Am adus o găleată de apă.

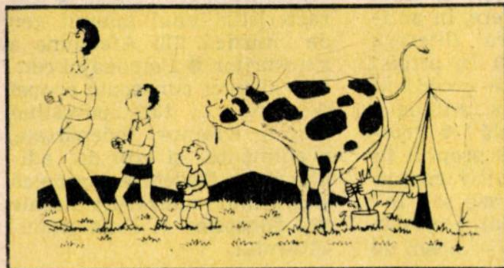
— Iubitule, de ce alergi mereu la fereastră cînd eu încep să cînt ?
— Ca să vadă vecinii că nu te bat...

★

— Mi-ai simţit mult lipsa ieri, draga mea ?
— De ce ? Nu ai dormit acasă ?

Renumitul arheolog, specialist în cercetări ale istoriei şi culturii statului sclavagist asirian, MAX MELLOVAN, a fost căsătorit cu AGATHA CHRISTIE. Romanciera era cu mult mai în vîrstă decît soţul ei, ceea ce o făcea să mărturisească, nu fără umor, prietenilor săi : „Ştiţi, ca să te măriţi cu un arheolog este un mare succes. Ei preţuiesc atît de mult vechimea". Este interesant că în multe romane de aventuri scrise de Agatha Christie eroii principali sînt arheologi. Soţului ei îi dădea următoarea explicaţie : „Tu eşti de vină. De ce m-ai învăţat să-mi placă arheologia.

Condamnatul se găseşte legat pe scaunul electric. Directorul închisorii îl întreabă care-i este ultima dorinţă.
— Aş dori să mă ţineţi de mînă ! — răspunde condamnatul. Poate voi avea mai mult curaj...

★

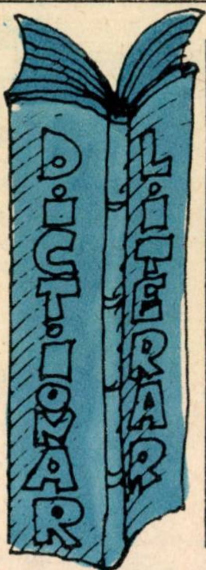
În vagonul de dormit. Soţul, are cuşeta de sus. La o trecere printr-un tunel, se aude un bubuit infernal.
— Ce a căzut ? — întreabă soţia — vreun geamantan ?
— Nu, pijamaua mea !
— Şi de ce-a făcut atîta zgomot ?
— Eram şi eu înăuntru !...

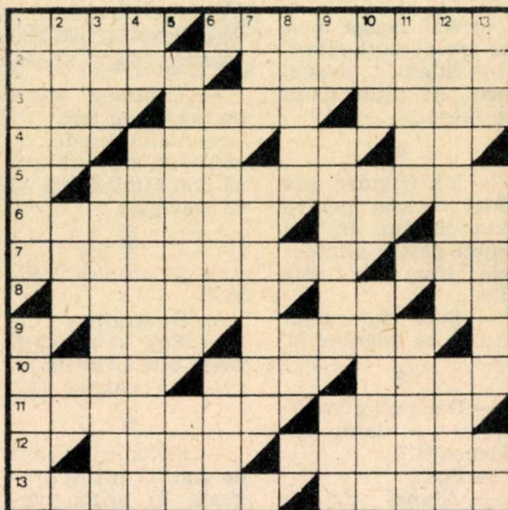
★

— Mare greşeală, să mă iau după capul tău, şi să-mbrac costumul ăsta. Era minunat dacă-mi păstram hainele celelalte...
— Nu fi copil, îţi vine splendid !
— Da ! Însă, în costumul pe care l-am schimbat, erau biletele pentru spectacol... Şi-ncepe peste cinci minute !

★

— Nu-i adevărat că suedezii nu-s cavaleri ! Am văzut cu ochii mei, cum un suedez ţinea umbrela unei doamne, în vreme ce aceasta-şi schimba cauciucul de la maşină... Şi era o ploaie de groază !

ORIZONTAL : **1)** Poezie cu conținut patriotic ale cărei versuri se cîntă pe o melodie menită să țină cadența pasului ● Termen folosit pentru denumirea unei greșeli de natură sintactică, provenind de la colonia greacă **Solec,** cunoscută prin vorbirea incorectă a limbii grecești. **2)** Opere literare care povestesc în versuri o acțiune eroică ● Provenind de la grecescul **dipodes,** desemnează cele două unități metrice din alcătuirea unui vers (pl.). **3)** Cel artistic desemnează **acea clasă logică în care sînt coordonate toate operele artistice diferențiate analog cu structura lor după natura înrudită a valorilor pe care aceasta le cuprinde** (T. Vianu, **Estetica)** ● Cunoscut de-a lungul istoriei, la diferite popoare sub denumirea de.. aed, bard, rapsod, trubadur ● Subdiviziune a epopeelor, poemelor etc. **4)** Final de vers ! ● Aer franțuzesc ● Zeul Soarelui în Egiptul antic ● Lucia Udrescu. **5)** Procedeu stilistic constînd în folosirea în cuprinsul aceluiași context a unor noțiuni omonime. **6)** Mic poem ale cărui versuri sînt puse pe muzică ; creatorul său este socotit scriitorul J.J. Rousseau (pl.) ● Termen indispensabil al unei comparații ● Idem (presc.). **7)** Reunește o serie de texte reprezentative (unui autor gen literar, etc.), redate în întregime sau fragmentar ● E.. grec ! **8)** De vîrsta... versului liber ! (fem.) ● Introducere la un necrolog ! ● Argint. **9)** Volum ● Denumirea unei lucrări literare sau a unui capitol al acesteia. **10)** Adevărat roman în versuri, această specie a poeziei epice cuprinde mai multe personaje, angrenate într-o intrigă complexă ● Comedie populară antică interpretată de actori de pantomimă ● Aflat la granița filozofiei în literatură, acest gen permite autorului expunerea unui punct de vedere asupra anumitor probleme de interes major. **11)** Figură de stil... prin care poeții își exprimă dorințele ● Zeitate greacă întruchipînd geniul luptei, care a dat numele unei părți constitutive a comediilor antice. **12)** Oraș antic ● Hidrocarbură aromatică. **13)** Strofă alcătuită în genul poetului Alkaios (nimic mai simplu : două versuri endecasilabice, un vers enneasilabic, adică patru spandei sau trahei precedați de o anacruză și un decasilab, respectiv doi dactili, doi trahei) ● Țesut în relief.

VERTICAL : **1)** Îndreptar pentru creația poetică prezentînd regulile referitoare la structura ritmică a versurilor ● Urmează după strofă și antistrofă în tragedia antică, constituind ultima parte a unei tirade lirice. **2)** Boul sacru ● Introducere, în antichitate ! ● Operă (literară sau științifică). **3)** În pripă ! ● Care folosește procedeul stilistic numit și antilogic. **4)** Scandare inițială ! ● Folosirea unui nume propriu în locul unui substantiv comun sau a unei perifraze sau invers. **5)** Epi (pe, la) + **thalamos** (pat nupțial) = poem de scurtă întindere, alcătuit în cinstea mirilor, cu prilejul nunții lor ● Arborele lui Eminescu. **6)** **Vir bonus discendi peritus,** persoană considerată de cei vechi ca un bărbat de seamă, iscusit în arta vorbirii ● Chitic. **7)** Gen liric în care Pindar și Horațiu slăveau odinioară pe zei și pe atleții învingători în jocurile olimpice (pl.) ● Contestă valoarea de adevăr a unei propoziții. **8)** Sfert... neacademic ● Tină. **9)** Început de epistolă ! ● Dinamic, tonic sau afectiv, dă viață și muzicalitate versului ● Atribut... pentru cei grăbiți ! **10)** Tip de pieptănătură ● Nota diapazonului ● Poezie lirică ce exprimă un sentiment de tristețe, de regret, melancolie sau durere... **11)** ...și alta, avînd ca obiect zugrăvirea vieții pastorale și a obiceiurilor cîmpenești ● Caracteristici unui anumit gen de muzică. **12)** Afecțiune a sinusurilor ● Personajul central al unei cunoscute epopei de Virgiliu... **13)** ...povestind despre vremuri îndepărtate, evenimente și eroi de odinioară ● Cugetare laconică exprimînd adevăruri morale sau filozofice ● Nota traducătorului.

O carte împrumutată de la o bibliotecă publică în 1935 a fost de curînd înapoiată însoțită de o notă anonimă: „sînt un cititor care citește mai încet".

★

F. K. trece drept mare iubitor de cărți. Ca să poată ține evidența impresionantului număr de volume pe care le are în bibliotecă, el a întocmit o clasificare originală: a) cărți cumpărate de la librărie; b) cărți primite în dar cu diferite prilejuri; c) cărți împrumutate de la prieteni și cunoscuți pentru două zile; d) cărți împrumutate de la diverse biblioteci din oraș.

★

— Ce s-a întîmplat cu biblioteca ta, de ce ai numai un singur volum?

— Este catalogul cărților împrumutate prietenilor...

★

Studentul medicinist către bibliotecar:

— Nu cumva aveți un manual de anatomie, dar o ediție mai nouă?

— Nu dragul meu. Dar nu cumva crezi că în ultimii ani scheletul omului s-a schimbat?

★

Faimosul literat francez Amaury Duval, care a lucrat un timp ca bibliotecar al regelui Francisc I (1515—1547) era cunoscut pentru erudiția dar și pentru modestia sa. Cînd nu știa ceva obișnuia să declare fățiș: „Habar n-am"!

— Ascultă, amice, îi spuse odată un ignorant, împăratul doar te plătește ca să știi totul.

— Nu, i-a răspuns Duval. Regele mă plătește, de fapt, pentru ceea ce știu. Dacă ar trebui să mă plătească pentru tot ce nu știu, nu i-ar ajunge toate comorile Franței și nici toți banii din lume!

LUATE DIRECT DIN RAFT

În cabinetul chimistului N. N. Beketov dădu buzna un om de servici, care striga, agitat:

— Nikolai Nikolaevici, în biblioteca noastră au intrat hoții.

Ridicînd ochii de pe manuscrisul său, savantul a dat liniștit de o parte materialele pe care le studia și s-a interesat:

— Și, mă rog, ce anume citesc?

★

— În cartea asta am găsit o bancnotă de zece coroane. Nu mai aveți și alte lucrări de același autor?

★

Un prieten îi ceru lui Hegel părerea în legătură cu faptul că foarte multă lume nu restituie cărțile împrumutate. Celebrul filozof îi răspunse: „Asta se întîmplă din cauză că majoritatea preferă să rețină mai bine cărțile decît conținutul lor".

— Toată lumea din stațiune mă iubea, pînă și bibliotecara își mai aduce aminte de mine, uite, chiar azi am primit o scrisoare de la ea:

— Și ce-ți scrie?

— Să-i trimit cărțile împrumutate...

★

Marele fizician rus P. I. Lebedev era un mare inamic al erudiției sterile. „Biblioteca mea — obișnuia el să spună — știe mult mai multe decît mine. Totuși ea nu este fizician, în timp ce eu sînt".

Deși fusese prevenit că mentorul său, profesorul de filozofie, este cam excentric, novicele fu surprins cînd intră în biroul acestuia pentru o consultație și-l văzu cocoțat sus pe un raft de cărți. Fără îndoială că studentul se felicita pentru prezența sa de spirit: luă loc, citi eseul cu voce tare, ascultă comentariile și tema pentru lucrarea următoare.

Cînd tocmai se pregătea să iasă, profesorul îl strigă înapoi:

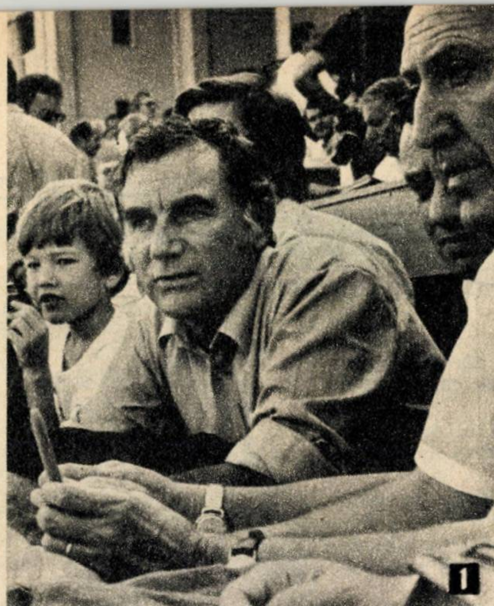
— Apropo, spuse, dacă-l vezi pe intendent trimite-l la mine. Sînt imobilizat aicea sus.

★

Invitat de un mare financiar la un dejun somptuos, Vasile Pîrvan a acceptat invitația. Puțin timp după începerea festinului, mesenii au remarcat absența marelui istoric din mijlocul lor. L-au aflat în biblioteca gazdei, cufundat în lectură.

— Prefer o bibliotecă oricărei sufragerii, iar o carte bună, înlocuiește oricînd pentru mine o masă copioasă, a răspuns Pîrvan nedumeririi celor din jur.

Mihai Burduja

SCRIITORI LA MASA PRESEI

FOTOGRAFII DE DAN DUMITRESCU

1. D. R. Popescu, atent la ce se întîmplă pe toate terenurile... 2. Înainte de meci, optimiști, Fănuș Neagu și Colea Răutu fac pariu pe două sticle de lapte. 3. D. R. Popescu începe să aibă îndo-

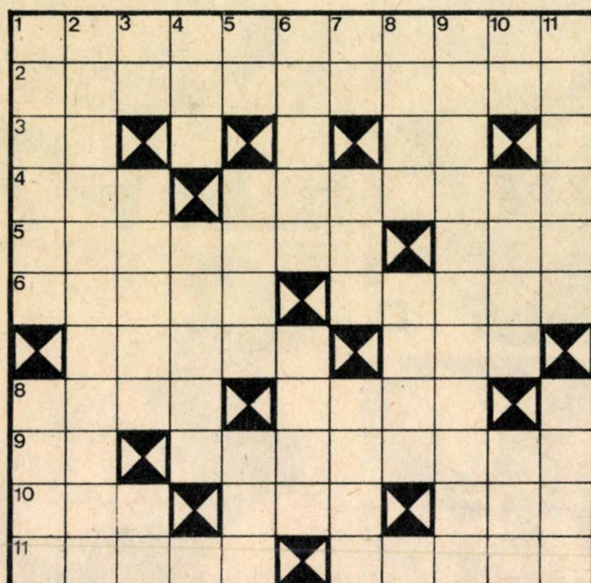

ieli. 4. Adrian Păunescu încercînd să-l convingă pe Fănuş Neagu că Dinu e cea mai bună soluţie... 5. Iar Fănuş Neagu, nu şi nu... 6. Iar Păunescu, da. 7. Eugen Barbu între cei doi stoperi ; Ion Lotreanu şi Corneliu Vadim Tudor. 8. Firave aplauze... 9. Te dai tu cu blitzul la nea Fane ? 10. George Bălăiţă, ca un ucenic ascultător. 11. Monumentul Dezolării din Piaţa Giuleşti... 12. ...privit dinspre Cuţarida. 13. Vai de noi şi de troscotul din genunchiul Bălţii Brăilei. 14. Ar mai fi o şansă. 15. S-a dus... 16. Hai acasă !

Brr !...

ORIZONTAL : *1)* Reci. *2)* Rece. *3)* În cupă! ● Aed ! *4)* Îţi stă în gît ● Cu sînge rece (pl.). *5)* Uscări (fig.) ● Frumosul din basme. *6)* Pică ● Fulgi (fig.) sau *Reci* într-un titlu al lui Pievone. *7)* Rece ● A merge cu... pluguşorul ! *8)* Joc de numere ● Acestea (pop.). *9)* Inimă de gheaţă ! ● Reci. *10)* Frig ● Omul din... zăpadă ! ● Superlativ la rece ! *11)* Preludiu hibernal ● Rece.

VERTICAL : *1)* Rece ● Să-ţi fie de bine. *2)* Rece. *3)* Primele în sport ! ● Păţitul... temei ! ● Aprobare călduroasă. *4)* Glaciară ● Nu-i deloc... dezgheţat. *5)* Marş... canin ● Dinţii soarelui (sing.) ● Înainte, înainte ! *6)* Rece ● Are naşul ei. *7)* Subit ! ● Nici... atît! ● Rece (fig.). *8)* Cu nasul roşu ● Moş Gerilă... în familie ! *9)* Reci. *10)* Leo! ● Nume muzical ● Ţurţur! (sing. !). *11)* Dezgheţate ● Sufler la estrada iernii.

EPIGRAME

Există nervi şi altele de Marin Sorescu

Există nervi, *dar din biblioteci*
Descîncoteca *şi* La Lilieci
Cînd le citim, doar
Insomnii *ne-apasă*
Că ne-ntrebăm Unde fugim de-acasă ?

Clarobscur de Corneliu Irod

În volumul lui apar
Două părţi fără cusur :
Pentru autor e clar,
Pentru cititor — obscur.

Gelu Stoicescu

ENIGMA

Magul îţi scrise faima,
Ori ielele cu spaima ?

Nici orbul nu refuză
A principilor muză...

Lîngă portret, cu teamă
Iubirea ne destramă...

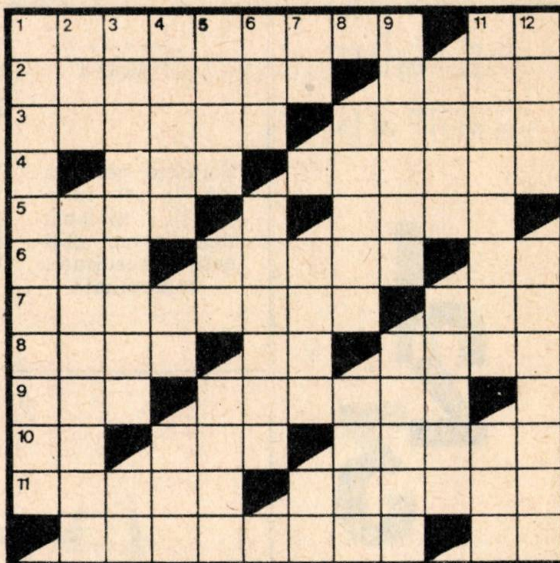
Şi rîde, rîde — plînge
A demon sau a înger.

Toma Michinici

Soluţie : 1) Acrostihul : *Mona Lisa. 2)* Mezostihul (a cincea literă din fiecare vers) : *Leonardo.* 3. Acrostihul multiplu (a 3-a literă din versul I, a 4-a literă din versul II, a 5-a literă din versul III ş.a.m.d.) : *Gioconda. 4)* Enigma : poemul defineşte cunoscutul tablou.

ORIZONTAL: 1) Poet și om politic bulgar (1827—1895), din a cărui lirică erotică amintim volumul **Izvorul fetei frumoase** ● Bună! **2)** Pictor și gravor englez (1697—1764) pe care-l cităm pentru lucrarea sa de estetică **Analiza frumuseții**, concepută în spiritul iluminismului ● Concurent. **3)** Poet și romancier francez (n. 1897), autor al romanului realist de factură modernă **Frumoasele cartiere** ● Legătură de o viață pentru cei ce se au dragi. **4)** Pe jumătate frumos... fiind mai în vîrstă! ● Mare poet și om de știință german (1749—1832) care în **Faust** afirmă că **Frumusețea îmblînzește orice mînie și își pleacă și cel mai dîrz bărbat simțirea în fața frumuseții. 5)** O grădină frumoasă... ca-n povești ● Creație umană definită întotdeauna... cu frumosul. **6)** Început simplu! ● Frumoasa soție a lui Menelau, a cărei răpire de către Paris a provocat războiul troian (mit.) ● Redate! **7)** Altă eroină din mitologia greacă, soția lui Ulise, a cărei frumusețe atrage o mulțime de pețitori după presupusa dispariție a eroului ● Comandament (abr.). **8)** Ansamblu al trăsăturilor unei colectivități, ținînd de frumusețea... comportării ● Notă de... trecere! ● Referitor la goți (fem.). **9)** Arnici! ● La cea mai frumoasă vîrstă (fem.). **10)**

Fragment de arie! ● Poet și eseist american (1809—1849) care în **Nașterea unui poem** spunea că **Frumusețea este singurul domeniu legitim al poeziei** ● Una din cele mai frumoase flori din familia nimfaceelor, cu petale albastre, trandafirii sau albe. **11)** Colțar ● Cunoscut om politic, filozof și scriitor roman (cca. 106—43 î.e.n.), căruia îi aparține maxima **Fiecăruia i se pare frumos tot ce-i al său. 12)** Muzicolog și pedagog austriac (1825—1904), autor al lucrării **Despre frumosul muzical** ● Primit în cadru festiv!

VERTICAL: 1) Ilustru dramaturg și poet englez (1564—1616), autor al comediilor **Cum vă place** și **Visul unei nopți de vară. 2)** Pronumele din flori! ● Celebră actriță de film și teatru americană (n. 1900), cu roluri de neuitat în peliculele **Frumoasa vrăjitoare** și **Îngerul albastru. 3)** Erou al **Iliadei** conducător al oastei aheenilor în războiul dezlănțuit de răpirea frumoasei... de la 6 orizontal ● Pui de rîs! **4)** Odaie pe roate ● Introducere în estetică! ● Celebru club al scriitorilor... celebri. **5)** Frumosul copil al Afroditei, protector al îndrăgostiților ● Deosebirea dintre frumos și frumușel! ● Sculpură reprezentînd partea superioară a corpului omenesc. **6)** Abreviație medicală pentru... un coș normal! ● Ecoul faptelor frumoase. **7)** Kilohertzi ● Pene prin anagramă! ● Dimpotrivă. **8)** Nume feminin ● Strop de plumb. **9)** Verb conjugat la picioarele celei adorate... pentru zeița romană a frumuseții! ● Virtuos al spectacolului de clovnerie muzicală (1880—1959), ce-și povestește amintirile scenice în **Viața mea de clovn. 10)** Rîu în R. F. Germania ● Propulsoare... la înghesuială. **11)** Scriitor autohton de expresie germană (n. 1914), autor al volumului de lirică socială **Patria noastră frumoasă** ● Exclamație de entuziasm. **12)** Drum bun îndrăgostiților! ● Poet și filozof american (1803—1882) care în eseul **Frumusețea** afirma că **Frumusețea fără grație este ca un cîrlig de undiță fără momeală.**

DE BINE

(Monoverb eliptic anagramat : (4)+5=8)

1 2 3

TEST

Folosind cei patru de „8" în operații matematice diverse obțineți rezultatele consemnate

8	8	8	8
	=1		=3
	=2		=4
			=5

ARITMOGRIF

					1	1				
	8			7	11	14	7			15
	3	11	5	1	2	9	1	5	3	1
	4	10	10	14	1	15	2	10	1	17
A	1	2	3	4	5	6	4	3	7	1	B
	9	6	13	10	6	12	1	10	10	5
	10	12	3	2	13	16	14	2	11	1
	2		12		7	4		6		2
	1				16	1				17

Înlocuind cifrele cu litere aflați numele a 10 cunoscuți matematicieni.
Pe orizontala A—B = o ramură a matematicii.

CU UȘURĂTATE

(Rebo eliptic anagramat : (3)+5=7)

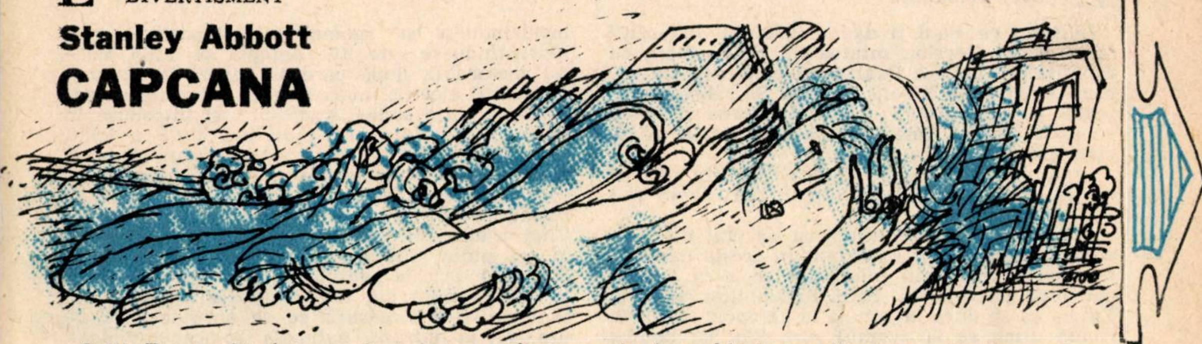
LA DRUM

(Metagramă anagramată : xxoxxxxx — xxxxxoxx)

Stanley Abbott

CAPCANA

Soții Emory Sinclair ar fi trebuit să fie o pereche fericită. Erau proprietarii casei din New York în care locuiau, precum și a unei somptuoase vile la Palm Beach, unde-și petreceau iernile. Iar bani aveau cu nemiluita.

Dar Emory Sinclair, care făcuse o mare avere înainte de a împlini treizeci și cinci de ani, încerca acum, la patruzeci și cinci, să o dubleze. Drept care, Helen Sinclair se simțea neglijată și plictisită și, ca să scape de urît, frecventa zilnic saloanele de înfrumusețare, unde se lăsa masată, coafată, ajustată. În consecință, deși avea treizeci și șase de ani, nimeni nu i-ar fi dat o zi peste treizeci.

Toate ar fi fost bune dacă Emory Sinclair nu și-ar fi concediat secretara. Nutrind convingerea că toate femeile sînt imbecile din născare, i-a făcut vînt fetei și l-a angajat în locul ei pe Paul Fanton. Doamnei Sinclair nu i-a trebuit mult pînă să remarce că tînărul secretar era un bărbat foarte atrăgător și necăsătorit.

Din biroul său de la etajul trei al imobilului în care locuia, Emory Sinclair minuia mari fonduri valutare. Investindu-și vastul capital în toate colțurile globului, miza pe informații legate de iminenta prăbușire a unui guvern, de asasinarea unui dictator, sau de ruinarea recoltei în cutare țară. Și, pentru ca secretarul particular să-i fie oricînd la îndemînă, a ținut morțiș să-l instaleze în locuința lui.

Paul Fanton, pe lîngă îndeletnicirile sale obișnuite, avea grijă și de conturile doamnei Sinclair. Și cum era plăcut la înfățișare și bine îmbrăcat, familia Sinclair îl invita adeseori la dineuri dacă se întîmpla ca numărul musafirilor să fie fără soț. Uneori, cînd Emory Sinclair era prea covîrșită de treburi, Paul o însoțea pe doamna la teatru.

N-a trecut mult pînă cînd intuiția feminină a lui Helen a avertizat-o de cele ce se întîmplă. Paul era foarte amuzant, dar Helen știa bine ce riscă înșelîndu-l pe Emory. Primejdia adăuga însă o nouă savoare la întreaga aventură.

Din legătura lor, începută ca un flirt banal, a izbucnit însă o pasiune mistuitoare, care i-a luat pe amîndoi prin surprindere ; i-a copleșit, au devenit conștienți că nu pot trăi unul fără de celălalt. Paul ar fi dorit să se ducă la Emory Sinclair și să-i spună totul, pe față, deși asemenea declarație ar fi atras după sine pierderea slujbei. Helen însă l-a oprit. În aparență, nu era decît o femeiușcă obișnuită, drăguță ; totuși bărbia ei delicată trăda oarecare dîrzenie, iar ochii de un albastru profund ascundeau, sub privirea lor catifelată, o bine tăinuită viclenie. Helen nu-și făcea iluzii cu privire la reacția lui Emory Sinclair, dacă i-ar fi cerut să divorțeze. Și apoi ea nu vrea nici un fel de avere personală, iar Paul beneficia de salariu doar atîta timp cît își pastra slujba. Iubire într-un apartament mizer, fără apă caldă, nu era o treabă pe gustul lui Helen. Pe de altă parte, nu avea chef să se despartă de o avere care, după cîte știe, depășea un milion de dolari.

În următoarele cîteva săptămîni chibzui asupra a ceea ce era de făcut ; de fapt, gîndul acesta nu o părăsise nici un moment. Uneori, avea impresia că pe fața rotofeie și trandafirie a lui Emory adie un zîmbet batjocoritor și în acele clipe se întreba dacă nu cumva știe totul și se amuză în sinea lui ; îl credea în stare să se joace de-a șoarecele și pisica. Acest fapt îi sporea senzația de frustrare și-i crea o stare de furie înăbușită. În mintea ei porniră să încolțească tot felul de idei cum să se descotorosească de el (se ferea de cuvîntul „omor", care nu-i plăcea), numai că nu găsea o cale care să nu fie violentă și să nu atragă bănuielile asupra ei. Dar Helen Sinclair nu se lăsa cu una cu două și, în cele din urmă, ticlui un plan ingenios.

Prilejul de a-l pune în aplicare se ivi în ziua cînd urmau să închidă casa din New York pentru lunile de iarnă. Helen se afla în biroul de la etajul trei, așteptînd în timp ce Emory Sinclair revedea împreună cu Paul niște hîrtii. În mai puțin de o oră urmau să plece. Totul era pregătit : mobila fusese acoperită cu huse, valizele așteptau jos în hol, servitorii își primiseră simbriile.

— Acesta este biletul dumneavoastră de avion, doamnă Sinclair, îi spuse Paul îndreptîndu-se spre ea.

Helen văzu că Emory îi urmărea fața. Cum îi mai ura zîmbetul zeflemitor ! Niciodată nu puteai ști ce gîndește omul ăsta : o enigmă vie.

— Mulțumesc, Paul, răspunse ea, zîmbindu-i grațios.

— Paul trebuie să se ducă imediat în oraș cu hîrtiile astea pe care le așteaptă Lazard, interveni Emory, așa că i-am cerut lui Johnson să-l conducă cu mașina. Noi n-o să mai avem nevoie de ea, o să luăm un taxi pînă la aeroport. Apoi, întorcîndu-se spre Paul : Spune-i lui Barton să cheme un taxi peste cincisprezece minute.

În timp ce Paul îi dădea valetului dispoziții la telefonul interior, mintea lui Helen lucra cu rapiditate. După ce Paul va fi plecat, ea va rămine singură cu Emory în casă. Se ridică de pe scaun și se îndreptă spre ușă. Inima îi bătea cu furie, dar își păstră o aparență foarte calmă cînd spuse :

— Atunci îl anunț pe Barton că poate să plece. După ce cheamă taxiul, nu mai avem nevoie de el.

Intră în camera ei, aflată cu un etaj mai jos, și ascultă cu nervii încordați. În aceste clipe de așteptare, revăzu în minte tot ce avea de făcut după plecarea lui Paul. Se stabilise ca ea și Emory să se ducă împreună la aeroport, de unde Helen urma să ia avionul spre Florida, pentru a face o vizită familiei Henderson, la care avea să stea timp de o lună, înainte de a-și deschide vila de la Palm Beach. Emory pleca la Chicago, unde urma să locuiască trei săptămîni la clubul Monahan, după care avea să vină s-o ia pe Helen de la Hendersoni. Paul se ducea în Philadelphia, la familia lui. Totul era perfect. Timp de trei săptămîni nimeni nu va afla nimic. Cei de la clubul Monahan, cînd vor constata că Emory nu a sosit, își vor închipui că și-a schimbat planul. Și în momentul cînd se va constata că nu e nicăieri de găsit va fi deja prea tîrziu. Ceea ce-i rămînea ei acum de făcut era foarte simplu, o chestiune de sincronizare. Și cînd totul se va termina, nu va avea decît să trimită niște telegrame. Metoda era cu totul lipsită de primejdii pentru ea.

Zgomotul ușii din față care se deschise și se închise o făcu să se ridice în picioare. Cînd ajunse la fereastră, mașina tocmai demara. Acum că Paul plecase, trebuia să scape de Barton. Își luă în grabă mantoul, poșeta și mănușile. O ultimă privire în oglindă, o ușoară rearanjare a căciuliței de blană, ca să arate și mai cochet, și apoi intră în liftul cu care coborî la parter.

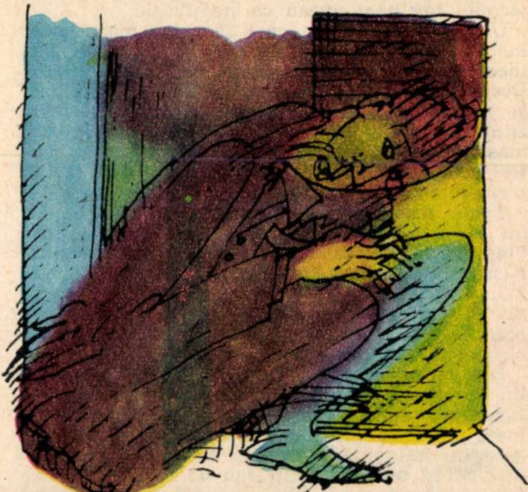
— Barton, domnul Sinclair s-a răzgîndit, îi spuse valetului. Va pleca mai tîrziu. Lasă-i valizele aici în hol, iar pe ale mele du-le la taxi. Spune-i șoferului să aștepte cîteva minute.

Barton se întoarse după ce-i executase ordinele, dar Helen îl asigură că nu mai e nevoie să aștepte. După plecarea valetului, încercă ușa din față, pentru a se convinge că e bine închisă.

Își consultă ceasul. Urmau să plece spre aeroport la zece treizeci. Acum era zece și douăzeci și patru de minute. Se îndreptă spre coridorul care ducea din hol la bucătărie, aprinse lumina și deschise un dulăpior, a cărui ușă masca întrerupătoarele și tabloul electric. Pe un raft, sub tablou, se găsea o cutie de carton cu felurite siguranțe. Le cercetă : unele erau noi, altele arse. Scoase o siguranță arsă și o așeză la îndemînă pe raft, apoi se întoarse în hol și așteptă lîngă ușa liftului. Întreaga casă părea moartă, cufundată în tăcere. Avea impresia că așteptarea nu va mai lua sfîrșit. Se străduia să nu se gîndească la nimic, dar imaginația ei o lua razna. Cînd simți că începe să tremure, se întrebă dacă va avea tăria să ducă totul la bun sfîrșit.

Înțepeni brusc cînd auzi ușa biroului lui Emory închizîndu-se cu zgomot și apoi pașii lui grei îndreptîndu-se spre lift. Așteptă să audă bîzîitul motorului, după care se repezi în coridor, la tabloul electric, întinse mîna, demontă siguranța pe care scria „Ascensor", și introduse în locul ei siguranța arsă ; pe cea bună o trînti în cutie și închise ușa dulăpiorului. Respiră adînc. Acum urma partea cea mai cumplită.

În timp ce străbătea în goană coridorul, îl auzi bătînd de zor în ușa liftului oprit între ziduri. Cînd ajunse în hol, bubuiturile se reverberau în tot puțul liftului, asurzind-o, înnebunind-o. Dar cînd tocurile pantofilor ei țăcăniră pe dalele de marmură din hol, izbiturile în ușă încetară brusc. Pe măsură ce se apropia însă de ușa de la intrare, bubuiala reîncepu violent, umplînd întreaga casă de larmă ; deodată, un răcnet înfiorător făcu să-i înghețe sîngele în vine. Deschise ușa smucind-o, apoi o trînti în

urma ei și se opri pe prima treaptă, trăgînd adînc aer în piept. Îl văzu pe șoferul taxiului holbîndu-se la ea. **E posibil să fi auzit ?** se întrebă îngrozită. Rămase locului, ascultînd atentă, în timp ce se prefăcea că scotocește prin poșetă. Nu era cu neputință să se fi auzit ceva pînă acolo și apoi ușa nu fusese deschisă decît o frîntură de secundă. Își recăpătă stăpînirea de sine, coborî scările în fugă și urcă în mașină.

— Te rog, grăbește-te, că pierd avionul, rosti cu o voce gîfîită.

În avion luă o pilulă de dormit și-i ceru stewardesei să nu fie deranjată. Se trezi cînd aterizau în Florida. Soții Henderson o întîmpinară la aeroport și o conduseră la casa lor de pe plaja scăldată în soare.

În primele cîteva zile, Helen Sinclair își alungă orice gînd din minte. Înota ; juca tenis ; făcea cumpărături. Nici o clipă nu era singură. În fiecare seară se dădea cîte o petrecere pe undeva, iar cînd se ducea la culcare lua somnifere. Se dovedea capabilă să-și mențină conștiința liniștită. În cea de-a șasea noapte, visă însă că cineva izbea cu pumnii în ușa camerei ei, că se tîrî pînă la ușă, dar cînd încercă s-o

deschidă, rămase cu clanța în mînă. Bănuielile continuau fără oprire. Înnebunită de spaimă, se năpustii în ușă agățîndu-se cu unghiile de ea. Dar ușa rămase neclintită ca o stană de piatră.

Se deșteptă țipînd, leoarcă de sudoare. Cîtva timp stătu în capul oaselor, ascultînd. Casa era învăluită în liniște deplină. Nimeni n-o auzise strigînd. Întrebarea pe care zile întregi încercase să o înăbușe, țîșni acum la suprafață. Oare Emory murise sau mai trăia încă ? Această întrebare nu se mai lăsa ocolită ; mintea ei părea să aibă o viață proprie asupra căreia își pierduse controlul. Cu o înfiorătoare limpezime îl vedea în fața ochilor pe Emory, întemnițat în cușca liftului, strigînd după ajutor, ghemuit pe podea, izbind cu pumnii în ușă ; și murind lent, inexorabil.

Helen simțea că nu mai poate îndura. De-ar reuși măcar să povestească cuiva. Privirile îi lunecară spre telefonul de pe noptieră. Se întrebă dacă va avea curajul să-l cheme pe Paul. Ridică receptorul și formă numărul pentru a cere o convorbire interstatală, dar înainte ca operatoarea să-i răspundă, lăsă din nou receptorul în furcă. Ar fi fost prea periculos. Își dădea seama că era vorba de un lucru pe care va trebui să-l păstreze numai pentru sine, pe vecie.

Dar pe măsură ce treceau zilele, conștiința lui Helen Sinclair se despovăra. Și după trei săptămîni, întreaga întîmplare lunecase în trecut, încetînd să o mai tortureze.

În acea seară, Hendersonii dădeau o petrecere pentru a sărbători ziua ei de naștere. Se afla în mașină cu Lois Henderson, amîndouă ducîndu-se la coafor, cînd prietena ei o întrebă :

— La ce oră va sosi Emory ?

Helen tresări. Aproape uitase că astăzi era ziua în care Emory ar fi trebuit să vină.

— Bănuiesc că în cursul după-amiezei, răspunse.

— Mă rog, dac-o fi semănînd cu bărbatu-miu, o să-și amintească la anu' că a fost ziua ta, comentă Lois.

— Exact așa-i și Emory, rise Helen.

Își aduse aminte, cu o ironie crispată, că în urmă cu două luni admiraseră împreună un superb colier de smaragde ; Emory decretase însă că e prea scump. Helen își făgădui să și-l cumpere de îndată ce se va întoarce la New York.

După masă urcă în camera ei să se odihnească puțin înainte de petrecere și-și repetă în gînd cum trebuia să se comporte cînd Emory nu se va arăta. Va trebui să-i lase pe Hendersoni să vadă că e îngrijorată, dar nu va întreprinde nimic pînă a doua zi. Dimineața va telefona la clubul Monahan în Chicago și lui Paul în Philadelphia. O să-l anunțe pe Paul că se reintoarce la New York și o să-i ceară să-i comunice lui Barton să redeschidă casa. O să-i mai ceară lui Paul să anunțe dispariția lui Emory. Totul o să meargă ca pe roate. Și pînă o să ajungă ea la New York, partea neplăcută se va fi terminat. Începu să viseze cu ochii deschiși la o călătorie în Europa, la Paul, la o cununie discretă.

Mai tîrziu, după ce se îmbrăcă și cobori scările, intră în salon și se pomeni față-n față cu Emory Sinclair. Rămase împietrită, simțind că se făcuse albă ca varul. Avu impresia că o să leșine. Se căzni să vorbească. Buzele i se mișcară, dar nu reuși să articuleze nici un sunet. Emory stătea în picioare, cu un pahar în mînă, și o privea zîmbind în felul lui batjocoritor.

— Bună, Helen, îi zise, arăți de parc-ai fi văzut un strigoi.

Se uită la el, mută, întrebîndu-se ce s-o fi întîmplat. Nu era cu putință să se fi salvat singur din lift. Probabil că l-a scos șoferul de taxi sau Barton. Da, asta era — Barton. El era singurul care avea o cheie a casei. Probabil că uitase ceva și se întorsese. Helen se prăbuși într-un fotoliu.

— Nu mă simt bine, încercă să spună, dar nu izbuti decît să scoată un murmur indistinct.

Fără să rostească o vorbă, Emory se îndreptă spre bar, turnă o băutură, și i-o oferi. Whisky sec. Helen îl sorbi pînă la ultima picătură.

— Nu încerca să vorbești, îi spuse el și, așezîndu-se alături, își aprinse un trabuc.

Helen rămase liniștită, simțind cum, treptat, îi revin puterile. Privindu-l pe sub gene, încerca să citească pe fața lui dezlegarea misterului. „Mă ține în șah", își spuse ea.

— Acum ți-ai mai revenit, i se adresă Emory după un timp. Crezi că poți rezista la o surpriză ?

Se înclină în față, urmărind-o, dar Helen nu-i răspunse.

Emory își lăsă trabucul într-o scrumieră și își vîrî mîna în buzunarul hainei.

— De data asta n-am uitat că-i ziua ta. Scoase din buzunar o cutie neagră și i-o întinse, deschizînd capacul. Îți aparține, adăugă el.

Helen întinse o mînă șovăitoare. Pe un culcuș de satin alb scînteia colierul de smaragde. Se uită la colier, apoi din nou la fața lui Emory, încercînd, descumpănită, să-i scruteze taina.

— Cînd l-ai...

— L-am cumpărat cînd m-am dus în oraș, în dimineața plecării. Țineam să-l iau înainte de a pleca la Chicago.

— Te-ai dus în oraș în dimineața aceea ? se auzi ea întrebînd.

— Da, de asta nu am venit cu tine la aeroport, îi răspunse, însoțindu-și cuvintele de un zîmbet ciudat. I-am cerut lui Paul să te anunțe că m-am dus eu în locul lui cu hîrtiile acelea pe care le aștepta Lazard. Nu voiam să ai vreo bănuială. Doream ca darul să fie o adevărată surpriză.

Helen scoase un țipăt :

— Paul rămăsese sus, în biroul tău ?

— Desigur. L-am lăsat să pună hîrtiile la punct.

Helen se ridică în picioare, tremurînd toată, și se încleștă de speteaza unui scaun ca să nu se prăbușească.

Emory o privi amuzant, batjocoritor.

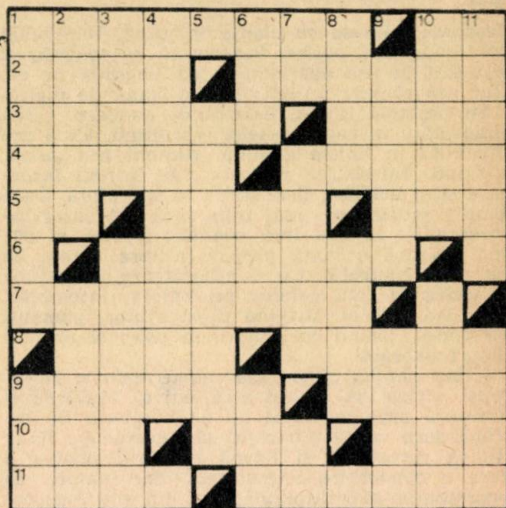
— Pe urmă m-am întors acasă, să-mi iau valizele, și Paul mai era acolo.

Îl privi cu ochi dilatați de groază, amuțită, și cu fața ca de cenușă.

— Și cînd am plecat, încă mai era acolo, adăugă Emory cu calm.

În românește de
Antoaneta Ralian

ORIZONTAL: 1) Conținutul unui pahar sărbătoresc ● Țese! 2) Zeul care ne-mbată sufletele ● Anul care a trecut a la veac XIX. 3) Sarea și piperul... plăcintelor ● Sînt cinstiți după faptă. 4) Un fel de vino-ncoace! ● Dragoste, mare dragoste! 5) Una, alta!... ● Spre soare-a zburat... ● Unde se îneacă unii... 6) Cupă cu specific autohton. 7) Revelion prin O.N.T. 8) Sine (pl.) ● O urare cu paharul sus. 9) De ani și ani (fem.) ● Sămînță de cîntec. 10) Anul care vine (pl.) ● Mai mult ca... prăjitul ● Literatură scurtă! 11) Mereu înainte ● Colindătorul cu daruri...

VERTICAL: 1) Preparate-n foi de viță (sau de varză, după caz!) ● Nădejdea lui Manole. 2) Ca pelinul (fem.) ● Gaz cam rar. 3) Roșu și negru (fem. pl.) ● El nu dă nimic. 4) Servite înainte de spartul chefului. 5) Un aperitiv strict național. 6) Omul din... nea! ● Scriitor maghiar ● Unitate de lucru mecanic. 7) 2/3 vin! ● Viețuit ● Case! 8) Atmosferă pur poetică ● Face din noapte zi. 9) Cartea de vizită a bucatelor ● A se văicări (olt.) 10) A sta în capul mesei! ● E contra. 11) Artileria grea a nopții de revelion ● Moș Gerilă ad-hoc.

Ha, ha...

— Iubitule, știi ce s-a întîmplat azi? A căzut pendula și era gata, gata s-o lovească pe mama în cap.
— Ah! Nenorocitul ăsta de ceas mereu rămîne în urmă...

★

— Aveți pantofi de șarpe?
— Da, domnule. Ce număr poartă șarpele dumneavoastră?

★

— De ce alergați cu pași așa de mari?
— Ca să fac economie de ghete...

GATA!

A reflecta = Cei mai mulți oameni preferă să moară decît să reflecteze. Este, de atfel, ceea ce și fac. **(Bertrand Russell)**

Schimb de păreri = Te duci la director cu părerea ta și te întorci cu a lui. **(Fernandel)**

Spirit = Spiritul este contrariul bogăției: cu cît ai mai puțin, cu atît ești mai satisfăcut. **(Paul Masson)**

Tăcere = Tăcerea este plină de înțelepciune și de spirit, așa cum marmura netăiată este plină de sculpturi. **(Aforism american)**

Umanitate = Este nemurirea oamenilor muritori. **(L. Börne)**

Ura = Nu este decît un semn de înfrîngere a imaginației. **(Graham Greene)**

Urîțenie = Urîțenia are ceva superior frumuseții: durează **(Daniel Mussy)**

Viață = Viața este o procesiune lungă, așa că e bine să-ți cruți luminarea. **(Proverb francez)**

Vilegiatura = Odihna cea mai obositoare. **(Norman Wisdom)**

Vis = A visa înseamnă a dormi cu ilustrații în text. **(Eugenio d'Ors Y Rovira)**

Zelos = Se spune despre un colaborator despre care nu poți să spui nimic altceva. **(Pierre Daninos)**

Zero = Nu sînt de acord cu matematicienii. Mi se pare că o sumă de zerouri dă un total periculos. **(S. J. Lec)**

Răzbunarea vine mai tîrziu

Alan Winnington

John Oexley stătea în taxi, privea spre Hamptead și era foarte liniștit. În sinea lui își zicea însă că n-ar trebui să se lase cuprins de automulțumire, întrucît aceasta i-ar putea da peste cap tot planul. Gripa lui Barton se pare a fi fost un semn bun.

Îndată ce secretara plecă, Oexley sună la locuința lui Barton :

— Îmi place să cred că nu eu v-am dat jos din pat, spuse el șefului său. Luni o să vină controlul și în contul firmei „Taylor and Drumont" se găsesc o serie de nereguli... Ar fi cazul să tratăm cu mai multă atenție acest lucru. Miine veniți la birou ?

— Mie teamă că nu. Mă simt destul de bine, dar doctorul mi-a recomandat să nu ies din casă, să nu risc nimic cu plămînii ăștia atît de sensibili. Și, în plus, vremea asta e groaznică !

— Atunci aș putea să trec eu deseară pe la dv. să discutăm pe îndelete ?

— De ce-ți cauți de lucru, John ? Crezi că-i chiar atît de important ?

— Mă tem că da, este vorba de o sumă destul de mare. Woods tocmai încearcă să stabilească cît de mare este, cît mai exact.

— Sumă destul de mare... La ce oră crezi că ai putea fi la mine ?

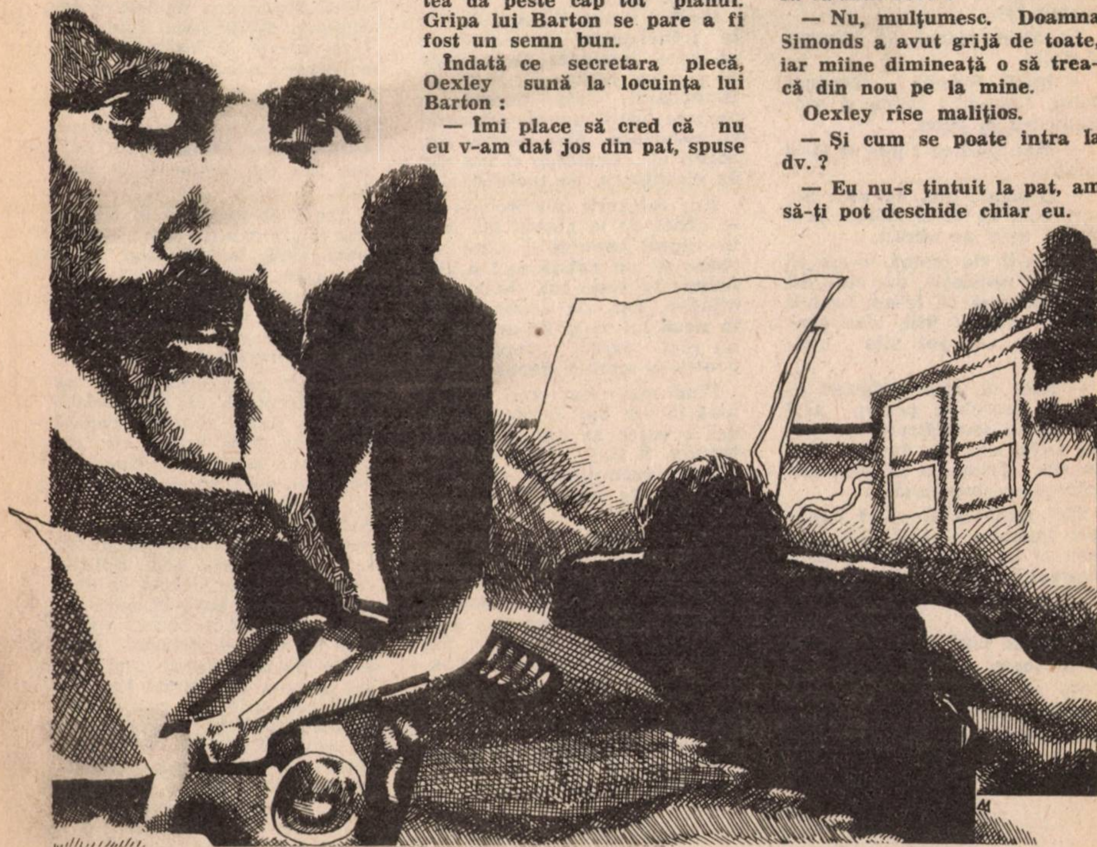
— Pe la opt și ceva. Trebuie să vă aduc ceva ?

— Nu, mulțumesc. Doamna Simonds a avut grijă de toate, iar miine dimineață o să treacă din nou pe la mine.

Oexley rîse malițios.

— Și cum se poate intra la dv. ?

— Eu nu-s țintuit la pat, am să-ți pot deschide chiar eu.

Ex-ce-lent! gîndi Oexley în timp ce punea receptorul în furcă. Îi rămase suficient timp pentru a pregăti totul în cele mai mici amănunte, ba și pentru a da o fugă pînă în Soho, la restaurantul „La Jean", un bar franțuzesc unde se pregăteau cele mai delicioase cotlete de vițel din întreaga Londră. Dacă va fi nevoie, cei de aici își vor aminti, desigur, de vizita lui la restaurant, de comportarea lui absolut normală. Și cu asta, toate vor fi în perfectă ordine. Vor aprecia, mai mult ca sigur, că e vorba de o sinucidere și totul va cădea numai asupra lui Barton, adică a victimei. De la restaurant va pleca cu taxiul din care va coborî nu departe de locuința lui Barton.

La orele șapte chelnerul îi aduse niște chifle lunguiețe cu unt, în vreme ce Oexley își arunca privirea prin felurite gazete.

— John, dragule, e colosal că ai venit! se auzi o voce în spatele lui.

Împături ziarul, se întoarse și zîmbi.

— Bună, Brenda! răspunse John, luîndu-i haina și așezîndu-i-o în cuier.

— Mai mult ca sigur că m-ai uitat...

— Desigur, hm, că nu... Sigur, cum să te fi uitat... Și o sărută ușor pe obraji.

— Nu-ți fie teamă, n-am să mă port prostește, dar sînt atît de bucuroasă că te-am întîlnit tocmai astăzi! Știi, ziua aceea n-am s-o pot uita niciodată.

— Nici eu, zise el făcînd eforturi deosebite pentru a-și aminti ce semnificație ar putea avea ziua de douăzeci ianuarie. Prima zi pe care am petrecut-o împreună...?

Mai mult ca sigur că douăzeci ianuarie a fost data la care ei au cinat prima dată împreună și cînd s-au dus pentru prima dată împreună acasă...

— După cum vezi am trecut peste toate, ca să zic așa, cu toate că atunci te-ai purtat destul de urît cu mine, după cum spune toată lumea. Acum sînt foarte bucuroasă că ți-ai adus aminte de ziua noastră, iar eu nu mă mai simt ca o mobilă abandonată.

— Dar știi că arăți excelent? spuse John. Ce tot vorbești tu de mobilă abandonată? Mi-amintesc ca acum, da... era douăzeci ianuarie...

— Luăm tot cîte un cotlet de vițel?

— Da. Aduceți două cotlete de vițel, zise el chelnerului.

— Nici nu mi-am putut închipui că poți fi atît de sentimental...

— Sînt foarte sentimental, dar trebuie să-ți spun că la opt trebuie să plec, am o groază de treburi de rezolvat, zise el arătîndu-i sacoașa atîrnată în cuier. Luni avem un control pe viață și pe moarte...

Brenda rămase dezamăgită.

— Păcat... Cînd te-am văzut mi-am închipuit că...

John o luă de mînă zicîndu-i:

— Acum să mîncăm cotletele, despre restul vorbim cu altă ocazie.

— Tu vorbești serios?

— Te sun eu.

Oexley îi ascultă mai departe trăncăneala, prefăcîndu-se că nu-i înțelegea insistențele de a relua vechea lor legătură. E-adevărat, data trecută se purtase brutal cu ea, dar totul se petrecuse așa numai din cauza ei... Doamne, și era atît de cicălitoare, de insistentă...

Nu, categoric nu trebuia să se abată de la planul lui. Nici în ruptul capului! Cînd îi spuse că nu există nici o altă femeie în viața lui, Oexley nu mințise, dar, de acum încolo, în noua lui viață de om bogat, nu mai exista, desigur, loc pentru o simplă dactilografă.

Cînd mai erau cinci minute pînă la ora opt, îi oferi Brendei o cafea și un pahar cu brandy, îi lăsă ziarele cu care venise, promițîndu-i că o va suna cît de curînd, plăti și dispăru.

În taxi fiind, el se gîndi că apariția Brendei nu-i putea încurca nicicum socotelile, dimpotrivă, asta ar fi o dovadă a comportării lui absolut normale. Iar cînd o să afle din ziare de moartea lui Barton, ei nici prin cap n-o să-i treacă ce și cum. Tocmai astăzi trebuia să aibă loc și întîlnirea asta neașteptată! Ideea de a se duce la restaurantul „La Jean" nu i se păru, acum, cea mai inspirată. Întoarse de cîteva ori capul pentru a se convinge că mașina cu care se deplasa nu era urmărită.

— „Belsize Park", spuse el șoferului.

Clipa pregătită atît de minuțios, cu atîta răbdare se apropia. Ideea îi venise în momentul cînd Barton îi comunicase problema reorganizării biroului: „Îmi pare rău, dar n-am găsit altă soluție. Barton".

Oexley era cît p-aci să arunce hîrtia, dar îi fulgeră prin minte un gînd extraordinar: rîndurile astea ar putea fi foarte bine și scrisoarea unui sinucigaș! Și astfel, în capul lui încolți un plan care nu-l mai lăsa să doarmă, care nu-i mai dădea liniște. N-o să mai fie un angajat cu o leafă de mizerie, iar viața stearpă și plicticoasă, lipsită de bucurii, pe care a trăit-o va fi înlocuită cu o alta nouă, cu totul altfel croită!

Anul trecut, din contul al cărui titular era Barton el delapidase 92 000 lire. Toată corespondența în legătură cu acoperirea acestei tranzacții o scrisese la o mașină de scris portabilă, pe care o cumpărase special pentru aceasta. Fiecare adresă purta inițialele lui Barton sau era semnată de Barton...

Acasă el exersase în fiecare seară semnătura lui Barton pînă cînd, în cele din urmă, îi reușise atît de bine că putea să o reproducă și pe întuneric. Mașina de scris era destul de mică, iar el o purta într-o husă de culoare verde.

Oexley presupunea, și pe bună dreptate, că delapidarea lui va putea rămîne nedată în vileag atîta vreme cît nu va veni controlul financiar anual și, deci, nu va fi controlat bugetul firmei. Acesta ar descoperi imediat lipsa celor 92 000 lire. Această sumă fusese împrăștiată prin diferite conturi pe care Oexley le deschisese și pe care el avea de gînd să le ridice numai atunci cînd va deveni suspect. Pînă acum nu se atinsese nici măcar de una din aceste lire. Ca unul care citea pe nerăsuflate romane polițiste, el știa bine că dacă va începe să cheltuiască mai mult decît cîștiga, întregul lui plan se va nărui.

— Am ajuns, zise taximetristul.

Oexley îi lăsă un bacşiş neînsemnat apoi coborî.

*

— Nu te apropia prea tare de mine, zise Barton vizitatorului său.

În cămin ardea focul, dar abia după ce priveai mai atent îţi dădeai seama că în realitate era vorba de o imitaţie perfectă, realizată de la instalaţia electrică.

Oexley puse jos servieta şi-l urmă pe Barton, care era îmbărcat în pijama.

— Serveşti un whisky ? întrebă Barton.

— Da, cu plăcere.

Barton umplu două pahare.

— Noroc ! Ce zici că nu-i în ordine cu contul firmei „Taylor and Drumont" ?

— Noroc ! răspunse Oexley. Nimic, slavă domnului. Woods a găsit pînă la urmă greşeala. Era vorba de 10 000 de lire. Am transpirat puţin, dar...

— Dar pentru asta nu era nevoie să te deplasezi pînă aici.

— Am drum prin preajmă, mă duc la prietena mea. Şi, în plus, vroiam să vă dau un medicament franţuzesc pe care l-am primit de la doctorul meu. Face minuni, nu alta. O clipă numai.

Oexley băgă mîna în buzunar şi scoase de acolo un flacon cu etichetă franţuzească, cu cîteva tablete albe.

— Eşti foarte amabil, John. Sînt oare atît de bune pe cît se spune ? Ştii, eu nu mă prea omor după prostii d-astea...

— Astea luaţi-le acum şi o să vă simţiţi imediat mai bine. Vă spun eu, le-am încercat.

— În cazul meu cel mai bun lucru contra gripei este un pahar cu whisky.

— Şi pentru mine, dar cele două medicamente nu se exclud unul pe altul... Dacă nu le-aş fi încercat pe pielea mea nu le-aş fi adus...

Oexley făcea eforturi ca vocea să pară indiferentă. Se părea că va trebui să revină la planul lui iniţial : se va oferi să-i facă o cafea şi o să încerce să pună în ea pastilele respective. În flaconul pe care-l văzuse Barton se găseau cîteva aspirine inofensive şi doar deasupra erau cîteva pastile dintr-un somnifer foarte eficient.

Barton deschise flaconul.

— Păi, dacă ţi-a făcut bine, nu văd de ce nu mi-ar face şi mie ?!

Puse în palmă o tabletă, o aruncă în gură şi bău apoi o gură de whisky.

Oexley se linişti.

— Aşteptaţi numai puţin şi o să vedeţi ce bine o să vă simţiţi. Restul de pastile ţineţi-le şi luaţi cîte una pe zi.

Acum nu mai avea altceva de făcut decît să aştepte. Oexley bău o gură de whisky şi povesti ce s-a mai întîmplat în ultimele zile pe la birou. De fapt, nu urmărea decît ca pastila să-şi facă efectul. În jurul orei opt şi jumătate, lui Barton începură să i se împăienjenească ochii, mîna îi căzu de pe marginea fotoliului, paharul vărsîndu-i-se pe covor...

Oexley se ridică şi băgă în buzunar flaconul cu pastile. În vestibul scoase din buzunar o pereche de mănuşi foarte subţiri. Tot în vestibul găsi şi robinetul principal al instalaţiei de gaz. Din bucătăria lui Barton se putea trece direct în camera lui de zi. Dădu la o parte capacul broaştei de la uşă şi auzi zgomotul gazului. Se întoarse în vestibul, apoi fugi iarăşi în bucătărie : şuieratul gazului nu se mai auzea. Stinse lumina şi, la razele unei lanterne, trase draperiile după care aprinse iarăşi lumina.

Barton zăcea în fotoliu respirînd greu. Oexley îl prinse de umăr şi-l zgîlţîi, dar Barton nu se mişcă.

Oexley introduse o pernă în burlanul sobei, iar o alta o puse în faţa sobei. După aceea îl ridică puţin pe Barton şi îl aşeză cu capul lîngă perna din burlan. Aşaaaa... Acum paharele cu whisky... Cel al lui Barton îl puse în apropierea mîinii acestuia în timp ce paharul din care băuse el îl şterse bine şi îl puse înapoi în sertar.

Pe vechiul text al lui Barton, conţinînd cuvintele „îmi pare rău, dar nu am găsit altă soluţie. Barton", Oexley aplică amprentele digitale ale acestuia. Ezită o clipă gîndindu-se dacă trebuie sau nu să lase pe

biroul lui Barton scrisoarea controlorilor prin care aceştia anunţau că vor începe controlul...

— La urma-urmelor, zise Oexley cu voce tare, vor crede că scrisoarea i-a fost trimisă direct lui Barton...

Cel mai greu i-a fost să etanşeze uşa dinspre bucătărie. Asigurîndu-se că în bucătărie totul era în ordine, luă un prosop, îl răsuci şi-l puse în interiorul uşii astfel deschise. De-a lungul uşii se făcuse o fantă cam de o jumătate de centimetru. Stinse toate luminile apoi, la lumina lanternei, se uită peste carnetul lui de însemnări.

Drace! Uitase să imprime amprentele digitale ale lui Barton pe maşina de scris...!

Maşina de scris o aşeză într-un colţ, apoi îi scoase învelişul din plastic pe care-l băgă în buzunar. Şi cu asta basta! Îşi îmbrăcă haina, după care privi iarăşi în carneţel. De data asta nu mai uitase nimic.

Îi mai rămăsese doar să dea drumul robinetului principal de la instalaţia pentru gaz. Făcu şi această operaţiune apoi ieşi în coridor, trăgînd uşa în urma lui. Pe coridor nu era ţipenie de om, dar îndată ce închise uşa îl cuprinse o teamă cumplită. Îi venea să se întoarcă pentru a se convinge că totul este în ordine, dar n-avea cum, nu avea nici o cheie!

Era ora douăzeci şi două şi cincisprezece minute. Cînd ajunse la Hamptead Head începuse să burniţeze. Luă un taxi care îl lăsă la numai o sută de metri de casă. Din cauza încordării nu putu închide ochii toată noaptea. Se gîndea cum va trebui să se comporte dimineaţă cînd va afla vestea sinuciderii lui Barton. Ce va trebui să spună? Cum să pară cît mai firesc? Cum să se comporte cu controlorii cînd vor descoperi neregulile din cont? În cele din urmă luă un somnifer.

★

Barton se trezi cam în acelaşi timp cînd Oexley adormea. Îl durea capul, spatele îi era înţepenit, iar limba îi era foarte aspră. La început nu-şi dădu seama unde se află şi se lovi cu capul de sobă. Înţelese însă repede groaznica înscenare a cărei victimă trebuia să fie chiar el! Toate în jur i se păreau stranii: paharul cu whisky, sticla, prosopul băgat pe lîngă uşă, pernele...

Îşi turnă un pahar de whisky şi-l sorbi cu nesaţ. Începu să-şi revină şi să înţeleagă situaţia. Căscă, se întinse zdravăn, apoi deschise uşa.

Citi stupefiat textul pe care-l găsise pe masă, ferm convins că era opera lui. Dar cînd îl scrisese? Şi în ce scop? Cît privea scrisoarea controlorilor, n-o văzuse pînă atunci. Îşi aminti că seara trecută fusese Oexley pe la el şi îşi zise că o fi adus-o el... În cele din urmă zări şi maşina de scris. Se aşeză în faţa ei. Tîmplele îi zvicneau. Îl fulgeră deodată un gînd: soba era deschisă, dar nu se simţea nici urmă de miros de gaz! Cînd văzu că şi ferestrele erau închise, îi deveniră toate foarte clare. Ieşi în vestibul şi văzu că robinetul era deschis...

Situaţia era pur şi simplu demenţială. Se întoarse şi închise gazul. Îşi aminti apoi de pastilele pe care i le dăduse Oexley... Dar unde erau restul de pastile?

Formă 999 şi chemă poliţia.

★

Oexley înţelese abia la poliţie că planul lui cel perfect eşuase. Fu trezit de un poliţist care se purtă foarte politicos:

— Dacă domnul este drăguţ să ne însoţească pînă la centrul de poliţie pentru a ne ajuta să elucidăm circumstanţele „sinuciderii" domnului Barton... zise poliţistul.

Ajuns la poliţie i se ceru să fie drăguţ şi să aştepte pînă vor veni şi cei de la Scotland Yard...

„Să fiu drăguţ"? îşi zise Oexley.

— N-aţi vrea ca pînă atunci să vă distraţi niţel cu ziarele de aseară?

Oexley luă un ziar şi citi pe prima pagină următorul text scris cu litere mari şi groase: „Astăzi la orele 22,00 va fi declanşată greva muncitorilor de la reţeaua de gaz metan. Greva va dura pînă cînd muncitorii vor obţine majorarea salariilor pe măsura majorării preţurilor. Sfătuim locatarii..."

Oexley îşi aminti de restaurantul „La Jean" şi de faptul că nu apucase să citească ziarele de seară din cauza netoatei ăleia, blestematei ăleia sentimentale de Brenda...

În româneşte de
N. Nicoară

Ilustraţii de Alexandru Andrieş

ANDO

Dashiell Hammet

hîrtia de muște

Era vorba de-o daraveră de dispariţie.

Hambletonii erau de mai multe generaţii o familie din New York bogată şi relativ cunoscută. Nimic în istoria Hambletonilor nu putea să explice atitudinea lui Sue, mezina clanului. Ea ieşise din copilărie cu o proastă deprindere care generase dezgustul pentru tot ceea ce era convenabil şi gustul pentru ceea ce nu era. Cînd a atins vîrsta de 21 de ani, în 1926, a preferat deschis cea de-a Zecea stradă celei de-a Cincea, pe excroci bancherilor şi pe Hymie Pistolarul onorabilului Cecil Windown care-i ceruse mîna.

Hambletonii încercau să-i impună o conduită decentă, dar era prea tîrziu. Era, din punct de vedere legal, majoră. Cînd, într-un sfîrşit, ea hotărî să-i trimită la naiba şi o şterse de acasă, familia n-avu ce-i face. Tatăl ei, maiorul Waldo Hambleton, renunţase la toate speranţele pe care le avusese vreodată de-a o salva, dar nu ţinea ca ea să-şi atragă tot felul de neplăceri nedorite. Se adresă, deci, agenţiei detective „Continental" din New York şi ceru ca ea să fie urmărită cu discreţie.

Hymnie Pistolarul era un scandalagiu din Philadelfia care, după o neînţelegre cu asociaţii lui, urcase spre nord şi spre marele oraş înzestrat cu o mitralieră Thompson învelită într-o bucată de pînză cerată cu carouri albastre. Thompsonul rămăsese nefolosit aproape un an, timp în care Hymnie îşi asigura viaţa datorită unui pistol automat luînd bir micilor jucători de „passe anglaise" din Harlem.

Trei sau patru luni după ce Sue a început să facă menaj comun cu Hymnie, acesta a iniţiat tratative care păreau să-i ofere perspective promiţătoare cu reprezentanţii echipei care venea de la Chicago la New York pentru a organiza oraşul la scară occidentală. Dar băieţii din „Chi" nu pe Hymnie îl voiau, ci Thompsonul. Cînd l-a arătat, ca atú major al cererii sale de angajare, ei îi transformară creştetul capului în strecurătoare şi plecară cu mitralieră cu tot. Sue Hambleton îl îngroapă pe Hymnie, petrecu două săptămîni în singurătate, în timpul cărora îşi amanetă un inel, ca să aibă ce să mănînce, apoi găsi o slujbă de animatoare într-un „speakeasy" ţinut de un grec pe nume Vassos.

Unul dintre clienţii lui Vassos era Babe McCloor, o sută zece chile de oase şi muşchi irlando-indo-scoţieni, un uriaş bronzat cu părul negru şi ochi albaştri care se odihnea după ce făcuse cinşpe ani la Seaven pentru că devalizase cele mai multe oficii de poştă între New Orleans şi Omaha. În timp ce se odihnea, Babe îşi cîştiga băutura fugărind trecătorii pe străduţele întunecate. Sue îi plăcea lui Babe. Sue îi plăcea lui Vassos. Babe îi plăcea lui Sue. Treaba asta nu-i plăcea lui Vassos. Gelozia tulbură judecata grecului. El închise uşa localului într-o seară, cînd Babe voia să intre. Babe intră luînd în trecere bucăţi din uşă. Vassos scoase pistolul, dar nu reuşi s-o desprindă pe Sue agăţată de braţul lui. Încerca să facă sforţări în această direcţie în clipa în care Babe îl lovi cu bucaţa de uşă în care se găsea mînerul de aramă. Babe şi Sue plecară împreună de la Vassos.

Pînă atunci, biroul de la New York reuşise să păstreze contactul cu Sue. Nu era supravegheată permanent ; mama ei n-o dorea. Era vorba doar ca în fiecare săptămînă să fie trimis în recunoaştere un om care să vadă dacă fata mai e în viaţă şi să culeagă cîteva informaţii de la prieteni şi vecini, bineînţeles fără ca ea să observe că e filată. Toată treaba asta era relativ uşoară, dar, cînd ea şi Babe plecară, după devastarea bistroului, dispărură cu totul din circulaţie. După ce răscoli tot oraşul, biroul din New York trimise un raport asupra afacerii la celelalte sucursale din ţară, dînd informaţiile necesare şi adăugînd la dosar fotografiile şi semnalmentele lui Sue şi ale noului ei partener. Asta se petrecea spre sfîrşitul lui 1927. Aveam la dispoziţia noastră suficiente copii fotografice şi, în luna următoare, toţi cei care aveam un pic de timp liber ni-l petreceam căutînd la San Francisco şi Oakland cuplul dispărut. N-am reuşit să-i găsim. Agenţii din alte oraşe, îndeplinind aceeaşi misiune, n-au avut mai mult noroc. Pe urmă, aproape un an mai tîrziu, ne-a sosit o telegramă de la biroul din New York. Decodificată, suna aşa : „Maiorul Hambleton a primit azi o telegramă de la fiica sa din San Francisco. Textul : „Trimite telegrafic te rog o mie dolari, apartament 206 Eddis Street, număr 601. Stop. Mă întorc acasă dacă permiţi. Stop. Te rog spune dacă pot veni, dar trimite banii totuşi". Sfîrşitul citatului. Hambleton autorizează vărsarea imediată a sumei. Stop. Dacă e posibil, să fie însoţită de un bărbat şi o femeie de la agenţie. Stop. Hambleton îi telegrafiază. Stop. Adresaţi imediat raport prin telegraf."

Bătrînul mi-a dat telegrama şi un cec, spunîndu-mi :

— Cunoşti situaţia. Descurcă-te !

M-am prefăcut că-s de acord, m-am dus la bancă, am schimbat cecul pe un teanc de bancnote de diferite valori, am luat un tramvai şi m-am dus la Eddis Street 601, un imobil destul de mare situat la colţ de Larkin. Numele de pe cutia de scrisori a apartamentului 206 era J. M. Wales. Am apăsat pe buton la 206. Cînd intrarea automată s-a deschis, am pătruns în imobil, am trecut prin faţa ascensorului şi am urcat un etaj pe scară. 206 era la colţul palierului.

Un om înalt şi slab, de aproximativ 30 de ani, în costum de culoare închisă bine cusut, mi-a deschis uşa. Avea ochi negri înguşti, într-o faţă palidă. Cîteva fire cenuşii îi stricau părul negru, lipit de craniu.

— Miss Hambleton ? am spus.

— Mm... În legătură cu ce ?

Vocea era onctuoasă, dar nu chiar neplăcută.

— Aş vrea s-o văd.

Pleoapele au coborît uşor şi sprîncenele s-au apropiat.

— În legătură cu ?... a întrebat şi s-a oprit, cercetîndu-mă cu atenţie.

Am păstrat tăcere. Atunci şi-a terminat întrebarea :

— În legătură cu o telegramă ?

— Da.

Faţa-i lungă s-a luminat imediat.

— Veniţi din partea tatălui ei ? — a întrebat.

— Da.

Dîndu-se înapoi cu un pas, a deschis uşa larg şi a spus :

— Intraţi. A primit chiar acum telegrama maiorului Hambleton. Spunea c-o să vină cineva.

Am străbătut un mic culoar care dădea într-un living-room însorit, sărăcăcios mobilat, dar bine întreţinut şi curat.

— Luaţi loc, spuse omul arătîndu-mi un balansoar cafeniu.

M-am aşezat. El se aşeză pe divanul acoperit cu pînză, din faţă. Am aruncat o privire prin încăpere. N-am remarcat nimic care ar fi putut indica că o femeie locuia acolo. Tipul îşi frecă vîrful nasului lung cu un deget şi mai lung şi întrebă rar :

— Aţi adus banii ?

I-am răspuns că aş prefera să vorbesc în prezenţa fetei. El îşi examină degetul cu care-şi masase nasul, apoi înălţă privirea spunînd încetişor :

— Dar eu sînt prietenul ei.

— Ah, aşa ? — replicai eu.

— Da, repetă el. (Încruntă uşor sprîncenele şi colţurile buzelor subţiri se strîmbară.) V-am întrebat doar dacă aţi adus banii.

Nu i-am răspuns.

— Înţelegeţi, reluă pe un ton conciliant, dacă aţi adus banii, ea contează pe faptul că nu-i veţi da altcuiva decît ei în persoană. Dacă nu i-aţi adus nu vrea să vă vadă. Nu cred că poate fi făcută să-şi schimbe părerea. Pentru asta v-am întrebat dacă i-aţi adus.

— I-am adus.

M-a privit cu un aer neîncrezător. I-am arătat banii pe care îi scosesem de la bancă. Dintr-un salt s-a ridicat de pe divan.

— V-o aduc în cîteva minute, spuse peste umăr în vreme ce picioarele lungi îl purtau către uşă. (Ajuns în prag, se opri.) O cunoaşteţi ? întrebă el. Sau trebuie să-i spun să aducă o probă a identităţii ?

— Ar fi mai bine, i-am răspuns.

Ieşi, lăsînd deschisă uşa spre culoar. Cinci minute mai tîrziu era înapoi cu o fată blondă şi cam de douăzeci şi trei de ani, îmbrăcată în mătase verde-pal. Aerul vicios al gurii mici, cearcănele de sub ochii albaştri nu erau încă destul de pronunţate pentru a o urîţi. M-am ridicat.

— Iat-o pe miss Hambleton, spuse el.

Ea îmi acordă o privire scurtă, apoi îşi aplecă din nou ochii jucîndu-se nervos cu cureaua genţii pe care o ţinea.

— Puteţi să vă probaţi identitatea ? — am întrebat-o.

— Bineînţeles, zise bărbatul. Arată-i, Sue.

Ea deschise geanta, scoase cîteva hîrtii şi mi le întinse.

— Şedeţi, şedeţi ! — spuse bărbatul în timp ce le luam.

Se instalară pe divan. Eu m-am aşezat din nou pe balansoar şi am cercetat hîrtiile pe care mi le dăduse ea. Erau două scrisori adresate lui Sue Hambleton la adresa unde ne aflam, telegrama tatălui ei rugînd-o să se întoarcă acasă, două facturi achitate la un mare magazin, un permis de conducere şi o scrisoare de la bancă care o anunţa că nu mai are în cont decît 10 dolari. Cînd mi-am terminat inspecţia, jena fetii dispăruse. Mă spiona atentă, ca şi bărbatul aşezat alături de ea. M-am căutat prin buzunare, am scos fotografia pe care New Yorkul mi-o trimisese la începutul cercetărilor şi am cercetat rînd pe rînd clişeul şi fata.

— Gura probabil vi s-a micşorat, am spus, dar cum s-a putut ca nasul să se lungească atîta ?

— Dacă nasul meu nu vă place poate vă place să vă duceţi dracului, zise fata.

Se făcuse foarte roşie.

— Problema nu se pune aşa. Nasul dumneavoastră este fermecător, dar nu este nasul lui Sue. (I-am întins fotografia) Priviţi.

Aplecă asupra fotografiei o privire furibundă pe care a înălţat-o apoi asupra bărbatului :

— A, eşti tare deştept tu, îi declară ea.

El mă privi cu ochii negri care luceau cu o sclipire fragilă între pleoapele micşorate. Continuă să mă privească în timp ce răspunse fetei sec, din vîrful buzelor :

— Ţine-ţi gura !

Ea şi-o ţinu. Nemişcat, mă privea. Nemişcat, îl priveam. O pendulă picura secundele în spatele meu. Privirea-i începu să rătăcească de la un ochi al meu la celălalt. Fata suspină.

— Atunci ? — spuse ea cu voce coborîtă

— Aţi apucat-o pe un drum greşit, am spus.

— Ce poţi scoate din asta ? întrebă el pe un ton neglijent.

— Tentativă de extorsiune.

Fata se ridică dintr-un salt şi-l lovi pe umăr iritată cu dosul palmei.

— Da, tare mai eşti de m-ai băgat într-o încurcătură ca asta ! Totul era asigurat, nu ? Impachetat şi legat cu panglicuţă, aşa ziceai... Şi acum, priveşte ! N-ai destul curaj să-l arunci pe tip de-aici ! Se întoarse ca să-mi stea în faţă, agresivă, cu faţa împurpurată, — eram tot pe balansoar — şi răcni : Ei, ce mai aştepţi ? Să te pupăm înainte de plecare ? Nu-ţi datorăm nimic, nu-i aşa ? Nici nu ne-am atins de banii tăi împuţiţi, nu ? Atunci, afară ! Iute !

— Pune-ţi surdina, copilă — am mormăit eu. O să-ţi plesnească o arteră.

— Doamne, Peggy, interveni bărbatul, termină cu lătratul şi lasă un pic oamenii să discute. (Se întoarse spre mine) Atunci, ce mai vrei ?

— Cum aţi ajuns în afacerea asta ? — l-am întrebat.

Imi răspunse grăbit :

— Un anume Kenny mi-a dat hîrtiile şi mi-a vorbit de Sue, zicîndu-mi că bătrînul ei e putred de bani. Mi-am spus că merită să încerc. Mă gîndeam că bătrînul ori o să trimită un mandat, ori nimic. Nu m-am gîndit c-o să-mi expedieze un tip. Pe urmă, cînd a venit telegrama, zicînd c-o să vie o persoană s-o vadă, ar fi trebuit să las totul baltă. Dar, Dumnezeule, iată un tip care descinde cu o mie de foiţe ! Ocazia era prea frumoasă. Poate aveam totuşi o şansă să-i luăm, şi-am rugat-o pe Peggy să joace rolul lui Sue. Dacă tipul venea astăzi, probabil că era de aici, de pe Coastă, şi puteam paria că n-o cunoaşte pe Sue, avea doar semnalmentele. După ce mi-a spus Kenny despre ea, ştiam că fizicul lui Peggy mergea cu semnalmentele. Nu pricep cum ţi-ai procurat poza. Doar ieri i-am telegrafiat bătrînului. Am trimis două scrisori pe adresa asta tot ieri, ca să le avem cu celelalte hîrtii de identificare să putem încasa mandatul.

— Kenny ţi-a dat doar adresa tatălui ?

— Păi, sigur !

— El ţi-a dat-o şi pe-a lui Sue ?

— Nu !

— Cum şi-a procurat Kenny hîrtiile ?

— Nu mi-a spus !

— Unde-i Kenny acum ?

— Nu ştiu ! Pleca spre Est cu alte combinaţii şi nu putea să-şi piardă timpul cu asta. De-aia mi-a vîndut mie pontul.

— „Kenny inimă largă", am remarcat. O cunoşti pe Sue Hambleton ?

— Nu, răspunse pe un ton categoric. Nici măcar n-am auzit vorbindu-se de ea înainte să mă pună Kenny la curent.

— Nu-mi place deloc acest Kenny, am remarcat, cu toate că fără el istoria voastră are cîteva elemente interesante. N-ai putea să mi-o repoveşteşti lăsîndu-l deoparte ?

Scutură rar din cap de la stînga la dreapta zicînd :

— N-ar avea nimic de-a face cu felul în care s-au petrecut lucrurile.

— Într-adevăr, păcat ! Tentativele de extorsiune mă interesează mult mai puţin decît s-o recuperez pe Sue. Ne-am fi putut aranja...

Scutură încă o dată din cap, dar privirea îi devine gînditoare şi buza inferioară, împinsă înainte, schiţă o grimasă de îndoială. Fata se dăduse înapoi ca să poată să ne observe pe amîndoi, în timp ce vorbeam. Faţa ei, pe care se citea doar aversiunea pe care i-o inspiram, se întorcea cînd spre unul cînd spre celălalt, pe măsură ce vorbeam. În sfîrşit, privirea i se fixă pe tovarăşul său, în timp ce o lucire de mînie i se aprinse în ochi. M-am ridicat şi i-am spus interlocutorului meu :

— Cum vrei. Dar dacă vrei să joci cu cărţile astea sînt nevoit să vă îmbarc pe amîndoi.

Tipul surîse, îşi muşcă buzele şi se ridică.

Fata se aruncă între noi privindu-l în faţă :

— Ah ! Momentul e nemaipomenit ca să-mi ţin gura — îi scuipă ea. Varsă, nenorocitule, ori o fac eu ! Dacă-ţi imaginezi c-o să las să cad mesa cu tine nu eşti zdravăn !

— Taci ! — îi spuse el din fundul gîtlejului.

— Fă-mă să tac !

Incercă, cu amîndouă mîinile. Pe deasupra umerilor fetii îl apucai de o încheietură şi îi proiectai cealaltă mînă în aer ; alunecînd printre noi ,ea alergă în spatele meu urlînd :

— Joe o cunoaşte bine. Ea i-a vîndut pontul. E la St. Martin, în O'Farrell Street. Ea şi Babe McCloor.

În timp ce ascultam această tiradă a trebuit să dau capul la o parte pentru a permite croşeului de dreapta să mă rateze, i-am răsucit braţul stîng la spate, am pivotat pe un şold ca să încasez lovitura de genunchi, i-am aplicat palma stîngă sub bărbie.

Mă pregăteam să-i servesc scuturătura japoneză, cînd a încetat să lupte şi a mormăit :

— Lasă-mă să-ţi povestesc.

— Atunci, mişcă, am consimţit lăsîndu-l şi dîndu-mă la o parte. Îşi frecă încheietura pe care i-o răsucisem aruncînd o privire ameninţătoare spre fată, în spatele meu. O gratifică cu patru epitete zbîrniitoare dintre care cel mai dulce era... şi îi spuse :

— Tipul blufa vorbind de închisoare. Îţi imaginezi că bătrînului Hambleton îi arde de publicitate la ziar ?

Nu era o supoziţie proastă !

Se instală din nou pe divan continuînd să-şi frece mîna. Fata rămase în cealaltă parte a camerei, considerîndu-l cu un rictus ironic.

— Hai, daţi-i drumul unul din voi

— Ştii tot ce e de ştiut, mormăi el. Am pus mîna pe chestiile astea săptămîna trecută într-o vizită la Babe pentru că ştiam povestea şi mi se rupea inima să scap o ocazie interesantă.

— Ce face Babe în momentul de faţă ?

— Nu ştiu.

— Lucrează tot în dinamitarea seifurilor ?

— Nu ştiu.

— Nu mai spune !

— Nu, e adevărat, insistă el. Dacă l-ai cunoaşte pe Babe, ai şti că nu poţi să-l tragi de limbă despre ce face.

— El şi Sue, de cînd sînt aici ?

— Aproape şase luni, după cîte ştiu.

— Cu cine e în trampă ?

— Nu ştiu. Cînd Babe lucrează cu o bandă e doar cît dă o lovitură, între două etape.

— Are bani ?

— Nu ştiu. E totdeauna de halit şi de băut în hogeacul lor.

O jumătate de oră de dialog de tipul ăsta m-a convins că nu voi găsi nici o informaţie despre clienţii mei. M-am dus pe culoar să telefonez la agenţie. Băiatul de la standard îmi comunică că Mac-Man se află în biroul anchetatorilor. L-am rugat să-i spună să mă ajungă din urmă şi m-am întors în living-room. Joe şi Peggy se depărtară unul de celălalt la intrarea mea.

Mac-Man sosi în mai puţin de 10 minute. I-am deschis uşa şi i-am zis :

— Tipul zice că-l cheamă Joe Wales şi fata se pare că e Peggy Carrol care locuieşte deasupra, la 421. I-am prins cu tentativă de extorsiune dar am făcut un tîrg cu ei. Acum mă duc să văd cum se prezintă situaţia. Rămîi aici, cu ei în cameră. Nimeni nu intră, nimeni nu iese, şi nimeni, afară de tine, nu se serveşte de telefon. E o scară de incendiu în faţa ferestrei. Fereastra e închisă deocamdată. De-aş fi în locul tău, aş lăsa-o aşa. Dacă tîrgul e valabil îi las în pace, dar dacă îţi fac necazuri după plecarea mea nu te jena să le dai cîteva.

Mac Man dădu din capu-i rotund şi tare şi-şi instală un scaun între ei şi uşă. Mi-am luat pălăria.

— Ia spune, îmi aruncă Joe Wales, n-o să mă torni la Babe, ce zici ? Asta face parte din tîrg.

— Doar dacă sînt silit.

— Mai bine o încasez. Cel puţin la pîrnaie sînt în siguranţă.

— Îţi voi lăsa toate şansele posibile, i-am promis, doar trebuie să joc cu cărţile pe care le am servite.

Ducîndu-mă pe jos la St. Martin — doar la şase blocuri distanţă de Wales — am hotărît să mă prezint la McCloor şi la fată ca un agent de la Continental care ar bănui pe Babe că a participat la hold-upul unei bănci la Almeda săptămîna trecută. Cum nu luase parte la lovitură — dacă semnalmentele bandiţilor furnizate de cei de la bancă erau cît de cît corecte — aşa-zisele mele bănuieli nu riscau să-l neliniştească. Ce voiam în primul rînd era să arunc o privire spre fată, pentru a putea semnala tatălui său că am văzut-o. N-aveam nici un temei să cred că ea şi Babe ştiau că taică-său încerca s-o supravegheze. Babe avea un cazier judiciar încărcat. Era destul de normal ca sticleţii să treacă din timp în timp şi să încerce să-i pună în spinare o afacere sau alta. Am apăsat pe butonul soneriei. Nu s-a întîmplat nimic. Nimic nu s-a petrecut de patru ori, cît am sunat. Am apăsat atunci pe butonul indicînd „Portăreasă“. Uşa s-a deschis cu un pocnet. Am intrat. O femeie buhăită în rochie de bumbac cu dungi roz care avea urgentă nevoie de un fier de călcat apăru în pragul unui apartament, chiar lîngă uşa de intrare.

— Locuiesc aici unii pe nume McCloor ? am întrebat.

— La 313, spuse.

— Sînt aici de multă vreme ?

Gura ei groasă făcu o strîmbătură. Mă privi insistent, ezită, apoi în final răspunse :

— Din luna iunie.

— Ce ştiţi despre ei ?

Dădu înapoi în faţa întrebării, înălţîndu-şi deodată şi sprîncenele şi bărbia.

Fără să-mi asum riscuri prea mari, i-am arătat legitimaţia care se potrivea aproape perfect cu pretextul pe care speram să-l utilizez sus.

Faţa ei, cînd şi-o înălţă după ce examinase legitimaţia, lucea de curiozitate.

— Intraţi pe-aici, şuşoti cu o voce răguşită, intrînd de-a-ndaratelea în apartament.

Am urmat-o, ne-am aşezat pe o canapea.

— Despre ce e vorba ? murmură ea.

— Probabil, nimic. (Intrînd în joc, urmai cu voce scăzută). A fost deja condamnat pentru spargere de seif. Pentru moment încerc să mă informez asupra lui pentru eventualitatea c-ar fi participat la o lovitură. Nu ştiu dacă-i cazul. Şi-a cumpărat poate o maşină... se ştie ceva ? (Am scos o fotografie, faţă-profil, luată la Leavenworth.) El este ?

O înhaţă cu lăcomie, aprobă din cap, răspunse : „Da, chiar el e“, întoarse clişeul ca să citească inscripţia de pe dos şi repetă : „Da, da, chiar el.“

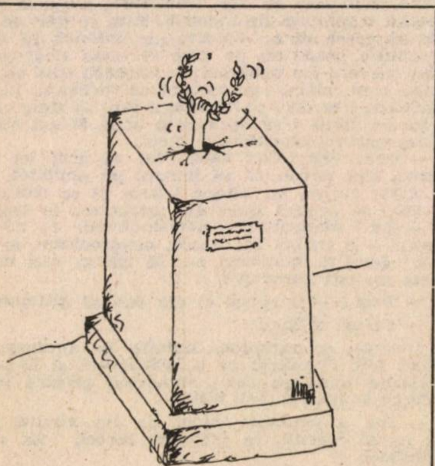
— Nevasă-sa e cu el ?

Aprobă viguros.

— N-o cunosc, spusei. Cum arată ?

Îmi descrise o fată care ar fi putut foarte bine să fie Sue Hambleton. Nu puteam să-i arăt fotografia, m-ar fi trădat în caz că Sue şi Babe ar fi aflat.

Am întrebat-o pe femeie ce ştia despre familia McCloor. De fapt, nu ştia mare lucru : îşi plăteau

NIC. MIRODONI

chiria la termen ; aveau orar neregulat, din timp în timp îşi ofereau seri de beţie şi se certau mult.

— Credeţi că acum sînt acasă ? am întrebat. Am sunat dar n-a răspuns nimeni.

— Nu ştiu, a şuşotit. Nu i-am mai văzut nici pe ea nici pe el de alaltăieri seară, cînd s-au certat.

— O ceartă violentă ?

— Nu mai rău ca de obicei.

— Aţi putea merge să vedeţi dacă sînt acolo ? am întrebat. M-a privit cu coada ochiului.

— Nu vreau să aveţi neplăceri, am asigurat-o. Dar, dacă au şters-o, aş vrea s-o ştiu şi dumneavoastră la fel, presupun.

— Bine, mă duc. (S-a sculat şi a bătut peste un buzunar în care zornăiră cheile). Aşteptaţi aici.

— Am să urc cu dumneavoastră pînă la etajul doi şi o să aştept fără să mă arăt.

— De acord, spuse, nemulţumită.

La etajul doi m-am oprit aproape de ascensor. A dispărut la colţul culoarului prost luminat şi curînd a răsunat o sonerie înnăbuşită. A sunat de trei ori. I-am auzit cheile apoi scîrţîitul uneia din ele în broască. Pe urmă a ajuns pînă la mine sunetul cheii răsucite şi zgomotul clanţei care se deschidea.

Liniştea lungă care urmă fu ruptă de un urlet care se repercută în culoar de la un zid la altul.

Am ţîşnit spre colţ, l-am depăşit, am văzut o uşă deschisă în faţă, am intrat şi am trîntit-o în urma mea.

Urletul încetase.

Mă găseam într-un vestibul mic, întunecos, cu trei uşi în afara celei pe care intrasem. Una din ele era închisă. Alta dădea în sala de baie.

M-am îndreptat spre cea de-a treia.

Portăreasa cea grasă era plantată chiar la intrare, cu spatele întors. Am înconjurat-o şi am văzut la ce privea.

Sue Hambleton, în pijama galben-deschis bordată cu dantelă neagră, zăcea de-a curmezişul patului. Era culcată pe spate, cu un picior îndoit sub ea, altul alungit, talpa goală odihnea pe podea. Acest picior gol era mult mai alb decît poate fi un picior viu ; faţa îi era la fel de albă, cu excepţia unei porţiuni tumefiate şi învineţite care se întindea de la sprînceana dreaptă la pometele drept şi a urmelor întunecate din jurul gîtului.

— Cheamă poliţia, am spus femeii şi am început să cotrobăiesc prin unghere, prin dulapuri şi sertare.

După-amiaza era pe sfîrşite cînd am ajuns la agenţie. Am întrebat la tipul de la arhivă dacă avem ceva, orice în legătură cu Joe Wales şi Paggy Carrol, apoi am intrat în biroul Bătrînului.

A lăsat rapoartele pe care le citea, m-a invitat printr-un semn din cap să mă aşez şi a întrebat :

— Ai văzut-o ?

— Da. E moartă.

— Într-adevăr ? a făcut bătrînul, ca şi cum i-aş fi anunţat că plouă şi mi-a surîs cu o atenţie politicoasă, în timp ce-i povesteam întreaga istorie — din momentul în care sunasem la Wales pînă cînd venisem după portăreasa grăsană în apartamentul moartei.

— Fusese un pic zgîlţîită şi avea urme la faţă şi la gît, am spus în concluzie. Dar nu asta a omorît-o.

— Crezi c-a fost asasinată ? m-a întrebat, surîzînd în continuare cu blîndeţe.

— Nu ştiu. După doctorul Jordan, ar putea fi vorba de arsenic. Tocmai caută urmele. Am găsit o chestie bizară în apartament. Cîteva foi groase de hîrtie gri închis puse într-o carte — Contele de Monte Cristo — învelită într-un ziar vechi de o lună şi îndesată într-un colţ întunecos, între maşina de gătit şi zidul bucătăriei.

— Ah : hîrtie de muşte cu arsenic, murmură bătrînul. Hîrtia Maybrick-Seddons. Infuzată în apă, poţi scoate de la 24 la 36 miligrame de fiecare foaie, destul să omori două persoane.

Am aprobat şi am continuat :

— Am lucrat la un caz de genul ăsta la Louisville în 1936. Portarul mulatru l-a văzut pe McCloor ieşind la nouă şi jumătate ieri dimineaţă. Fără îndoială că ea era deja moartă. Nimeni nu l-a mai văzut de atunci. Un pic mai devreme, în aceeaşi dimineaţă, oamenii care locuiesc în apartamentul vecin au auzit fata gemînd. Dar se certau prea des ca vecinii să le mai acorde atenţie. Portăreasa mi-a spus că se certaseră şi seara. Acum îl caută poliţia.

— Ai spus la poliţie cine era ea ?

— Nu. Ce facem în privinţa asta ? Nu putem să le vorbim de Wales fără să le spunem totul.

— Afacerea cu siguranţă va izbucni la lumina zilei, observă el gînditor. Mă duc să telegrafiez la New York.

Am ieşit din birou. Băiatul de la arhivă mi-a dat două tăieturi de ziar. Din prima am aflat că, în urmă cu cincisprezece luni, Joseph Wales, alias Holy Joe, fusese arestat în urma unei plîngeri depuse de un cultivator de pămînt numit Toomey şi care afirma că Wales şi încă trei oameni îl excrocaseră de 2 500 dolari propunîndu-i o aşa zisă „afacere grozavă". A doua tăietură declara că afacerea fusese clasată pentru că Toomey nu se prezentase la proces — cumpărat în maniera clasică prin restituirea unei părţi sau a întregii sume.

Asta era tot ce conţineau dosarele noastre asupra lui Wales şi nu exista nimic despre Peggy Carroll.

Mac Man îmi deschise uşa cînd m-am întors la Wales.

— Ce-i nou ? am întrebat.

— Nimic, doar că n-au încetat să bombănească.

Wales înaintă, întrebînd pe un tot presant :

— Ei, sînteţi mulţumit ?

Nu i-am răspuns.

— Aţi găsit-o ? reluă Wales, încruntînd sprîncenele. Era într-adevăr unde v-am spus ?

— Mda, am făcut.

— Atunci e bine. (Păru să se însenineze). Asta ne dezvinovăţeşte, pe Peggy şi pe mine, nu-i... ? Se întrerupse, îşi trecu limba peste buza de jos, îşi prinse bărbia între degete şi întrebă pe un ton brusc: Le-aţi vorbit despre mine, nu-i aşa ?

Am clătinat din cap.

Şi-a lăsat bărbia şi a întrebat iritat :

— Dar, atunci, ce aveţi ? Pentru ce faceţi mutra asta ?

În spatele lui fata exclamă cu amărăciune :

— Ştiam bine că aşa o să sfîrşească ! Ştiam că n-o să scăpăm aşa de uşor ! Ce să zic, de şmecher nu te întrece nimeni !

— Du-o pe Peggy în bucătărie şi închide amîndouă uşile, i-am spus lui Mac Man. Holy Joe şi cu mine o să avem o şuetă pe-ndelete. Fata ieşi fără să se lase rugată dar, în momentul în care Mac Man închidea uşa, îşi strecură capul în cameră pentru a-i spune lui Wales.

— Sper c-o să te jupoaie dacă nu spui tot.

Mac Man închise uşa.

— Micuţa prietenă pare să creadă că ştii ceva.

Wales contemplă uşa cu o mutră sumbră şi bombăni :

— Mă ajută ca funia pe spînzurat ! (Se întoarse spre mine, sforţîndu-se să ia un aer franc şi amical.) Ce mai doriţi ? Am fost sincer cu Dv. adineauri. Ce se petrece acum ?

— Tu ce crezi ?

Îşi strînse buzele între maxilare.

— Vreţi să mă joc de-a ghicitul ? întrebă. Nu vreau decît să fiu parolist. Da' ce pot face dacă nu vreţi să-mi spuneţi ce vreţi ? Nu pot să vă citesc gîndurile.

— Ce te-ai mai distra dacă ai putea s-o faci...

Clătină din cap obosit şi se întoarse spre divan unde se aşeză, plecat în faţă, cu mîinile între genunchi.

— Bine, suspină el. Întrebaţi-mă pe îndelete. Sînt gata să aştept.

M-am aşezat în faţa lui, i-am luat bărbia între degetul mare şi degetele mîinii stîngi, i-am înălţat

capul şi mi l-am plecat pe-al meu pînă cînd nasurile ni s-au atins aproape.

— Greşeala ai făcut-o, Joe, cînd ai trimis telegrama chiar după asasinat.

— Tipul e mort ?

Aceste trei cuvinte îi ţîşniră de pe buze înainte chiar ca ochii să i se rotunjească de uimire.

Întrebarea m-a zăpăcit. A trebuit să fac un efort să nu înalţ sprîncenele şi pe un ton prea calm l-am întrebat :

— Cine e mort ?

— Cine ? Cum să ştiu ? Ce vreţi să spuneţi ?

— După părerea ta, despre cine vorbeam ? am insistat.

— Ce ştiu eu. Bine, fie ! Bătrînul Hambleton, tatăl lui Sue.

— Asta e, am spus, şi i-am lăsat bărbia.

— Şi spuneţi că a fost asasinat ? (Nu mişcase capul din poziţia în care îl lăsasem.) Cum ?

— Hîrtie de muşte cu arsenic.

— Hîrtie de muşte cu arsenic ? (Avea un aer gînditor). Nostimă ideie !

— Da, foarte nostimă. Cum ai face să cumperi ! dacă ai vrea ?

— Să cumpăr ? Nu ştiu. N-am mai văzut de cînd eram puşti. Oricum nimeni nu mai foloseşte la San Francisco. Nu mai sînt destule muşte.

— Cineva s-a folosit aici, am spus, asupra lui Sue.

— Sue ?

Tresări aşa de tare că divanul scîrţîi sub el.

— Da. Asasinată ieri dimineaţă. Hîrtie de muşte cu arsenic.

— Amîndoi ? întrebă, cu voce neîncrezătoare.

— Cine, amîndoi ?

— Ea şi taică-su.

— Da.

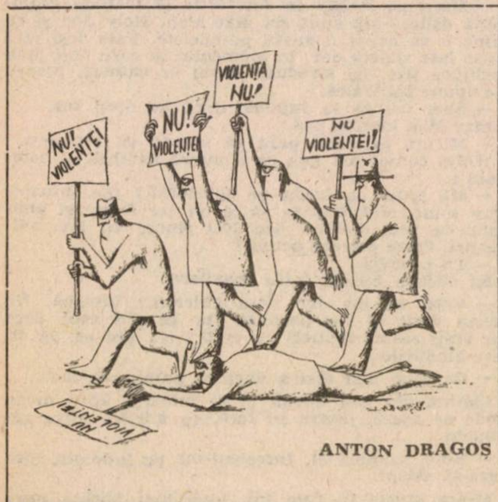
Îşi aplecă bărbia în piept şi frecă dosul miinii cu palma celeilalte.

— Atunci, clar, sînt la strîmtoare, articulă cu lentoare în glas.

— Cum ai spus, m-am apropiat, jovial. Vrei să te explici un pic, ca să încerci să ieşi ?

— Lasă-mă să reflectez.

L-am lăsat să reflecteze, ascultînd tic-tacul pendulei în timp ce el medita. Reflexia făcea să izvorască picături de sudoare pe fruntea-i plumburie. În sfîrşit, se îndreptă pe scaun şi-şi şterse faţa cu batista multicoloră.

ANTON DRAGOŞ

— Am să vorbesc, spuse. Nu mai am încotro. Sue se pregătea să-l lase pe Babe. Ea şi cu mine, trebuia să plecăm împreună. Ea... Uite, o să vă arăt...

Băgă mîna în buzunar şi scoase o foaie groasă de hîrtie îndoită.

Am luat-o şi am citit :

„Dragă Joe,

Nu mai rezist mult timp, trebuie să fugim cît mai curînd posibil. Babe m-a bătut din nou astă seară. Te implor, dacă mă iubeşti cu adevărat, să plecăm repede

Sue"

— Pentru asta am încercat să-l fac pe Hambleton să „verse" 1 000 de dolari, spuse el. Eram complet lefter de două luni şi, cînd a sosit ieri scrisoarea, trebuia neapărat să găsesc undeva bani ca să pot s-o iau. Dar cum n-ar fi acceptat niciodată să-l tapeze pe ţat-su, am încercat lovitura fără să-i spun.

— Cînd ai văzut-o ultima oară ?

— Alaltăieri, în ziua în care mi-a trimis scrisoarea. Numai că eu am văzut-o după-amiaza — a venit ea aici — şi scrisoarea a scris-o seara.

— Babe bănuia ce puneaţi la cale ?

— Nu, după părerea noastră. Nu ştiu. Totdeauna a fost dement de gelos, cu sau fără motiv.

— Şi avea motive ?

Wales m-a privit drept în ochi şi mi-a răspuns :

— Sue era o fată bună.

— Ei bine, a fost asasinată, am spus.

Nu mi-a răspuns.

Ziua scădea odată cu lăsarea serii. M-am îndreptat spre uşă şi am răsucit comutatorul. În timp ce făceam asta, nu l-am pierdut din ochi pe Wales.

În momentul în care îmi îndepărtam degetul de comutator, un zornăit a răsunat în geam. Un zornăit sec şi puternic.

M-am întors spre fereastră.

Un om ghemuit pe scara de incendiu privea în încăpere prin geam şi prin perdeaua de dantelă. Era bronzat, cu trăsături greoaie şi gabaritul lui permitea să-l identific ca fiind Babe McCloor.

Ţeava unui pistol automat mare atingea geamul în care lovise ca să ne atragă atenţia.

De atras, ne-o atrăsese.

În momentul acela nu puteam face nimic. Nemişcat îl observam. Nu puteam vedea dacă se uită la mine sau la Wales. Silueta îi era foarte clară, dar perdeaua de dantelă mă împiedica să disting amănuntele. Mi-am imaginat că ne supraveghea pe amîndoi şi că ecranul de dantelă nu-i ascundea mare lucru. Se găsea mai aproape de perdea decît noi şi tocmai aprinsesem lumina.

Wales, înlemnit pe divan, îl privea pe McCloor. O expresie ciudată, morocănoasă şi înţepenită îi era fixată pe faţă. Avea privirea fixă. Nu respira. McCloor lovi uşor geamul cu ţeava pistolului. Un triunghi de sticlă se desprinse şi căzu zornăind pe podea. Zgomotul produs nu era suficient, mă temeam, pentru a-l alarma pe Mac Man în bucătărie. Două uşi închise despărţeau cele două încăperi.

Wales contemplă un moment geamul spart, apoi închise ochii. Îi închise încet, puţin cîte puţin, exact ca şi cum ar fi adormit. Îşi păstra faţa morocănoasă şi înţepenită întoarsă spre fereastră.

McCloor trase de trei ori.

Gloanţele îl răsturnară pe Wales pe divan, îl proiectară în perete. Ochii i se deschiseră brusc, holbaţi. Buzele rînjiră, dînd la iveală dinţii pînă la gingii. Îi ieşi limba. Apoi capul îi căzu în faţă şi nu se mai clinti.

M-am năpustit spre fereastră în momentul în care McCloor se îndepărta printr-un salt. Cît am tras perdeaua, cît am deschis fereastra, i-am şi auzit picioarele lovind cimentul curţii.

Mac Man deschise uşa şi se năpusti în cameră, cu fata după el.

— Ocupă-te de asta, i-am poruncit încălcînd pervazul ferestrei. McCloor l-a doborît.

Apartamentul lui Wales era la primul etaj. Scara de incendiu se termina printr-un element lestat